

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLMOUCI
FILOZOFICKÁ FAKULTA
KATEDRA DĚJIN UMĚNÍ

Jan Kryštof Handke a jeho malby na plátně na Olomoucku

bakalářská diplomová práce

Martin Lakomý

Vedoucí práce: prof. PhDr. Ladislav Daniel, Ph.D.

Olomouc 2020

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou diplomovou práci vypracoval samostatně s využitím uvedené literatury.

V Olomouci 22. června 2020

Podpis:

Rozsah práce ve znacích: 133 698

Poděkování

Děkuji vedoucímu mé bakalářské diplomové práce prof. PhDr. Ladislavu Danielovi, Ph.D. za odborné vedení, cenné rady a připomínky. Dále PhDr. Leoši Mlčákovi, který mi byl velice nápomocen při řešení některých otázek. Mé díky patří také všem, kteří mi ochotně umožnili přístup do různých kostelů a míst, kde se nachází jednotlivá plátna a sdělili mi potřebné informace. V neposlední řadě chci vyjádřit vděk také pracovníci olomouckého arcibiskupství Mgr. Sandře Kolářové za trpělivost při poskytování jednotlivých povolení. Nemohu také opomenout svou rodinu, která mě po celou dobu podporovala.

Obsah

1	Úvod	6
2	Dosavadní přehled bádání	7
3	Životopis.....	10
3.1	Mládí a počátky tvorby	10
3.2	Dvacátá léta, vzestup v olomouckém prostředí.....	15
3.3	Třicátá léta a největší tvůrčí rozmach	23
3.4	Čtyřicátá léta	28
3.5	Stáří a pokles tvůrčích sil	35
4	Katalog maleb na plátně na území olomouckého kraje.....	39
4.1	Cyklus Svatých pomocníků.....	39
4.2	Povýšení sv. Kříže.....	40
4.3	Večeře v Emauzích	40
4.4	Sv. Bonifác a sv. Barbora s Nejsvětější Trojicí	41
4.5	Kristův Křest	41
4.6	Sv. Augustin.....	42
4.7	Sv. Štěpán s Nejsvětější Trojicí	43
4.8	Vize sv. Augustina, Vize sv. Norberta.....	43
4.9	Nejsvětější Trojice	44
4.10	Nesení Kříže (Cesta na Golgotu).....	45
4.11	Sv. Hugo	46
4.12	Vize sv. Norberta.....	46
4.13	Sv. Marie Magdaléna.....	47
4.14	Povýšení sv. Kříže	47
4.15	Pieta	48
4.16	Indická mise sv. Františka Xaverského	48
4.17	Sv. František Xaverský přijímá zakládací listinu semináře v Góji ...	49
4.18	Kardinál Moroni předává sv. Ignáci bulu papeže Pavla III.....	49
4.19	Sv. Ignác udílí almužny	49
4.20	Sv. Mikuláš, Sv. Valentin.....	49
4.21	Smrt sv. Václava, Klanění tří králů	50
4.22	Klanění tří králů.....	50

4.23	Portrét Alberta II. ze Šternberka.....	51
4.24	Portrét Petra ze Šternberka	51
4.25	Portrét Patrika Vavřince Lehmana	52
4.26	Portrét Patrika Jana Meixnera	52
4.27	P. Marie se sv. Janem Nepomuckým a Janem Sarkandrem	53
4.28	Vize sv. Felixe z Cantalice/ sv. Vavřinec z Brindisi	53
4.29	Anděl Strážce.....	54
4.30	Křížová cesta	54
4.31	Křest Krista.....	54
4.32	Čtrnáct sv. Pomocníků.....	55
4.33	Sv. Erasmus	55
4.34	Lovecká zátiší	56
4.35	Sv. Mikuláš.....	56
4.36	Sv. Antonín Paduánský	57
4.37	Cyklus Čtyř ročních období.....	58
4.38	Archanděl Rafael s Tobiášem.....	58
4.39	Ošetřování sv. Šebestiána	59
5	Další Handkeho malby na plátně v Olomouckém kraji.....	60
6	Závěr.....	64
7	Seznam použitých zkratk	67
8	Seznam použité literatury	68
8.1	Literatura	68
8.2	Prameny.....	83
9	Seznam obrazové přílohy	84
10	Obrazová příloha.....	95
11	Anotace	175

1 Úvod

Jan Kryštof Handke se zapsal do historie jako jeden z nejvyhledávanějších malířů v olomouckém prostředí v první polovině 18. století a vytvořil mnohé realizace až za hranicemi Moravy. Právě s Olomoucí byl však malíř neodmyslitelně spjat po celý svůj dlouhý život. Díky mimořádnému přátelství se šternberským proboštem Janem Glätzlem (ve funkci 1734–1757) se stal hlavním protagonistou ve Šternberku a jeho venkovských rezidencích. K Handkeho předním objednavatelům patřily krom augustinianů také církevní řády premonstrátů a jezuitů, ale své zakázky tvořil i pro františkány a kartuziány. Pro uměleckou scénu počátku 18. století byla příznačná větší přítomnost vídeňských umělců, kteří tvořili v tzv. velkém slohu, vycházejícím z díla rakouského Johanna Michaela Rottmayra (1654–1730) a domácí tradice v malbě téměř neexistovala. Nově zbudované stavby, kterých bylo tehdy v Olomouci a jejím okolí značné množství, potřebovaly malířskou výzdobu a představovaly velkou příležitost pro schopné a zručné umělce. První úspěchy mladého Jana Kryštofa Handkeho pak podnítily další objednávky. Za svůj život téměř neopustil domácí prostředí, a přesto ve své době proslul rozměrnými freskami a kvalitními oltárními i závěsnými obrazy. Významem přesáhl rámec regionu a zařadil se do povědomí evropského barokního umění.

Cílem této práce je shromáždit veškerá data o životě a díle tohoto nepochybně nejvýraznějšího umělce olomouckého barokního malířství. Nejprve bude věnována pozornost jeho životu, kde se práce také pokusí nastínit historické souvislosti doby, které mohly malíře ovlivnit. Alespoň okrajově se dotkne i již nedochovaných realizací a podrobněji rozebere významné zakázky. Důležitou částí bude katalog, ve kterém se autor pokusí zmapovat Handkeho dochované olejomalby na plátně v Olomouckém kraji. Do dnešních dnů se jich zachovala poměrně velká část, přestože desítky z nich již byly nenávratně zničeny nebo ztraceny. Chronologicky seřazená díla dají nahlédnout do vývoje malířova stylu a jeho postupné ovlivňování vlivem impulzů ze setkání s tvorbou jiných uznávaných umělců.

2 Dosavadní přehled bádání

O nejdůležitější zdroj informací se postaral sám Jan Kryštof Handke. Na sklonku svého života sepsal v 72 letech vlastní autobiografii, kde vylíčil svou životní dráhu. Velký význam těchto několika stránek spočívá převážně v chronologii popsaných zakázek, přestože se tento zdroj nedá pokládat za zcela věrohodný. Objevuje se v něm několik nepřesností a to převážně v datacích jeho děl. Zdálo by se zajímavé, že se najdou i případy, kdy časový údaj uváděný v autobiografii nesouhlasí ani s malířem vlastnoručně psanou datací na obrazech a v některých případech také zaznamenává údaje opakovaně. Vezmeme-li však v úvahu paměť stárnoucího tvůrce, je to jistě pochopitelné. Důležitost textů spočívá i v popisu soudobých událostí, jako je například průběh Slezských válek, návštěva císařského manželského páru v Olomouci či průvod uherské šlechty tímto městem, a také poměrně podrobně líčí své vlastní dětství. Originál rukopisu je od roku 1845 uložený v Moravském zemském archivu.¹

V roce 1911 vydal profesor vřatislavské univerzity Richard Foerster přepis této autobiografie pod názvem *Johann Christoph Handke's Selbstbiographie*.² Ve své práci vypustil údaje, týkající se historických souvislostí. Data uváděná samotným umělcem, považoval za naprosto věrohodná a ve svých komentářích z nich vycházel.³ Valná většina autorů, která o Handkem následně psala, čerpala právě z Foersterova přepisu.

Handkeho autobiografii v úplnosti zpracoval Leoš Mlčák. Svou práci publikoval v roce 1994 k pořádané výstavě u příležitosti třístého výročí malířova narození.⁴ Z originálních textů ji přeložil do češtiny a doplnil vlastními poznámkami, v nichž se jen zřídka objevují nesrovnalosti. Mlčák je také autorem podrobné ikonografické studie o Klášterním Hradisku, ve které je velká část věnována právě umělcově zakázkám.⁵

Zájem o život a především dílo Jana Kryštofa Handkeho v minulosti dokládají i články a dílčí práce v podání Dominika Willnera či Julia Rödera.⁶

¹ MZA Brno, fond G 12 Cerroniho sbírka, sv. II, č. 180.

² Richard Foerster, *Johann Christoph Handke's Selbstbiographie*, Breslau 1911.

³ Andrzej Kozieł, Jan Kryštof Handke (1694–1774), *Hlohov a Gorzupia Dolna, Opuscula historiae artium* LX, 2011, č. 2, s. 126–133, zvl. s. 126.

⁴ Leoš Mlčák (ed.), *Jan Kryštof Handke. Vlastní životopis 1694–1774*, Olomouc 1994.

⁵ Leoš Mlčák, K ikonografii barokní umělecké výzdoby premonstrátské kanonie na Hradisku u Olomouce, *Průzkumy památek* I, 2002, s. 3–30.

⁶ Dominik Willner, *Die Klosterrezidenz in Zerotein*, *Deutsches Volksblatt* XLII, 1918, č. 33, s. 1–2. – Dominik Willner, *Die Tätigkeit des Malers Christophorus Handke in Sternberg*, *Zeitschrift des deutschen Vereines für die Geschichte Mährens und Schlesiens*, 1925, č. 1–2, s. 19–45. – Julius Röder, *Die Olmützer Künstler und Kunsthandwerker des Barock*, Olmütz 1934.

V publikaci *Umění baroka na Moravě a ve Slezsku* byly shrnuty poznatky Ivo Krška.⁷ Ten se zabýval všemi významnějšími domácími malíři, zahrnujícím i Jana Kryštofa Handkeho. Podrobné informace o malířově spolupráci se šternberskými augustiniány uspořádali odborníci v knize *Šternberk: Klášter řeholních lateránských kanovníků*.⁸

Přestože se značná část badatelů zajímala spíše o Handkeho nástěnnou malbou a kompletní ucelený katalog jeho pláten není zatím zpracován, v literatuře se objevuje interpretace některých jeho maleb. Jistou syntézu dosavadního výzkumu přinesl Jan Krampl. V roce 1982 ji vydal pod názvem *Olomoucký malíř Jan Kryštof Handke (1694–1774)*, ve které se mimo umělcův život, zabýval také poměrně velkým množstvím jeho děl včetně olejomalb.⁹

Dalším důležitým zdrojem bádání v rámci Handkeho maleb na plátně je katalog k již zmíněné výstavě, pořádané k Handkeho třístému výročí, který připravil znalec barokního malířství Milan Togner.¹⁰ V něm se autor zevrubně věnuje vybraným malbám na plátně. Kromě toho publikoval ještě řadu dalších článků a statí, kde se zabýval barokním malířstvím nejen z olomouckých sbírek.¹¹

Handkeho malby jsou občasně zmiňovány i v knize *Umělecké památky Moravy a Slezska*. Bohumil Samek v ní popisuje jednotlivé kostely a jejich vybavení včetně obrazů.¹²

Ve vlastivědném sborníku *Severní Morava* byl v roce 1995 zveřejněn článek, ve kterém se Drahomír Polách zaměřil na Handkeho zakázky z oblasti Šumperka.¹³

Bližší informace o některých malbách se objevují také ve druhém dílu katalogu, vydaném v roce 2010 k příležitosti výstavy *Olomoucké baroko*, ve kterém je komplexně zpracovaná výtvarná kultura Olomouce v letech 1620–1780.¹⁴

⁷ Ivo Kršek – Zdeněk Kudělka – Miloš Stehlík et al., *Umění baroka na Moravě a ve Slezsku*, Praha 1996.

⁸ Filip Hradil – Jiří Kroupa (edd.), *Šternberk: Klášter řeholních lateránských kanovníků*, Šternberk 2009.

⁹ Jan Krampl, *Olomoucký malíř Jan Kryštof Handke (1694–1774)*, Olomouc 1982.

¹⁰ Milan Togner, *Jan Kryštof Handke 1694–1774: malířské dílo* (kat. výst.), Muzeum umění Olomouc 1994.

¹¹ Idem, *Barokní malířství v Olomouci*, Olomouc 2008. – Martina Kostelníčková (ed.), *Olomoucká obrazárna III Středoevropské malířství 16.–18. století z olomouckých sbírek*, Olomouc 2008.

¹² Bohumil Samek, *Umělecké památky Moravy a Slezska I*, Praha 1994. – Bohumil Samek, *Umělecké památky Moravy a Slezska II*, Praha 1999.

¹³ Drahomír Polách, K tvorbě malíře J. K. Handkeho v okrese Šumperk, *Severní Morava*, 1995, č. 69, s. 31–48.

¹⁴ Ondřej Jakubec – Marek Perůtka (edd.), *Olomoucké baroko. Výtvarná kultura let 1620–1780 II*, Olomouc 2010.

Přínosné literatury, jež se zabývá Janem Kryštofem Handkem, je velké množství, a proto není v přehledu bádání zahrnuta všechna. Její souhrnný seznam, ze kterého práce čerpala, je předložen na konci diplomové práce.

3 Životopis

3.1 Mládí a počátky tvorby

Jan Kryštof Handke přišel na svět v Janušově 18. února roku 1694 v osm hodin večer.¹⁵ Janušov byla část obce dnešních Janovic, které se nacházejí nedaleko Rýmařova. Místním děkanem Matějem Schmidtem byl tento budoucí barokní malíř pokřtěn jako Jan Kryštof. Jméno Kryštof obdržel po svém otci a druhé jméno Jan dostal po svém kmotru Janu Ruprechtovi.¹⁶

Otec tohoto budoucího umělce žil ve Staré Vsi a jmenoval se Kryštof Handke. Byl synem Martina Handkeho, který pracoval jako šafář v Horním dvoře v Janovicích. Z vlastního životopisu Jana Kryštofa Handkeho můžeme poznat, že se jednalo o manuálně velmi zručného muže: „*Na šafářském domě, kde jsem se narodil, namaloval můj otec černou vápennou barvou na fasádu, neboli na štít, květiny a listoví, což je možné spatřit do dnešního dne. Rozuměl také ocelorytectví a zhotovování slunečních hodin. Tyto profese prováděl bez vyučení.*“¹⁷ Kryštof Handke také disponoval znalostmi mnohých povolání a za svůj život provozoval četná další řemesla. Po tavení se věnoval truhlářství, pouzdrařským, zámečnickým, soustružnickým a puškařským pracím a sám si šil šaty. Po zkušenostech s tak širokým spektrem řemesel se nakonec stal ševcem a cechovním mistrem v Rýmařově. Zřejmě právě po něm zdědil jeho syn manuální zručnost a jisté umělecké sklony.

Matka Jana Kryštofa Handkeho se jmenovala Rozina a pocházela z rodiny kuchaře ve Staré Vsi, jehož jméno bylo Jan Berger.¹⁸

V roce 1702 začal mladý Handke navštěvovat školu v Rýmařově. Po uplynutí čtyř let odešel ke svému strýci panu Matyášovi Rothleitnerovi, jenž byl písařem v Janovických železárnách. U něj se učil počty. Handkeho otec měl pro svého syna naplánovanou budoucnost ševce, a přestože se jej k tomuto řemeslu snažil přinutit i bitím, mladý Handke nejevil o šití bot žádný zájem. „...*chtěl jsem se stát malířem i přesto, že jsem za svého života zatím žádného malíře neviděl a dokonce jsem nevěděl, jsou-li malíři také lidé.*“¹⁹

¹⁵ Miloslav Čermák, *Olomoucká řemesla a obchod v minulosti*, Olomouc 2002, s. 152.

¹⁶ Mlčák 1994 (pozn. 4), s. 31.

¹⁷ *Ibidem*, cit. s. 31.

¹⁸ *Ibidem*, s. 31.

¹⁹ *Ibidem*, cit. s. 31.

V roce 1708 se v Bruntále seznámil s místním malířem Janem Danielem Langerem (?–?). Následující čtyři roky se v jeho dílně učil malovat především kopírováním historických námětů a portrétů, ke kterým používal vodové i olejové barvy.²⁰

V osmnácti letech, když skončila jeho studijní léta, byl zaměstnán v Šumperku u Jana Siebenhohra jako pozlacovač, kde však pracoval pouhých 14 dní, jelikož mu práce nevyhovovala. Později přijal zaměstnání v Moravské Třebové u malíře francouzského původu Christiana Davida (16??–1724). U něj zůstal dva následující roky. Jak u Siebenhohra, tak u Davida jsou známa pouze jména a profese, ale z jejich vlastní malířské tvorby nejsou zatím zjištěny žádné informace.²¹

Počátkem listopadu roku 1714 přišel Handke do Olomouce.²² Ihned začal s hledáním práce, ale všechny tehdejší malířské dílny jej odmítaly. Nakonec požádal o práci Ferdinanda Nabotha (1674–1714)²³ a tam se na něj usmálo štěstí. Tento vídeňský malíř se usadil v Olomouci v devadesátých letech a mistrem se stal v roce 1704.²⁴ V době Handkeho příchodu (11. listopadu) již ležel na smrtelné posteli a pro Handkeho ani tato práce nebyla úplně podle jeho představ, proto začal uvažovat o odchodu do Brna. Kvůli špatnému počasí však musel cestu odložit a začal s prací, která spočívala v malbě paravánu. „*Devátého dne po mém příchodu Ferdinand Naboth zemřel...*“²⁵ Žena tohoto malíře, Marie Alžběta Nabothová, přebrala vedení malířské dílny a požádala Handkeho, aby zůstal. Její zesnulý manžel právě pracoval na freskách v nově postavené centrální kapli V Lipkách u Rýmařova a práci bylo potřeba dokončit.²⁶ „*Tak jsem s paní vdovou 1. května přijel do Rýmařova a malbu provedl.*“²⁷ Malby na klenbě kostela byly před Handkeho příchodem téměř hotovy. Jeho práce byla především realizace iluzivní sloupové architektury s několika postavami na jediné větší volné ploše nad varhanami. Svou monumentální kompozicí i barevným pojetím se liší od všech

²⁰ MT [Milan Togner], Jan Kryštof Handke, in: Martina Kostelníčková (ed.), *Olomoucká obrazárna III Středoevropské malířství 16.–18. století z olomouckých sbírek*, Olomouc 2008, s. 66.

²¹ Idem 2008a (pozn. 11), s. 85.

²² Idem 2008b (pozn. 20).

²³ (1664–?) – Miloslav Marek, *Kaple V Lipkách*, Rýmařov 2010, s. 6.

(1664–1714) – Ladislav Daniel – Ludmila Drtílková – Gabriela Elbelová et al., *Olomoucké baroko. Výtvarná kultura let 1620–1780* (kat. výst.), Muzeum umění Olomouc 2010, s. 14.

(1674–1714) – Milan Togner, *Barokní malířství v Olomouci*, in: Ondřej Jakubec – Marek Perůtka (edd.), *Olomoucké baroko. Výtvarná kultura let 1620–1780 II*, Olomouc 2010, s. 213–227, zvl. s. 219.

²⁴ Ibidem.

²⁵ Mlčák 1994 (pozn. 4), s. 31. – Ferdinand Naboth zemřel 20. 11. 1714. – Togner 2008a (pozn. 11), s. 85.

²⁶ Viz Marek 2010 (pozn. 23), s. 7. – Podrobněji o freskách Leoš Mlčák, *Fresky Ferdinanda Nabotha v kapli „V lipkách“ u Rýmařova*, *Střední Morava I*, 1995, č. 1, s. 41–49.

²⁷ Idem 1994 (pozn. 4), s. 32.

tamních Nabothových prací. V olomouckém prostředí byla malba iluzivní architektury pozzovského typu, kterou zde vytvořil, ještě poměrně neznámá a Handke patrně musel již v této době znát díla italských malířů, a také velmi dobře ovládat malířský základ.²⁸

Při jeho práci v kostelíku V Lipkách, probíhala v Olomouci morová epidemie. „*Paní vdově po zesnulém malíři zemřely dvě děti.*“²⁹ Město muselo být od konce května 1716 do února stejného roku uzavřeno vojenským sanitním kordonem.³⁰ Handke mezitím pobýval v Rýmařově a ve Šternberku.

Následující Handkeho zakázka, byla tvorba votivního obrazu na přání vdovy po Nabothovi pro šternberský kostel Nejsvětější Trojice. Při předání obrazu v onom, dnes již zaniklém kostele si povšiml, že nad hlavním oltářem visí špatný obraz a rozhodl se dodat nový v případě, že se mu podaří usadit v Olomouci a pojmout za manželku tuto vdovu po jeho zemřelém mistrovi.³¹ Původně luteránský kostel Nejsvětější Trojice byl postaven roku 1592 a stával v místech dnešní budovy šternberského gymnázia. Jako nadbytečný byl zbořen v roce 1796 v důsledku josefínských reforem.³²

Po znovuotevření Olomouce v roce 1716 se malíř opět vrátil do zaměstnání k Marii Alžbětě Nabothové. Město muselo mladého umělce ohromit již při první návštěvě o dva roky dříve. Značně poničená Olomouc švédskými vojsky v průběhu třicetileté války a obrovským požárem v roce 1709, zažívala svou renovaci.³³ Její stav vedl k rozsáhlým přestavbám a novostavbám, kdy získávala barokní podobu, která v mnohém přetrvává dodnes. Při malířově příchodu probíhala například rozsáhlá přestavba kláštera Hradisko, práce na poutním chrámu na Svatém Kopečku, či stavba a výzdoba kostela P. Marie Sněžné a v plném proudu bylo utváření nové jezuitské koleje. Jako díkůvzdání k ukončení morové epidemie byla také na počátku výstavba jak sousoší

²⁸ Leoš Mlčák, Nástěnné malířství baroka v Olomouci, in: Ondřej Jakubec – Marek Perůtka (edd.), *Olomoucké baroko. Výtvarná kultura let 1620–1780 II*, Olomouc 2010, s. 237–250, zvl. s. 241. – idem, heslo Panna Marie Královna nebes, Zázrak P. Marie Sněžné. Karel Josef Haringer, in: ibidem, s. 271–273, zvl. s. 272, kat. 115.

²⁹ Mlčák 1994 (pozn. 4), s. 32.

³⁰ Jiří Fiala, Dějiny jezuitského konviktu v Olomouci, in: idem – Leoš Mlčák – Karel Žurek (edd.), *Jezuitský konvikt: Sídlo uměleckého centra univerzity Palackého v Olomouci. Dějiny. Stavební a umělecké dějiny. Obnova a využití*, Olomouc 2002, s. 33–151, zvl. s. 80.

³¹ Obraz měl představovat Marii Nabothovou se dvěma sestrami společně s dalšími dvěma mužskými osobami. – Mlčák 1994 (pozn. 4), s. 32.

³² [df] Dušan Foltýn – [jk] Jiří Kroupa – [tv] Tomáš Vítek, heslo Šternberk (Olomouc) Bývalá kanonie augustiniánů kanovníků s kostelem Zvěstování P. Marii, in: Dušan Foltýn (ed.), *Encyklopedie Moravských a slezských klášterů*, Praha 2005, s. 662–668, zvl. s. 663.

³³ Jiří Fiala, Jezuitská akademie a univerzita v Olomouci, in: idem – Zdeněk Kašpar – Leoš Mlčák et. al., *Univerzita v Olomouci (1573–2009)*, Olomouc 2009, s. 27–58, zvl. s. 44.

morového sloupu P. Marie na Dolním náměstí, tak stavba velkolepého sloupu Nejsvětější Trojice na Horním náměstí.³⁴

Jedním z chrámů, který v této době v Olomouci již stál, byl kostel P. Marie na Předhradí, vybudovaný ve 20. století. Od středověku se řadil k nejvýznamnějším městským farním kostelům. Byl situován na místě dnešní Okresní knihovny na náměstí Republiky. Kolem něj se nacházel hřbitov obehnaný zdí.³⁵ V prosinci 1784 byl zrušen a následně přeměněn na vojenské skladiště. Nejprve byla stržena zvonice, přistavěná barokní kaple sv. Vavřince a hřbitovní zeď. V roce 1839 byl zbořen definitivně.³⁶ Jan Kryštof Handke pro tento chrám realizoval mnohé zakázky v průběhu celého svého života. V kostele měl i rodinné pohřebiště a s tamním farářem Matyášem Stiauwou (?–?) si byli blízkými přáteli. Model kostela od Josefa Minnicha z roku 1826 je dnes k vidění ve Vlastivědném muzeu v Olomouci.

Kolem roku 1717 obdržel Handke první objednávku od jezuitů, a to na výmalbu Auditoria maxima na olomoucké univerzitě. Práci provedl o rok později v sále dlouhém dvacet a širokém sedm sáhů pouze vodovými barvami, za což obdržel celkem 450 zl.³⁷ Poté za 300 zl. namaloval pět velkých olejomalb císařů a biskupů, kteří byli „dobrodinci univerzity“³⁸. Sám se k dílu vyjádřil následovně: „*Ačkoliv tyto malby nebyly zcela dokonalé, mé postaven se zlepšilo a po této práci jsem dostával více zakázek.*“³⁹

V roce 1719 se za 100 zl. vyplatil z poddanství nového majitele janovického panství hraběte Jana Václava Gallase, a také získal ve Šternberku od augustiniánského kanovníka Bedřicha Johna rozsáhlou zakázku.⁴⁰ V životopise píše: „*V roce 1719 jsem ve Šternberku pro pana Fridricha zhotovil 12 velkých a 14 oválných obrazů a podobiznu důstojného pana preláta Patricia Lehmana.*“⁴¹ V následujících letech pro šternberské augustiniány pracoval ještě mnohokrát. Jejich klášter byl založen již v roce 1371 Albertem II. ze Šternberka (?–1380) a v roce 1384 rozšířen jeho synovcem Petrem

³⁴ Miloslav Pojsl, *Olomouc. Očima staletí*, Olomouc 1992, s. 60.

³⁵ František Bolek, *Katolické kostely a kaple v Olomouci*, Olomouc 1936, s. 151.

³⁶ Pojsl 1992a (pozn. 34), s. 28.

³⁷ Leoš Mlčák, Univerzitní budovy, in: Jiří Fiala – Zdeněk Kašpar – Leoš Mlčák et. al., *Univerzita v Olomouci (1573–2009)*, Olomouc 2009, s. 127–146, zvl. s. 130. – Idem, Areál jezuitské koleje v Olomouci, in: Jiří Fiala – Leoš Mlčák – Karel Žurek (edd.), *Jezuitský konvikt: Sídlo uměleckého centra univerzity Palackého v Olomouci. Dějiny. Stavební a umělecké dějiny. Obnova a využití*, Olomouc 2002, s. 179–199, zvl. s. 187.

³⁸ Mlčák 1994 (pozn. 4), cit. s. 32.

³⁹ Ibidem, cit. s. 32.

⁴⁰ Tognier 2008a (pozn. 11), s. 91.

⁴¹ Mlčák 1994 (pozn. 4), cit. s. 32.

ze Šternberka.⁴² Právě tyto dvě postavy společně se zakladatelem augustiniánského řádu sv. Augustinem, se nejčastěji objevovaly v námětech umělecké výzdoby v celém klášterním komplexu.⁴³

Od roku 1712 probíhala v Olomouci výstavba nového univerzitního kostela Tovaryšstva Ježíšova. Původní minoritský kostel, který jezuité získali v roce 1567, přestal svou kapacitou dostávat rychle rostoucímu počtu studentů, a také byl značně poničen z let švédské okupace.⁴⁴ Na jeho místě proto vyrostl nový kostel zasvěcený P. Marii Sněžné. Chrám byl sice konsekrován již v roce 1716, ale stavební práce na něm byly ukončeny až v roce 1722 vybudováním vstupního schodiště s balustrádou. Vnitřní výzdoba s celkovou úpravou interiéru se protáhla do počátku čtyřicátých let 18. století.⁴⁵ Od roku 1720 začal Handke pro tento kostel dostávat značné množství zakázek a tato situace pokračovala až do jeho úplného dokončení, díky čemuž je možné pozorovat umělcův vývoj v téměř čtvrt století dlouhém období na jednom místě. Jeho první realizací bylo vytvoření nástavce na oltární obraz pro kapli sv. Ignáce z Loyoly od Jana Jiřího Heringa (doložen 1587–1648) společně s jeho domalováním a opravou. Obraz z roku 1621 byl přenesen z původního minoritského kostela a Handke jej v horní části doplnil scénou žehnajícího Boha Otce.⁴⁶ **[obr. 13]** Ve stejném roce, tedy 1720, vytvořil plátna *Sv. Františka Xaverského* a *Sv. Ignáce z Loyoly* určená pro oltáře v chórových kaplích kostela.⁴⁷

⁴² Zdeněk Opluštil, *Šternbersko*, Vyškov na Moravě 1931, s. 26.

⁴³ Michaela Šeferisová Loudová, Nástěnné malby Jana Kryštofa Handkeho a Františka Antonína Šebesty-Sebastiniho ve šternberském klášteře, in: Filip Hradil – Jiří Kroupa (edd.), *Šternberk: Klášter řeholních lateránských kanovníků*, Šternberk 2009, s. 103–126, zvl. s. 111.

⁴⁴ Ranně gotický kostel P. Marie, Olomoučany také nazýván U Sv. Františka. – Mlčák 2002b (pozn. 37), s. 180.

⁴⁵ Michal Altrichter – Milan Tognier, *Olomouc. Univerzitní kostel Panny Marie Sněžné*, Velehrad 2000, s. 5–10.

⁴⁶ Tognier datuje obraz letopočtem 1621, kdežto Mlčák rokem 1620. – Ibidem. – Leoš Mlčák, Malby Jana Kryštofa Handkeho pro jezuitskou kolej v Olomouci, in: Jiří Fiala – Leoš Mlčák – Karel Žurek (edd.), *Jezuitský konvikt: Sídlo uměleckého centra univerzity Palackého v Olomouci. Dějiny. Stavební a umělecké dějiny. Obnova a využití*, Olomouc 2002, s. 267–269, zvl. s. 267.

⁴⁷ Ibidem.

3.2 Dvacátá léta, vzestup v olomouckém prostředí

V roce 1722 se Handke stal olomouckým měšťanem (8. ledna) a následně koupil od obchodníka se železem Františka Schneidera za 1850 zl. dodnes zachovaný dům čp. 256 ve Ztracené ulici č. 10.⁴⁸ Dům je řadový, dvoupatrový s renesančním portálem z druhé poloviny 16. století.⁴⁹

Téhož roku pracoval v Olomouci na dnes již nedochovaných freskách v kapli sv. Jana Sarkandera, a také na výmalbě otevřeného radničního sálu.⁵⁰ Kaple byla postavena roku 1703 a v roce 1721–1722 přestavěna podle projektu Jana Jakuba Kniebandla (1670–1730) a Josef František Wickart (1691–1729) do ní namaloval tři oltářní obrazy. Malby v radnici byly zničeny pravděpodobně v důsledku jejích posledních úprav. Podoba zaniklé fresky je zachycena na akvarelu od olomouckého malíře a štafíře Antonína Havelky z poloviny 19. století.⁵¹

Ve stejné době také provedl v Olomouci pro františkány výzdobu interiéru Svatých schodů (Scala Sancta) nástěnnými malbami. Jejich stavba započala již v roce 1702 a stály při dnešním dominikánském kostele Neposkvrněného početí P. Marie na rohu Slovenské a Sokolské ulice. Byly to vůbec první Svaté schody na území českých zemí. Zrušeny byly spolu s klášterem císařským dekretem v roce 1785. Kamenické práce měl na starost ateliér Václava Rendra (1669–1733) a sochařskou výzdobu schodů realizoval Filip Sattler (1695–1738).⁵² Tento olomoucký sochař s Handkem spolupracoval ještě mnohokrát, stal se jeho přítelem a později s ním spojil i příbuzenské svazky. Blízký vztah těchto dvou umělců dokládá i krucifix vytvořený Filipem Sattlerem v průběhu třicátých let, jenž byl donedávna umístěn na Handkeho domu ve Ztracené ulici.⁵³ Sattlerova žena Anna Marie před svou smrtí v roce 1741 svěřila Handkemu do péče syna Josefa Ignáce Sadlera (1725–1767)⁵⁴, který byl od roku 1739

⁴⁸ Čermák 2002 (pozn. 15), s. 152.

⁴⁹ Číslo stavební parcely je 238. Milan Togner mylně uvádí čp. 236. – Togner 2008a (pozn. 11), s. 85. – SOkA Olomouc, fond M 1–1, AMO, inv. č. 2666, sign. 1751, Soupis majitelů domů v 17. a 18. století (Index über Häuser ...), 1749–1792, fol. 461.

⁵⁰ Nástěnné malby v kapli sv. Jana Sarkandera patrně zanikly při novobarokní úpravě v letech 1908–1912.

⁵¹ Více o freskové výzdobě radnice Leoš Mlčák, Ikonografie zaniklé barokní fresky na olomoucké radnici, in: Ladislav Daniel – Filip Hradil (edd.), *Město v baroku, baroko ve městě*, Olomouc 2012, s. 210–214.

⁵² Martin Pavlíček, Uctívané sakrální stavby a jejich Olomoucké nápodoby a parafráze, in: Ondřej Jakubec – Marek Perůtka (edd.), *Olomoucké baroko. Výtvarná kultura let 1620–1780 II*, Olomouc 2010, s. 48–53, zvl. s. 50–51.

⁵³ GE [Gabriela Elbelová], heslo Ukřižovaný. Filip Sattler, in: Ondřej Jakubec – Marek Perůtka (edd.), *Olomoucké baroko. Výtvarná kultura let 1620–1780 II*, Olomouc 2010, s. 190, kat. 72.

⁵⁴ (1725–1767) – Mlčák 2010a (pozn. 28), s. 248.
(1725–1764) – Togner 2010a (pozn. 23), s. 224.

u malíře v učení. Sadler po pěti letech odešel přes Vídeň za dalším vzděláním do Říma, kde mezi lety 1743–1750 pracoval v dílně malíře neapolského původu Corrada Giaquinta (1703–1766). Na akademii sv. Lukáše (Accademia di San Luca) získal Sadler druhou cenu za kresbu se starozákonním motivem.⁵⁵ Na Moravu se vrátil až v roce 1751.⁵⁶

Dne 29. května 1723 byl Handke přijat za cechovního mistra a velmi rychle si vytvořil prosperující malířskou dílnu.⁵⁷

Téhož roku získal od představeného kartuziánského kláštera v Olomouci, Alberta Wiedermanna, zakázku na rozsáhlou freskovou výzdobu kleneb loď kostela sv. Bartoloměje v Jívové i se dvěma bočními kaplemi a oltářními obrazy.⁵⁸ Freska *Ecce Homo* má velmi podobné kompoziční znaky s nástropní malbou *Zázrak Panny Marie Sněžné* z let 1716–1717 od malíře Karla Františka Josefa Haringera (1687–1734), kterou realizoval v hlavní lodi kostela P. Marie Sněžné a Handke ji musel znát z autopsie.

7. února 1724 se oženil s vdovou po Ferdinandu Nabothovi, Marií Alžbětou Nabothovou, která byla o osm let starší.⁵⁹ „*Svědky nám byli švec Urban Pichler a Šebestián Neüsser. NB. Radili mně, abych se zakouzl do koláče, dokud je teplý.*“⁶⁰ Sňatek se uskutečnil v kostele P. Marie na Předhradí a Handkemu se díky němu výrazně zlepšilo společenské postavení. Manželství trvalo osmnáct let až do Alžbětiny smrti v roce 1742. Z tohoto svazku měl Handke dceru, pokřtěnou jménem Marie Pavlína Antonie, narozenou 3. června 1728. Později byla provdána za sochaře Jana Kammereita (1715–1769).⁶¹ Švec Urban Pichler, pravděpodobně rodinný přítel, byl při svatbě Handkeho svědkem a po narození Pavlíny jejím kmotrem.⁶²

⁵⁵ Martina Miláčková, Římský triumf olomouckého malíře Josefa Ignáce Sadlera (1725–1767), in: Ladislav Daniel – Filip Hradil (edd.), *Město v baroku, baroko ve městě*, Olomouc 2012, s. 192–199, zvl. 192.

⁵⁶ eadem – Leoš Mlčák, Pozdní květ barokního malířství v Olomouci: Josef Ignác Sadler, in: Jiří Kroupa – Martin Miláčková – Leoš Mlčák (edd.), *Josef Ignác Sadler 1725–1767*, Olomouc 2011, s. 9–20, zvl. s. 10–11.

⁵⁷ SOkA Olomouc, fond M 3–42, Cech zlatníků a stříbrníků Olomouc, inv. č. 2, Kniha mistrů a přijímání a vypovídání učňů, 1671–1813, fol.15 a. – Čermák 2002 (pozn. 15), s. 152.

⁵⁸ Togner 2008a (pozn. 11), s. 86. – Leoš Mlčák v poznámce Handkeho autobiografie uvádí, že smlouva na freskovou výzdobu kostela byla uzavřena 16. 7. 1723. V archivním pramenu, kterým informaci dokládá (MZA Brno, fond E 40, Kartuziáni Olomouc, sig. N 14 H 15) se pod signaturou H 15 nacházejí zrušené dlužní úpisy kláštera z let 1716–1781 a signatura N 14 ve fondu není. – Mlčák 1994 (pozn. 4), s. 32.

⁵⁹ Jejím otcem byl Ferdinand Hödrich. – Milan Togner, Barokní malířství, in: Tomáš Baletka – Jan Bistrický – Miroslav Čermák et al., *Dějiny Olomouce I*, Olomouc 2009, s. 464–478, zvl. s. 474.

⁶⁰ Mlčák 1994 (pozn. 4), s. 33.

⁶¹ Pavel Bělina – Jiří Kaše – Jan P. Kučera, *Velké dějiny země Koruny české X*, Litomyšl 2001, s. 514.

⁶² Mlčák 1994 (pozn. 4), s. 33.

Po svatbě vytvořil obraz *Navštívení Panny Marie* pro kapli v Lipkách, jejíž hlavní oltář zdobí dodnes. Ve stejné době také vyzdobil freskami klášterní kostel opavských minoritů.⁶³ Tyto malby byly zničeny v důsledku závěrečných bojů druhé světové války. Dochován však zůstal oltářní obraz *Stigmatizace sv. Františka z Assisi*, který pro klášterní kostel sv. Ducha v Opavě vytvořil o rok později. V Handkeho biografii se poprvé objevuje zmínka o tovaryšovi, kterého zaměstnával: „*Tehdy byl u mne tovaryšem Petr Hochäcker z Bavorska.*“⁶⁴ Petr Hochecker (1696–1748), pocházel z bavorského Uttenbergu a do Olomouce přišel v roce 1724.⁶⁵ Hochecker se sám stal mistrem v roce 1727, ale i poté byla jeho díla silně orientovaná na Handkeho tvorbu.⁶⁶ V roce 1731 koupil v Olomouci dům čp. 359 v ulici Božího Těla č. 6 (dnes ulice Univerzitní č. 8) na němž bylo v roce 2000 odkryto torzo nástěnné malby, zobrazující *Pannu Marii s Ježíškem*. Nejprve byla malba považována za charakteristické dílo Handkeho. Hochecker byl ale vlastníkem domu a je pravděpodobnější připsat malířskou výzdobu jemu.⁶⁷ Další jeho dílo je možné spatřit na stěnách a stropě kanovnické rezidence v obdélné kapli na Křížkovského ulici č. 6.⁶⁸

S přibývajícím množstvím zakázek se v jeho dílně začínají objevovat další pomocníci, žáci a tovaryši. Po Hocheckerovi je to Libolt z Bruntálu (?–?).⁶⁹ „*Okolo tohoto roku jsem společně s tovaryšem Liboltem z Bruntálu vymaloval na Svatém Kopečku na jižní straně chodbu.*“⁷⁰ Zmíněná chodba spojovala v přízemí a v poschodí chrám s bývalou klášterní budovou.⁷¹

V letech 1726–1730 Handke vyzdobil na žádost rektora Jana Seidla (ve funkci 1722–1726) v jezuitské koleji v Olomouci refektář a knihovni sál.⁷² Za práci v knihovně

⁶³ Viz Krampfl (pozn. 9), s. 92. – dp [Dalibor Prix], heslo Opava – Město (Opava) Konvent minoritů s kostelem sv. Ducha, in: Dušan Foltýn (ed.), *Encyklopedie Moravských a slezských klášterů*, Praha 2005, s. 542–552, zvl. s. 548.

⁶⁴ Mlčák 1994 (pozn. 4), s. 33.

⁶⁵ Togner 2010a (pozn. 23), s. 224.

⁶⁶ Leoš Mlčák – Libuše Svátková, Několik poznámek k dějinám barokního malířství 18. století na Moravě (Josef Ignác Sadler, Antonín Richter, Petr Hochecker), *Sborník památkové péče v Severomoravském kraji III*, 1977, s. 198–200.

⁶⁷ Togner 2008a (pozn. 11), s. 98.

⁶⁸ Mlčák 2010a (pozn. 28), s. 246.

⁶⁹ Prokop Toman, *Nový slovník československých výtvarných umělců II*, Ostrava 1993, s. 31.

⁷⁰ Mlčák 1994 (pozn. 4), s. 33.

⁷¹ Bohuslav Smejkal, *Svatý Kopeček. Poutní bazilika Navštívení Panny Marie*, Přerov 2015, s. 34.

⁷² Jan (Seidel) Seidl (1671 Paczkově v Horním Slezsku – 1742 Praha) – Jiří Fiala, Rektori koleje a akademie (univerzity) Tovaryšstva Ježíšova v Olomouci, in: idem – Leoš Mlčák – Karel Žurek (edd.), *Jezuitský konvikt: Sídlo uměleckého centra univerzity Palackého v Olomouci. Dějiny. Stavební umělecké dějiny. Obnova a využití*, Olomouc 2002, s. 27–31, zvl. s. 30. – Martin Pavlíček, Barokní architektura, in: Tomáš Baletka – Jan Bistřícký – Miroslav Čermák et al., *Dějiny Olomouce I*, Olomouc 2009, s. 430–445, zvl. s. 441.

obdržel 1000 zl. a za výmalbu refektáře 800 zl.⁷³ Tehdy do jeho dílny vstoupil tovaryš a později spolupracovník Jan Drechsler (okolo 1700–1765?), který pocházel z Oseku v Čechách a pravděpodobně se již na této zakázce podílel.⁷⁴ Drechsler později pracoval s Handkem i po svém osamostatnění v roce 1733. Roku 1727 vymalovali společně v chrámu Navštívení P. Marie na Svatém kopečku dvě oratoře. Malby alegorických postav, jež chválí ctnosti P. Marie, byly v letech 1930 a 1985 restaurovány a klenbu oratoří zdobí dodnes.⁷⁵ Z Handkeho autobiografie se dozvídáme ještě o výmalbě stropu v refektáři, která se však nedochovala.⁷⁶ Jediný Drechslerův samostatný dochovaný obraz je podle Milana Tognera *Panna Maria adorovaná světcí* (1743), který se má nacházet v piaristickém klášterním kostele P. Marie Těšitelky v Bruntále.⁷⁷ Leoš Mlčák Drechslerovi připisuje dva dále nespécifikované obrazy v témže kostele.⁷⁸ V současnosti se v onom kostele nachází pouze Drechslerův obraz *sv. Anny* z roku 1743.⁷⁹

Po delší odmlce Handke v roce 1729 pokračoval s výzdobou kolejišního kostela P. Marie Sněžné a na objednávku tehdejšího rektora Joannese Rollera (ve funkci 1726–1730), pokryl freskami kapli sv. Pavlína (*Křest sv. Pavlína, Martyrium sv. Pavlína*).⁸⁰ Tu jedinou také jmenuje ve své biografii: „*V téže době jsem také vymaloval pro jeho magnificenci zdejšího rektora důstojného pána P. Jana Rollera S. J. za 60 zl. kapli sv. Pavlína.*“⁸¹ Další zmínka již není konkrétní: „*V téže době nechal pan Hordes S. J., rektor zdejšího semináře, vymalovat kapli. Vymaloval jsem ji zdarma.*“⁸² Patrně je myšlena protilehlá kaple sv. Anny (*Obětování Panny Marie v chrámu, Zvěstování sv. Anně*), či kaple sv. Barbory (*Glorifikace sv. Barbory, sv. Barbora pomáhá nemocným a umírajícím*), jejichž vznik je datován do stejné doby.⁸³ Následovala výmalba kaple sv. Aloise (*Glorifikace sv. Aloise*) a pravděpodobně i zhotovení obrazu *sv. Jana Křtitele* [obr. 17]. Handkeho fresku z roku 1729 nalezneme i v kapli sv. Josefa nad zpovědnicí

⁷³ Mlčák 1994 (pozn. 4), s. 33.

⁷⁴ Ivo Hlobil – Pavel Michna – Milan Togner, *Olomouc*, Praha 1984, s. 116.

⁷⁵ Smejkal 2015 (pozn. 71), s. 28.

⁷⁶ Leoš Mlčák uvedl u poznámky v přepisu Handkeho autobiografie domněnku, že je tím pravděpodobně myšlen obraz *Vidění sv. Norberta*, který byl ale namalován o desetiletí později. Jeho aktuální vyjádření již toto tvrzení popírá. Raně barokní budova, ve které se nacházel refektář, byla po zrušení hradištského kláštera zbořena. – Mlčák 1994 (pozn. 4), s. 33.

⁷⁷ Togner 2010a (pozn. 23), s. 224.

⁷⁸ Mlčák 2010a (pozn. 28), s. 246.

⁷⁹ Na třetím bočním oltáři na epistolní straně.

⁸⁰ Joannes Roller (13. 11. 1678 Lanškroun – 27. 3. 1750 Praha) funkci rektora zastával v letech 1726–1730 a 1743–1746. – Fiala 2002b (pozn. 72), s. 30. – Idem – Miloslav Pojzl, *Rektoři univerzity a děkani samostatné teologické fakulty v Olomouci*, in: Jirí Fiala – Zdeněk Kašpar – Leoš Mlčák et. al., *Univerzita v Olomouci (1573–2009)*, Olomouc 2009, s. 147–160, zvl. s. 151.

⁸¹ Mlčák 1994 (pozn. 4), s. 33.

⁸² *Ibidem*, cit. s. 33.

⁸³ Altrichter – Togner 2000 (pozn. 45), s. 17.

(*Navštívení Panny Marie*).⁸⁴ Svými freskami malíř pokryl i klenbu kaple sv. Anděla Strážce (*Tobiáš s archandělem Rafaelem, Osvobození sv. Petra*).⁸⁵ Při práci měl možnost detailně se seznámit s dílem malířů Karla Haringera, Jana Jiřího Schmidta (1680/1685/1691–1748/1765) a Josefa Wickarta. Všichni jmenovaní byli silně ovlivněni dílem zakladatelské osobnosti rakouské barokní malby Johannem Michaellem Rottmayrem.⁸⁶ Tímto poznáním si Handke přiblížil důležitou syntézu římské klasicizující barokní malby se slavným benátským kolorismem.

V roce 1728 začal pracovat na jednom ze svých nejlepších děl, a to na freskách v nové oválné kapli Božího Těla (1721–1724), která se nachází v prostorách nynějšího rozlehlého olomouckého jezuitského konviktu. Regentem, který zakázku objednal, byl Gottfried Weidinger (1668–1733).⁸⁷ Také zde pomáhal Handkemu již zmíněný tovaryš Jan Drechsler, který je podle Milana Tognera pravděpodobně autorem fresky *Stromu života* nad vstupem do kaple.⁸⁸ Leoš Mlčák se ale domnívá, že za Drechslerovu práci se dá spíše považovat freska patronky hudby, sv. Cecílie společně s alegoriemi dramatické a lyrické poezie, iluzivní architekturou a anděli, nacházející se v patře konviktu při vstupu na kůr.⁸⁹ Kaple Božího Těla je ukázkou kvalitní syntézy barokní architektury, sochařství a malířství. Olomoucký stavitel Jan Jakub Kniebandl se s největší pravděpodobností nechal inspirovat římským kostelem Sant'Andrea al Quirinale od Gian Lorenza Berniniho (1598–1680), který obývali jezuitští novicové, a dá se celkem jistě předpokládat, že jej olomoučtí jezuité dobře znali.⁹⁰ Štukovou a sochařskou výzdobou kaple včetně tří oltářů byl pověřen jeden z nejvýraznějších nositelů berniniovských principů sochařské tvorby na Moravě, Filip Sattler, který svou prací mistrně rozvíjí a dotváří Handkeho nástrojnou malbu.⁹¹ Malířská výzdoba kaple pokrývá celou plochu eliptické klenby (asi 230 m²) a je nejkvalitnějším dílem olomouckého nástěnného barokního malířství. Motiv iluzivní sloupové architektury,

⁸⁴ Martina Chovanečková, *Sochařství a umělecké dění 20. let 18. století v Olomouci* (magisterská diplomová práce), Katedra dějin umění FFUP, Olomouc 2015, s. 49.

⁸⁵ Mlčák 2002c (pozn. 46), s. 268.

⁸⁶ Mlčák 2010a (pozn. 28), s. 245.

⁸⁷ Jiří Fiala, Regenti jezuitského konviktu v Olomouci, in: idem – Leoš Mlčák – Karel Žurek (edd.), *Jezuitský konvikt: Sídlo uměleckého centra univerzity Palackého v Olomouci. Dějiny. Stavební a umělecké dějiny. Obnova a využití*, Olomouc 2002, s. 146–151, zvl. s. 146.

⁸⁸ Togner 2008a (pozn. 11), s. 98.

⁸⁹ Mlčák 2010a (pozn. 28), s. 245.

⁹⁰ Milan Togner, Kaple Božího Těla, in: Jiří Fiala – Leoš Mlčák – Karel Žurek (edd.), *Jezuitský konvikt: Sídlo uměleckého centra univerzity Palackého v Olomouci. Dějiny. Stavební a umělecké dějiny. Obnova a využití*, Olomouc 2002, s. 239–251, zvl. s. 240.

⁹¹ Podrobněji o celkové výzdobě kaple idem, Kaple Božího Těla v Olomouci, *Umění XXI*, 1973, str. 331–343.

i když ne v tak velkém měřítku, použil Handke již o několik let dříve na klenbě kaple V Lipkách. V kapli Božího Těla zabírá iluzivní grisaillová architektura místo po celém obvodu klenby nad oběžnou korunní římsou a bezprostředně navazuje na skutečný architektonický detail. Její součástí je také šest kartuší, obsahem souvisejících s hlavním motivem v klenbě a legendou o zázračných hostiích, které jsou doplněné latinskými nápisy. Na freskách v klenbě je zobrazena legenda o vítězství Jaroslava ze Šternberka nad Tatary v bitvě roku 1241.⁹² Ve dvou okenních špaletách jsou pak dvě Handkeho malby na hlazené omítce ve štukových rámech, zobrazující *Přijímání sv. Aloise Gonzagy z rukou sv. Karla Boromejského* a *Zázračné přijímání sv. Stanislava Kostky andělem*. Handke za práci obdržel 400 zl. Po výmalbě svatyně vzniklo k nástěnným malbám ricordo v podobě olejomalby na plátně, které se nalézá ve sbírkách strahovského premonstrátského kláštera.⁹³

Další práce prováděl Jan Kryštof Handke pro premonstráty v nové prelatuře kláštera na Hradisku v Olomouci, jejíž základní kámen položil tehdejší opat Robert Sancius (ve funkci 1722–1732).⁹⁴ Vznik nové prelatury inicioval již jeho předchůdce Norbert Želecký z Počenic (ve funkci 1679–1709), ale stavbu přerušil v roce 1705 rozsáhlý požár. Pravděpodobně následné opravy, a také zaměření pozornosti opatů na Svatý Kopeček, způsobily odklad realizace plánované novostavby až do roku 1726.⁹⁵ O dva roky později byl Handke za honorář 500 zl. pověřen vnitřní malířskou výzdobou východního křídla, které bylo dokončeno jako první a poté východní částí křídla jižního.⁹⁶ V patře východního křídla prelatury, na stropě zimní jídelny, je dodnes dochovaná nástěnná olejomalba na hlazené omítce znázorňující *Čtyři díly světa vzdávající hold Kristovi*.⁹⁷ Handke se zde technologicky inspiroval Dionýsiem Straussem (1660–1720), který na konci 17. století navrhl a pravděpodobně i vyzdobil nástěnnými olejomalbami kapitulní kapli, a také zastával po smrti Antonína Lublinského (1636–1690) funkci uměleckého poradce.⁹⁸ Tato informace potvrzuje Handkeho talent vstřebávat nové podněty, které dokázal opětovně použít ve své vlastní

⁹² Ivo Krsek, Malířství, in: Ivo Krsek – Zdeněk Kudělka – Miloš Stehlík et al., *Umění baroka na Moravě a ve Slezsku*, Praha 1996, s. 112–148, zvl. s. 129.

⁹³ Martin Mádl, Handkeho skica ze Strahovské obrazárny a malba v olomoucké kapli Božího Těla, *Umění* VI, 2006, s. 504–512.

⁹⁴ Smejkal 2015 (pozn. 71), s. 12.

⁹⁵ Mlčák 2002a (pozn. 5), s. 16.

⁹⁶ Ibidem, s. 17.

⁹⁷ Michaela Šeferisová Loudová, Klášter Hradisko a ikonografický program jeho malířské výzdoby, in: Ondřej Jakubec – Marek Perůtka (edd.), *Olomoucké baroko. Výtvarná kultura let 1620–1780 II*, Olomouc 2010, s. 251–264, zvl. s. 261.

⁹⁸ Mlčák 2010a (pozn. 28), s. 244.

tvorbě. Jeho malba byla dříve nesprávně kladena do roku 1738.⁹⁹ Malířův rukopis a slohové pojetí však více odpovídá roku 1728 a dokládá to i fakt, že vnitřní výzdoba Klášterního Hradiska probíhala ve třech etapách. Jako první bylo vyzdobeno východní křídlo (1728–1730), poté střední křídlo a kaple sv. Štěpána (1730–1736) a na závěr vznikla výzdoba západního křídla a obou nárožních věží (1737–1739).¹⁰⁰ Nad vstupem do věže jihovýchodní, kde byla opatská kaple, namaloval Handke ještě v první etapě podobiznu tehdejšího papeže Benedikta XIII.¹⁰¹

Ještě v roce 1728 se Handke vydal do Šternberka, kde byl již proboštem augustiniánského kláštera Patrik Jan Meixner (ve funkci 1725–1734).¹⁰² Na jeho přání malíř realizoval na hlazené omítce olejomalbu vymezenou kvadrilobem v centru klenby nově vybudovaného refektáře, umístěného ve druhém podlaží starého konventu. Námětem byla *Glorifikace Panny Marie*, doplněná dvojicí oválných medailonů v okenních ostěních s alegoriemi *Jara a Léta*. Na štukovou výzdobu spolu s výzdobou fasády této budovy byl pozván severoitalský sochař Baldassare Fontana (1661–1733).¹⁰³

V roce 1729 se Handke vydal společně s Drechslerem do Křenova, který leží nedaleko Moravské Třebové. Tam začali pokrývat stěny nově postaveného kostela sv. Jana Křtitele cyklem fresek ze života daného patrona. Kvůli blížící se slavné kanonizaci Jana Nepomuckého, přerušili práci a vydali se do Prahy. Putovali přes Hradec Králové a poté přes Sedlec u Kutné Hory, kde se Handke osobně seznámil s tehdy již významným malířem Petrem Brandlem (1668–1735).¹⁰⁴ Toto setkání mělo pravděpodobně vliv na jeho portrétní tvorbu. Vedle Brandlových obrazů měl Handke v Sedlci příležitost poznat i dílo malíře Michaela Leopolda Willmanna (1630–1706).¹⁰⁵ Krátce po svatořečení Jana Nepomuckého se z Prahy vrátili do Křenova a malby dokončili.¹⁰⁶ Ty jsou ale v dnešní době již značně přemalovány.

V průběhu roku 1730 se v Handkeho dílně objevil další tovaryš. Tentokrát jím byl Jan František Hoffmann (1699/1701–1766), který pocházel z Kladska. Tento „*ein lustiger Gesell*“¹⁰⁷, jak si Handke ve své biografii poznamenal, však v následujícím roce

⁹⁹ Idem 2002a (pozn. 5), s. 22.

¹⁰⁰ Ibidem, s. 20.

¹⁰¹ Šeferisová Loudová 2010 (pozn. 97), s. 261.

¹⁰² Milan Buben, *Encyklopedie řádů, kongregací a řeholních společností katolické církve v českých zemích* II/1, Praha 2003, s. 44.

¹⁰³ Jiří Kroupa, Barokní architektura šternberského kláštera, in: Filip Hradil – Jiří Kroupa (edd.), *Šternberk: Klášter řeholních lateránských kanovníků*, Šternberk 2009, s. 39–67, zvl. s. 45.

¹⁰⁴ Togner 1994 (pozn. 10), s. 8. – Setkání proběhlo zřejmě v roce 1729. – Idem 2008a (pozn. 11), s. 86.

¹⁰⁵ Viz Krampl (pozn. 9), s. 95.

¹⁰⁶ Togner 1994 (pozn. 10), s. 8.

¹⁰⁷ Mlčák 1994 (pozn. 4), cit. s. 11.

z dílny odešel a usadil se ve slezském Křesoboru, kde se oženil a kde zanechal relativně rozsáhlé dílo.¹⁰⁸ Společně s ním a také s Janem Drechslerem malovali v Uničově fresku v mariánské kapli. Kolem roku 1730 s nimi Handke podnikl svou další cestu do Hradce Králové a na doporučení bývalého jezuitského rektora, tehdy již provinciála řádu, Jana Seidla, provedli výmalbu kolejního kostela Nanebevzetí P. Marie.¹⁰⁹ Handke měl opět možnost spatřit díla Petra Brandla, který také pro tamní jezuity pracoval. „Z Hradce Králové jsem odcestoval do Hrochova Týnce, kde jsem maloval křížovou cestu a dvě kaple.“¹¹⁰

¹⁰⁸ Togner 2008a (pozn. 11), s. 99.

¹⁰⁹ Fresky se nedochovaly. – Jan Doskočil, *Kostel Nanebevzetí Panny Marie v Hradci Králové*, Hradec Králové 2010, s. 28.

¹¹⁰ Mlčák 1994 (pozn. 4), s. 34.

3.3 Třicátá léta a největší tvůrčí rozmach

Ve třicátých letech Handke vstřebal veškeré předchozí poznatky a zkušenosti a začalo období jeho tvůrčí zralosti, kdy se dostal na úroveň středoevropské malby. Stal se velice exponovaným malířem a to nejen v olomouckém prostředí. Za prací směřoval i do Čech nebo Slezska.

Nejspíš ještě v roce 1730 se Jan Kryštof Handke vrátil na Svatý Kopeček a v tamní bazilice vytvořil nový oltářní obraz v boční kapli sv. Augustina, který nahradil původní plátno se stejným námětem od Antonína Martina Lublinského (1636–1690).¹¹¹ V následujícím roce ve stejném kostele dokončil opravu fresky pod kupolí, vytvořené na počátku osmdesátých let 17. století augšpurským malířem Johannem Stegerem (?–1710).¹¹² Ve čtyřech pendativech nově namaloval alegorii čtyř tehdy známých světadílů, které jsou datované dole pod Amerikou letopočtem 1731.¹¹³ Při komponování těchto alegorií malíř pravděpodobně vycházel z popisů příručky *Iconologia* z roku 1593, kterou sepsal italský ikonopisec Cesare Ripa (1560–1622).¹¹⁴ Handke s ní byl důvěrně obeznámen a později z ní čerpal i při mnohých jiných realizacích.

Po práci na Svatém Kopečku odcestoval do slezské Vratislavi, kde vytvořil svou první velkou mimomoravskou zakázku. U jezuitů v nové univerzitní budově vymaloval freskou Aulu Leopoldinu. „*Smluveno za to bylo 1200 zl.*“¹¹⁵ Vysoce kvalitní malby v auditoriu znázorňují *Posvěcení univerzity*, *Apoteózu božské prozřetelnosti s alegoriemi věd a umění* a *Alegorii moudré vlády Slezska*.¹¹⁶ Malířská výzdoba zde opticky zvětšuje poměrně nízké prostory plochých kleneb. Ponecháním okrajů výjevů v tmavších barvách a postupným používáním světlejších tónů směrem ke středu získává divák iluzivní dojem, že centra výjevů mají svůj vlastní zdroj světla. Tyto malby byly už jeho současníky označovány za vysoce kvalitní a přední znalec středoevropského baroka Hanz Tintelot (1954) je posoudil jako jeden z vrcholů evropského barokního projevu.¹¹⁷ K freskové výzdobě malíř vytvořil i osm oválných portrétů pro meziokenní pilíře, jež zobrazovaly církevní hodnostáře a panovníky, kteří měli nějaký vztah k univerzitě. Tyto obrazy však zdaleka nedosahovaly takových kvalit, jako tamní

¹¹¹ Bohuslav Smejkal, *Svatý kopeček. Poutní chrám Navštívení Panny Marie*, Olomouc 1994, s. 23.

¹¹² Hlobil – Michna – Togner 1984 (pozn. 74), s. 114.

¹¹³ Smejkal 2015 (pozn. 71), s. 29.

¹¹⁴ Cesare Ripa, *Iconologia or Moral Emblems*, London 1709, s. 47–53.

¹¹⁵ Mlčák 1994 (pozn. 4), s. 34.

¹¹⁶ Togner 2008a (pozn. 11), s. 88.

¹¹⁷ Togner 1994 (pozn. 10), s. 8.

fresky.¹¹⁸ Tímto však umělcovo působení ve Vratislavi neskončilo. Krátce na to ještě ve vratslavské univerzitě vymaloval mariánskou oratoř, pozdější hudební sál. Vyzdobil ji pěti velkými zrcadly na klenbě společně s řadou menších polí v lunetách.¹¹⁹ Ve Vratislavi se osobně setkal s tvorbou Johanna Michaela Rottmayra, který v letech 1704–1706 vymaloval klenbu vratslavského jezuitského kostela.¹²⁰

V roce 1732 Handke pokryl rozměrnými malbami klenbu předsíně kostela P. Marie Sněžné.¹²¹ Fresky jsou umístěné v iluzivních zrcadlech s bohatou ornamentikou. Ústředním motivem všech zobrazených scén je P. Maria.¹²²

Ještě před polovinou třicátých let vyzdobil Handke svými malbami na Svatém Kopečku klenbu již druhých Svatých schodů v olomouckém prostředí.¹²³ Kromě fresky nad schodištěm, tam vymaloval klenbu sakristie (dnes zimní kaple).¹²⁴ „*Za odměnu mně pan opat věnoval karlovarskou pušku.*“¹²⁵ Handkemu byla dříve připisována i výmalba kaple Jména P. Marie v půlkruhovém ambitu, ale novější prameny již za autora freskové výzdoby pokládají Jana Michala Fissého (1686–1732).¹²⁶

8. února 1734 uzavřel malíř smlouvu na další výmalbu auditoria olomoucké jezuitské univerzity. Zakázku dokončil v následujícím roce a obdržel za ni 1000 zl. Nejprve pracoval pro Jana Seidla, později pro Jana Liebiga (ve funkci děkana teologické fakulty 1728–1732).¹²⁷ Za dobu těchto prací Handke uvedl svou nespokojenost s přístupem zmíněného pana Liebiga „*Pokud tato práce trvala, neměl jsem s panem P. Liebigem nic, než mrzutosti a nepříjemnosti. Měl nepříjemné chování, které jinak u jezuitů nebývá zvykem.*“¹²⁸ Dva hlavní výjevy, kolem kterých byla zrcadla s cizími učenici, zobrazovaly podobně jako ve Vratislavi *Alegorii věd a umění pod vládou Prozřetelnosti*, kterou symbolizovala starozákonní postava Šalamouna a *Proměnění na hoře Tábor* s evangelisty, proroky a církevními učiteli.¹²⁹ Stěny auditoria pokrývaly malby papežů, biskupů, římských císařů a příznivců univerzity. Filip Sattler

¹¹⁸ Viz Krampl (pozn. 9), s. 97.

¹¹⁹ Ke konci druhé světové války byl tento sál těžce poškozen a fresky se do dnešních dnů nedochovaly. – Togner 2008a (pozn. 11), s. 89.

¹²⁰ Idem 1999 (pozn. 59), s. 475. – Pavel Preiss, *František Karel Palko. Život a dílo malíře sklonku střeoevropského baroka a jeho bratra Františka Antonína Palka*, Praha 1999, s. 236.

¹²¹ Mlčák 2002c (pozn. 46), s. 268.

¹²² Altrichter – Togner 2000 (pozn. 45), s. 17.

¹²³ Pavlíček 2010a (pozn. 52), s. 51–52.

¹²⁴ Smejkal 2015 (pozn. 71), s. 34. – Pavlíček 2009 (pozn. 72), s. 443.

¹²⁵ Mlčák 1994 (pozn. 4), s. 35.

¹²⁶ Smejkal 2015 (pozn. 71), s. 34. – Pavel Bělina – Jiří Kaše – Jiří Mikulec et al., *Velké dějiny země Koruny české IX.*, Litomyšl 2011, s. 558.

¹²⁷ Jan Liebig se narodil roku 1681 ve slezském Hlohově. – Fiala 2002a (pozn. 30), s. 33–151, zvl. s. 99.

¹²⁸ Mlčák 1994 (pozn. 4), s. 35.

¹²⁹ Togner 2009a (pozn. 59), s. 474.

zde řezbářsky ozdobil katedru, kam byl umístěn Handkeho velký mariánský obraz.¹³⁰ Po zrušení jezuitského řádu byly všechny malby zabileny a některé pravděpodobně nenávratně zničeny. Osud zmíněných obrazů z obou etap výzdoby auditoria je dnes zcela neznámý.

Roku 1734 se ve Šternberku dostal do funkce probošta uničovský rodák Jan Josef Glätzl, se kterým se Handke brzy spřátelil.¹³¹ Patrně právě díky dobrým vztahům s generačně stejně starým proboštem dostával dvě následná desetiletí četné zakázky od šternberských řeholníků v prostorách nově vybudovaného klášterního komplexu i jeho venkovských rezidencí.

31. července 1731 byla dokončena výstavba kaple sv. Štěpána při východním křídle olomouckého Klášterního Hradiska. Freskou ji vymaloval brněnský malíř Jan Jiří Etgens (1691–1757), jehož práce byla v roce 1891 přemalována drážďanským malířem Karlem Schmiedem (?–?).¹³² Oltářní obrazy vytvořil Karel Haringer, ale před svou smrtí stihl dokončit pouze plátna dvou bočních oltářů. Kolem poloviny třicátých let objednal hradištský opat Norbert Umlauf (ve funkci 1732–1741) za 300 zl. u Handkeho monumentální plátno pro hlavní oltář kaple. Na asi nejlepším Handkeho sakrálním obraze, jehož výška přesahuje šest metrů, je znázorněn výjev ze života patrona kláštera, *sv. Štěpána s Nejsvětější Trojicí* [**obr. 19**].¹³³ Handke se v klášteře setkal s prací představitele přední rakouské barokní malby Paula Trogera (1698–1762) a již zmíněného Jana Jiřího Etgense, kteří své malby prováděli v různých částech areálu klášterního komplexu, což jistě obohatilo jeho umělecký rozhled.

16. února 1735 zemřel ve Staré Vsi umělcův otec. Byl pohřben na rýmařovském hřbitově a za tři čtvrtě roku byly jeho ostatky vykopány a uloženy do hrobky ve hřbitovní kapli sv. Michala. Handkeho matka Rozina se po ovdovění přestěhovala ke svému synovi do Olomouce. V období, kolem tohoto roku Handke vytvořil obrazy zpodobňující *Vizi sv. Augustina* [**obr. 20**] a *Vizi sv. Norberta* [**obr. 21**], které jsou dnes umístěné v kostele sv. Vavřince ve Štěpánově.¹³⁴

¹³⁰ Mlčák 2009 (pozn. 37), s. 130.

¹³¹ Buben 2003 (pozn. 102), s. 44.

¹³² Mlčák 2002a (pozn. 5), s. 19.

¹³³ Pavlíček 2009 (pozn. 72), s. 435.

¹³⁴ Mlčák 1994 (pozn. 4), s. 35. – Viz Krampl (pozn. 9), s. 98.

Roku 1736 vytvořil v kapli sv. Stanislava při jižní straně olomoucké katedrály svatého Václava fresku, která zobrazuje scény z legendy o sv. Stanislavovi.¹³⁵ Výmalbu doplnil plastickou výzdobou v podobě štukových figur Filip Sattler.¹³⁶ Ze stejného roku pochází i rozměrné *Nesení kříže* [obr. 23], jež Handke realizoval pro refektář kláštera olomouckých kapucínů.¹³⁷

V následujících letech pokračoval na žádost opata Norberta Umlaufa ve výzdobě nově postavené prelatury kláštera na Hradisku, tentokrát v jejím západním křídle a v nárožní věži. Do roku 1739 tam vyzdobil několik pokojů, stěny velké jídelny a opatovu kapli. Z celého výčtu se do dnes zachovalo jen velmi málo. Handkeho malby, provedené za účasti tovaryše olejovými barvami ve velké jídelně, zobrazovaly podobizny nejvýznamnějších opatů v životní velikosti.¹³⁸ Dochovaná zůstala fresková výzdoba v jihovýchodní nárožní věži, jež plnila funkci opatské kaple. Je zaklenuta kupolí pokrytou iluzivním kazetováním a figurální výzdobou, která znázorňuje v oblacích Nejsvětější Trojici, která bezprostředně komunikuje se sv. Štěpánem. Ten je spolu s dalšími světci a personifikovanými postavami umístěn do obvodu klenby.¹³⁹ Michaela Šeferisová Loudová tvrdí, že výzdoba kaple byla Handkem provedena již za působení předchozího opata Roberta Sancia v roce 1728 a dokládá to faktem, že při vstupu do kaple je nade dveřmi umístěn Handkeho portrét Benedikta XIII., jehož pontifikát trval od roku 1724 do roku 1730.¹⁴⁰ Toto tvrzení vyvrací Leoš Mlčák, který se domnívá, že kaple byla vyzdobena ve dvou etapách. Z první etapy, která probíhala v roce 1728, byl ponechán právě medailon s papežovou podobiznou a v druhé etapě o deset let později byla vymalována kaple. To dokazuje i rozdílným malířovým rukopisem u papežovy podobizny, který spíše odpovídá Handkeho ranějšímu projevu.¹⁴¹ Handke sám ve své biografii zmínil práci v opatské kapli až na konci třicátých let.¹⁴² Ze západního křídla dodnes přetrvala ještě alegorická freska na stropě opatova vnitřního

¹³⁵ Ondřej Jakubec, Kaple sv. Stanislava při katedrále sv. Václava v Olomouci. Její stavebník biskup Stanislav Pavlovský (1579–1598) a malířská výzdoba – funkce a význam, *Střední Morava VII*, 2001, č. 12, s. 27–42.

¹³⁶ Martin Pavlíček, Sochaři a sochařství baroka v Olomouci, in: Ondřej Jakubec – Marek Perůtka (edd.), *Olomoucké baroko. Výtvarná kultura let 1620–1780 II*, Olomouc 2010, s. 119–141, zvl. s. 132.

¹³⁷ Kapucínský klášter se nachází v jihovýchodním rohu Dolního náměstí a jeho stavba započala již v roce 1653. – pm [Petr Macek] – pz [Pavel Zahradník], heslo Olomouc (Olomouc) Konvent kapucínů s kostelem Zvěstování P. Marii, in: Dušan Foltýn (ed.), *Encyklopedie Moravských a slezských klášterů*, Praha 2005, s. 506–509. – Viz Kramp (pozn. 9), s. 100.

¹³⁸ Mlčák 2002a (pozn. 5), s. 25.

¹³⁹ Podrobný popis fresky ibidem, s. 23. – Idem 2010a (pozn. 28), s. 245.

¹⁴⁰ Šeferisová Loudová 2010 (pozn. 97), s. 261.

¹⁴¹ Mlčák 2002a (pozn. 5), s. 22–23.

¹⁴² Idem 1994 (pozn. 4), s. 33, 36.

schodiště, vymezená iluzivním rámem ve tvaru kvadrilobu a datovaná v dolní části 1738.¹⁴³ Handke za všechny tyto malby inkasoval celkem 2400 zl.¹⁴⁴ V prelatuře pracoval ve stejných letech, tedy 1737–1739, také Daniel Gran (1694–1757), který v klášteře vytvořil fresku *Proměnění na Hoře Tábor* v rondelu jihozápadní věže.¹⁴⁵

V roce 1739 maloval Handke pro školní budovy olomouckých jezuitů divadlo. Malby byly později zalíčeny při úpravách koleje.¹⁴⁶ Pravděpodobně stejný osud potkal také malby z poloviny předchozího desetiletí: „*Téhož roku jsem vymaloval v jezuitské koleji auditorium comicum a kapli vedle ošetřovny.*“¹⁴⁷

Ke konci třicátých let pokryl freskou stěny kaple v bývalém kartuziánském klášteře a vytvořil pro ni hlavní oltářní obraz spolu se dvěma postranními.¹⁴⁸ Klášter stál na místě nynějších Hanáckých kasáren. Po jeho zrušení v roce 1782 sloužil krátce jako veřejná knihovna a v letech 1813–1814 byl definitivně zbořen kvůli stavbě kasáren pro olomouckou posádku.¹⁴⁹

¹⁴³ Idem 2002a (pozn. 5), s. 26. – Michaela Šeferisová Loudová uvádí tuto fresku ve vedlejší pracovně opata. – Šeferisová Loudová 2010 (pozn. 97), s. 262.

¹⁴⁴ Mlčák 1994 (pozn. 4), s. 35.

¹⁴⁵ Idem, *Hradisko u Olomouce*, Ostrava 1978, s. 8.

¹⁴⁶ Idem 2002c (pozn. 46), s. 269.

¹⁴⁷ Idem 1994 (pozn. 4), s. 33.

¹⁴⁸ Ibidem, s. 35–36.

¹⁴⁹ oj [Ondřej Jakubec], heslo Olomouc (Olomouc) Zaniklá kartouza s kostelem Nanebevzetí P. Marie, in: Dušan Foltýn (ed.), *Encyklopedie moravských a slezských klášterů*, Praha 2005, s. 494–498, zvl. s. 498.

3.4 Čtyřicátá léta

Roku 1740 vstoupil do Handkeho dílny tovaryš Josef František Pilz (1711–1797), který se narodil v rakouském Retzu.¹⁵⁰ Ten nebyl v malířském řemesle žádný nováček. Vstupu do olomoucké dílny předcházelo učení u jeho otce Johanna Christopha, kde získal základy malířského umění a pravděpodobně také Jana Jiřího Etgense.¹⁵¹ Zakrátko si založil vlastní dílnu a v roce 1759 odešel z Olomouce do Kroměříže a poté působil na celé Moravě.¹⁵² S Handkem spolupracoval na malířské výzdobě tří klenebních polí pod kruchtou v auditoriu jezuitské univerzity.¹⁵³ „*Smluveno za to bylo 500 zl.*“¹⁵⁴ Společně také pracovali na závěrečných freskách v kostele P. Marie Sněžné.¹⁵⁵ „*V roce 1740 se za Josefa Pilze provdala dcera Urbana Pichlera Pavlína, kterou jsme vychovávali od jejích 6 let. Dali jsme jí výbavu.*“¹⁵⁶

V závěru roku 1741 obsadila Olomouc vojska pruského krále Fridricha II. Velikého. Opevnění města bylo ve velmi špatném stavu a vybudování nové dokonalé pevnosti zůstalo pouze u projektů. Spolu s nedostatkem vojenské posádky nezbyvalo nepřipravenému městu nic než kapitulace a otevření bran bez boje. Prusové pak Olomouc vyklidili v dubnu 1742.¹⁵⁷ V červnu téhož roku zasáhla umělce tragická událost, když zemřela jeho první manželka Marie Alžběta. Pochována byla v kostele P. Marie na Předhradí u oltáře sv. Kříže.¹⁵⁸

Krátce po pohřbu Handke odcestoval se svou dcerou Pavlínou a Josefem Ignácem Sadlerem, který u něj byl tehdy v učení, do Velkých Losin.¹⁵⁹ Tam mu byla svěřena zakázka na výmalbu nové velké zámecké kaple na objednávku Jana Ludvíka hraběte ze Žerotína, svobodného pána z Lilgenau (1691–1761), kterému Losiny tou dobou patřily.¹⁶⁰ Handke v Losinách pobyl dva měsíce a kromě stravy obdržel 400 zl. Hlavním motivem klenby je glorifikování Spasitelova jména (zastoupeno literami IHS) sborem andělů s Arma Christi a alegorickými postavami čtyř světadílů.¹⁶¹ Pojetí těchto

¹⁵⁰ Krsek 1996a (pozn. 92), s. 144.

¹⁵¹ Mlčák 2010a (pozn. 28), s. 246.

¹⁵² Ke konci šedesátých let se vrátil opět do Olomouce a zemřel v požehnaných osmdesáti šesti letech na Horní Bečvě. – Togner 2008a (pozn. 11), s. 102.

¹⁵³ Leoš Mlčák, Drobnosti k dílu Jana Kryštofa Handkeho, *Střední Morava XII*, 2006, č. 23, s. 71–75.

¹⁵⁴ Idem 1994 (pozn. 4), s. 35.

¹⁵⁵ Togner 2010a (pozn. 23), s. 224.

¹⁵⁶ Mlčák 1994 (pozn. 4), s. 36.

¹⁵⁷ Pojsl 1992a (pozn. 34), s. 74.

¹⁵⁸ Mlčák 1994 (pozn. 4), s. 36.

¹⁵⁹ Handke Losiny navštívil již 5. června, krátce před smrtí své manželky, pravděpodobně aby podepsal smlouvu na již dohodnutou malbu. – Polách 1995 (pozn. 13), s. 32.

¹⁶⁰ Jiří Lapáček, *Po stopách Žerotínů*, Přerov 2012, s. 53.

¹⁶¹ Viz Krampl (pozn. 9), s. 102.

postav odpovídá Handkeho freskám ze svatokopeckého chrámu z roku 1731.¹⁶² Také zde je patrná inspirace příručkou *Iconologia* od Casarea Ripy. Alegorické postavy se v detailech sice od Ripova schématu liší, ale jejich podstata zůstává stejná.¹⁶³

Do Velkých Losin se Handke ještě vrátil o pár let později a vymaloval původní malou zámeckou kapli, v jejíž klenbě tentokrát ztvárnil oslavu P. Marie, také prostřednictvím jejího jména.¹⁶⁴ Zde vyvrátil Handkeho dataci 1744 Drahomír Polách, podle něhož musela výmalba vzniknout nejdříve v roce 1745.¹⁶⁵ „*V roce 1743 jsem ve Velkých Losinách vymaloval olejovými barvami velký strop zároveň se šesti jinými obrazy. Na stropě je namalováno 9 andělských kůrů, po stranách 4 evangelisté a na stěnách Nanebevstoupení Krista a Nanebevzetí Panny Marie. Tyto malby přišly do Kolaczowa ve Slezsku, patřícímu panu hraběti Žerotínovi.*“¹⁶⁶ Handkem zmíněné obrazy, které vznikly při malbě kaple, pravděpodobně hrabě použil při výzdobě ve Slezsku.

Po odchodu pruských vojsk byla zahájena přeměna Olomouce na bastionovou pevnost a Handke začal malovat kapli sv. Vavřince v kostele P. Marie na Předhradí. Po dokončení této práce uzavřel 1742 v tomtéž kostele nový sňatek s dcerou zesnulého Filipa Sattlera, tehdy devatenáctiletou Marií Veronikou Sadlerovou (1723–1754).¹⁶⁷ Oslava svatby se uskutečnila v biliárovém pokoji v prelatuře šternberské kanonie. Handkeho přítel probošt Glätzl zaplatil výlohy za hostinu a malíř na oplátku přislíbil, že vymaluje šternberský kostel Nejsvětější Trojice.¹⁶⁸ Radost z nového sňatku narušila další nešťastná událost, která umělce zasáhla 16. ledna 1743. V ten den zemřela jeho matka Rozina. Také ona byla pohřbena v kostele P. Marie na Předhradí.

Již v dubnu téhož roku se vydal znovu do Šternberka, aby dodržel svůj slib a v kostele Nejsvětější Trojice vymaloval presbytář.¹⁶⁹ V červnu pokryl freskou i prostory

¹⁶² Smejkal 1994 (pozn. 111), s. 21.

¹⁶³ Viz Ripa 1709 (pozn. 114), s. 47–53.

¹⁶⁴ Iva Macháčová, *Malířská výzdoba kaple ve Velkých Losinách* (bakalářská diplomová práce), Seminář dějin umění FFMU, Brno 2009.

¹⁶⁵ Polách 1995 (pozn. 13), s. 34–36.

¹⁶⁶ Mlčák 1994 (pozn. 4), s. 36.

¹⁶⁷ Röder 1934 (pozn. 6), s. 69.

¹⁶⁸ Filip Hradil, „Ve znamení planoucího srdce.“ Josef Ignác Sadler a umělecký mecenát moravských augustiniánů v polovině 18. století, in: Jiří Kroupa – Martin Miláčková – Leoš Mlčák (edd.), *Josef Ignác Sadler 1725–1767*, Olomouc 2011, s. 43–52, zvl. s. 44.

¹⁶⁹ *Ibidem*, s. 44–45.

kůru, a přestože byl probošt ochoten za práci zaplatit, Handke dodržel svůj předchozí slib a vše provedl zdarma.¹⁷⁰

V Olomouci pak s Josefem Pilzem maloval ve františkánském klášteře sv. Bernarda křížovou cestu.¹⁷¹ Od zrušení kláštera roku 1785 je osud obrazů neznámý.¹⁷²

Následně se po více než deseti letech vrátil do kostela P. Marie Sněžné, kde zdarma vymaloval chórové kaple nejvýznamnějších jezuitských světců sv. Ignáce z Loyoly a sv. Františka Xaverského.¹⁷³ V každé z nich je na klenbě a stěně proti oltáři sedm klíčových scén z jejich života. Ostění oken a vstupů každé z kaplí pokrývá dalších osm drobnějších scén v medailonech, provedených grisaillovou malbou. S freskami pomáhalo Handkemu několik tovaryšů společně s Josefem Ignácem Sadlerem, jehož největší podíl byl zřejmě v oněch monochromních malbách.¹⁷⁴

V rozmezí let 1743–1747 vytvořil Handke fresky s výjevem ze života P. Marie v loretánské kapli katedrály sv. Václava v Olomouci společně se dvěma oltářními obrazy, z nichž na jednom byla zobrazena *Smrt sv. Václava* [obr. 39] a na druhém *Klanění tří králů* [obr. 40].¹⁷⁵

Rok 1744 jej přivádí znovu do Šternberka, kde mu byla svěřena zakázka na výmalbu děkanství augustiniánů, které nechal společně s klášterním konventem budovat probošt Glätzl. Nástrovní malba obdélného sálu ve druhém patře uprostřed jižního křídla, provedená technikou olejomalby na hlazené omítce, je jednou z nejvýznamnějších realizací čtyřicátých let a jako jediná nástěnná malba z celého klášterního komplexu se zachovala dodnes.¹⁷⁶ Hlavní klenební obraz v iluzivním rámu zobrazuje *Kristovo povolání učedníků*.¹⁷⁷ Kartuše v rozích sálu potom představují alegorie čtyř ctností vyplývajících z funkce děkana (*Pravomoc, Mírnost, Zbožnost, Bdělost*).¹⁷⁸ V oválných grisaillových medailonech na okenních špaletách Handke zobrazil čtyři kardinální ctnosti (*Síla, Spravedlnost, Mírnost, Obezřetnost*). Alegorie opět čerpají z ikonografického fondu Caesara Ripy. Výzdobu doplňují podobizny

¹⁷⁰ „vere Benefactor insignis, nam si solvi pictura debuisse tam in fornice Presbyterii, quam in Choro, certe 500f. non suffecisset.“ – MZA Brno, fond E 5, inv. č. 696, sign. 15, zápis z 11. 6. 1743, fol. 61r–62r.

¹⁷¹ Je míněn vnější dominikánský kostel Neposkvrněného početí P. Marie spolu s klášteřem.

¹⁷² Viz Bolek 1936 (pozn. 35), s. 154.

¹⁷³ Mlčák 2002c (pozn. 46), s. 269.

¹⁷⁴ Altrichter – Togner 2000 (pozn. 45), s. 18.

¹⁷⁵ Fresky jsou dnes silně přemalovány a obrazy byly přesunuty do Náměště na Hané. – Pavlíček 2009 (pozn. 72), s. 443. – Mlčák 1994 (pozn. 4), s. 37.

¹⁷⁶ Milan Togner, Barokní malíři v areálu šternberské kanonie, in: Filip Hradil – Jiří Kroupa (edd.), *Šternberk: Klášter řeholních lateránských kanovníků*, Šternberk 2009, s. 89–99, zvl. s. 93.

¹⁷⁷ Ibidem. – Šeferisová Loudová 2009 (pozn. 43), s. 111.

¹⁷⁸ Latinské *Observantia* lze chápat také jako kázeň či poslušnost. – Togner 2009b (pozn. 176), s. 93–94.

zakladatelů kláštera Alberta II. a Petra ze Šternberka.¹⁷⁹ Velké vstupní klášterní schodiště s další Handkeho malbou, jejímž ústředním motivem byla P. Maria s dítětem, která rozevírala ochranně svůj plášť nad augustiniánskou komunitou, bylo po zrušení kláštera zbořeno.¹⁸⁰

Ve stejném roce se provdala Handkeho dcera Pavlína Antonie. Vzala si sochaře Jana Kammereita původem z Dobromilic na Prostějovsku, který byl členem olomouckého sochařského cechu.¹⁸¹ Působil v okruhu Ondřeje Zahnera (1709–1752) a do dnešních dnů se z jeho tvorby dochovala například kamenná socha *Spasitele*, která je umístěná v nice na fasádě nádvoří šternberského kláštera.¹⁸²

„V roce 1744 bylo na obloze možno vidět velkou kometu, která stála nad Španělskem a Portugalskem. 23. ledna téhož roku se mně večer mezi 4. a 5. hodinou, ve znamení Býka, narodil můj první synáček, pokřtěný jménem Jan.“¹⁸³ Johannu Ignáci Handkemu byl za kmotra šternberský probošt Jan Josef Glätzl a Jana Becková. O další dva roky později, 30. května 1746 kolem půlnoci přišla na svět Handkeho dcera, pokřtěna jménem Jana Františka Aloisie. Kmotrem byl opět Glätzl s paní Beckovou.¹⁸⁴

V roce 1746 dostala Handkeho dílna zakázku od městské rady na celkovou opravu zcela zchátralého a v důsledku pruského obsazení Olomouce značně poničeného orloje na olomoucké radnici.¹⁸⁵ Handke vytvořil několik předběžných návrhů a v následujícím roce dílo realizoval.¹⁸⁶ Dřevěné části přemaloval olejovými barvami a pozlatil. Radniční niku vyzdobil alegoriemi věd, při jejichž sestavování znovu vycházel z Ripovy příručky.¹⁸⁷ Alegorie zpodobnil kompozičně bohatší, ale vesměs navázal na výzdobu původní. Orloj byl tvořen třemi patry, andělským, hvězdným a zemským.¹⁸⁸ Objevil se zde mimo jiné i portrét Marie Terezie, který nahradil portrét Leopolda I. a v levé dolní části celé kompozice postava malíře písíciho na tabuli „*Aeternitati pingo*“,

¹⁷⁹ Ibidem, s. 93–95.

¹⁸⁰ Šeferisová Loudová 2009 (pozn. 43), s. 108–109.

¹⁸¹ Čermák 2002 (pozn. 15), s. 182.

¹⁸² Miloš Stehlík, Sochařství, in: Ivo Krsek – Zdeněk Kudělka – Miloš Stehlík et al., *Umění baroka na Moravě a ve Slezsku*, Praha 1996, s. 77–111, s. 107.

¹⁸³ Mlčák 1994 (pozn. 4), cit. s. 37.

¹⁸⁴ Ibidem, s. 38.

¹⁸⁵ Ibidem.

¹⁸⁶ Návrhy na výzdobu orloje jsou uloženy ve sbírkách Muzea umění Olomouc a ve Státním okresním archivu v Olomouci. Návrh střední části, inv. č. G 3581, je datován letopočtem 1746, návrhy uložené v archivu letopočtem 1747. Realizaci lze proto posunout až do roku 1747.

¹⁸⁷ Togner 1994 (pozn. 10), s. 66, kat. 40.

¹⁸⁸ Anežka Šimková, Olomoucký barokní orloj, in: Ondřej Jakubec – Marek Perůtka (edd.), *Olomoucké baroko. Výtvarná kultura let 1620–1780 II*, Olomouc 2010, s. 489–496, zvl. s. 494.

kteřou byl zřejmě sám Handke.¹⁸⁹ Na protější straně byl zpodobněn tvůrce orloje, hodinář Hans Pohl.¹⁹⁰ Tato výzdoba se však nedochovala. Orloj chátral a i přes četné pokusy o jeho udržování byla nakonec celá koncepce v letech 1894–1898 změněna.¹⁹¹ Do dnešní doby se nám zachovaly alespoň umělcovy původní návrhy z výzdoby bočních stěn niky orloje. O jistě kvalitním výkonu svědčí, že na místo požadovaných 270 zl., malíř nakonec obdržel o 180 zl. více.¹⁹²

26. října 1746 do Handkeho dílny vstoupil jako tovaryš Josef Grabenbauer (?–1766) původem z Vídně. Vymezit jeho podíl na Handkeho dílech je ovšem značně problematické, nehledě k tomu, že po roce 1749 zřejmě z Olomouce natrvalo odjíždí do Prahy a další zprávy o jeho následné činnosti nemáme.¹⁹³

V letech 1746–1747 společně s Josefem Grabenbauerem a dvěma učedníky vyzdobil Handke nový letní refektář augustiniánského kláštera ve Šternberku. Strop pokryl dnes neznámou freskou a na stěny vytvořil obrazy s portréty zakladatelů a příznivců kanonie v životní velikosti včetně významných proboštů kanonie. Pro tyto prostory také vzniklo monumentální plátno *Klanění tří králů* [obr. 41].¹⁹⁴ Po skončení prací pak ještě Handke poslal do refektáře dva obrazy, zachycující scenerii s klášterními statky a vesnicemi ve Výšovicích a Babicích, které byly umístěny nade dveřmi.¹⁹⁵

„V téže době jsem pro Mikulov namaloval oltářní obraz sv. Jana Nepomuckého a Jana Sarkandra.“¹⁹⁶ Pravděpodobně se jedná o obraz, který se dnes nachází na hlavním oltáři v kostele P. Marie Pomocnice křesťanů v Mírově [obr. 49].

14. září 1747 zemřel v pouhých třech letech Handkeho syn. Malíř jej nechal pohřbit vedle své první ženy Marie Alžběty. O rok později se mu narodil druhý syn, který byl 11. července pokřtěn jménem Johann Josef Vincenc (1748–1776). Byl později také činný jako malíř, i když za svůj poměrně krátký život zdaleka nedosáhl otcových kvalit.¹⁹⁷ Ve stejném roce se Handke opět vrátil s Josefem Grabenbauerem do Šternberka, kde tentokrát vymalovali zimní refektář ve starém konventu, pro jehož

¹⁸⁹ Miloslav Čermák, *Olomoucký orloj*, Olomouc 2005, s. 33.

¹⁹⁰ Šimková 2010 (pozn. 188), s. 490.

¹⁹¹ Čermák 2005 (pozn. 189), s. 53.

¹⁹² Mlčák 1994 (pozn. 4), s. 38.

¹⁹³ Togner 2008a (pozn. 11), s. 100.

¹⁹⁴ Idem 2009b (pozn. 176), s. 94–94. – Mlčák 1994 (pozn. 4), s. 38.

¹⁹⁵ Willner 1925 (pozn. 6), s. 36.

¹⁹⁶ Mlčák 1994 (pozn. 4), s. 38.

¹⁹⁷ Ibidem. – R. Ch. [Rudolf Chadraba], heslo Handke Jan Kryštof (Hantke, Handtke, Hancke, Hanke, Hankhe), in: Emanuel Poche (ed.), *Encyklopedie českého výtvarného umění*, Praha 1975, s. 150–151.

nástrovní malbu byl navržen námět z Apokalypsy, jenž zobrazoval *Pozvání k svatbě Beránkově*.¹⁹⁸

Koncem čtyřicátých let inicioval Glätzl ve Výšovicích, které patřily šternberskému klášteru, stavbu nového kostela svatého Vavřince. Pro něj vznikly pod rukama Handkeho tři oltářní obrazy. Velký na hlavní oltář se *sv. Vavřincem* [obr. 51], druhý se *sv. Andělem Strážcem* [obr. 52] a třetí se *sv. Příbuzenstvem* [obr. 53].¹⁹⁹

Následně se Handke přesunul do Štarnova, který podobně jako Výšovice náležel k majetkům šternberské kanonie a kde byl právě dostavěn nový kostel zasvěcený sv. Mikuláši (1748).²⁰⁰ Péči o jeho stavbu měl na starosti opět Jan Glätzl.²⁰¹ Na proboštovo přání Handke provedl malířskou výzdobu. Pro hlavní oltář kostela vytvořil olejomalbu *sv. Mikuláše* [obr. 54] a na oltáře boční *Pannu Marii Pomocnici* a *Anděla Strážce*.²⁰² Hlavní oltářní obraz do Štarnova předal spolu s menším dílem *Panny Marie Pomocnice* dne 13. listopadu 1748.²⁰³ Dodání posledního z obrazů není v análech zaznamenáno, proto se nabízí možnost, že Handke udělal ve své biografii chybu, jak tvrdí Jan Krامل. Ten se domnívá, že se jedná o totožné dílo, jež vytvořil ve stejném roce pro Výšovice.²⁰⁴ Obraz *Anděla Strážce* [obr. 55] dnes ale v kostele přesto najdeme. Je umístěn nad vstupem naproti hlavnímu oltáři. Stylem a rukopisem odpovídá Handkeho tvorbě.

Poté mu byla svěřena další zakázka pro olomoucké kapucíny. S pomocí Grabenbauera namaloval pro kostel Zvěstování P. Marii, přiléhající nezvykle v ostrém úhlu zhruba 45 stupňů ke klášteru, osm pašijových obrazů, jejichž osud je dnes neznámý. „*Maloval jsem taktéž hrdelní soud nade dveřmi*.“²⁰⁵ S nástěnnými malbami, které byly zřejmě odstraněny a nahrazeny stávajícími z dvacátých let 20. století, mu pomáhal již samostatný umělec Jan Drechsler.²⁰⁶

Do kostela sv. Václava na hřbitově ve Skalách u Horního Města Handke daroval oltářní plátina *Nanebevzetí Panny Marie* a *Smrt sv. Václava*. V kostele se dnes nachází pouze druhý obraz, který je umístěn na hlavním oltáři a datován letopočtem 1749.²⁰⁷

¹⁹⁸ Willner 1925 (pozn. 6), s. 37–38.

¹⁹⁹ Mlčák 1994 (pozn. 4), s. 39.

²⁰⁰ Viz Opluštil 1931 (pozn. 42), s. 147.

²⁰¹ Bohdan Kaňák, *Paměti obce Štarnova*, Olomouc 1996, s. 14.

²⁰² Mlčák 1994 (pozn. 4), s. 39.

²⁰³ Viz Krامل (pozn. 9), s. 121.

²⁰⁴ Ibidem, s. 88.

²⁰⁵ Mlčák 1994 (pozn. 4), cit. s. 39.

²⁰⁶ Togner 2008a (pozn. 11), s. 98.

²⁰⁷ Mlčák 1994 (pozn. 4), s. 40. – Samek 1994 (pozn. 12), s. 524–525.

Na přelomu desetiletí zhotovil obraz pro olomouckou katedrálu sv. Václava, který zobrazoval *Křest Krista* [obr. 70]. „*Potom jsem maloval na dómě nad kaplí sv. Stanislava a za oltářem sv. Josefa dva terminativy, na kterých jsem s jedním tovaryšem pracoval 8 týdnů.*“²⁰⁸ Dnes už je prakticky nemožné ověřit, co Handke slovem terminativ myslel, jelikož malby ve zmíněných prostorách zanikly. Dochován však zůstal obraz vytvořený pro hlavní oltář zobrazující sv. Rodinu [obr. 71]. V autobiografii se ještě zmínil o několika zakázkách pro kostel P. Marie na Předhradí, kdy nejvýznamnější z nich byla fresková výzdoba celé klenby chrámu včetně presbytáře, na které pracoval se dvěma tovaryši v průběhu tří let.²⁰⁹

²⁰⁸ Mlčák 1994 (pozn. 4), cit. s. 39.

²⁰⁹ Ibidem, s. 39–40.

3.5 Stáří a pokles tvůrčích sil

Na počátku padesátých let pracoval Handke se dvěma pomocníky na výzdobě knihovny šternberské kanonie. Tyto malby se nedochovaly a není známo ani nic o tom, co měly zobrazovat. Nicméně víme, že ještě před zahájením výmalby poslal do Šternberka osm oválných obrazů znázorňujících „*meridoctores des Ordens*“, které byly určeny právě do knihovny.²¹⁰

Již od roku 1742 probíhala v Olomouci rozsáhlá výstavba opevnění a přeměna města na vojenskou pevnost. Ta měla za následek poškození, či snad odstranění některých budov kláštera klarisek. Ještě před zahájením klášterní novostavby vznikl z rukou Handkeho v zimě roku 1750 pro klášterní kostel sv. Kláry oltářní obraz, zobrazující patronku chrámu, jdoucí proti prchajícímu nepřátelskému vojsku.²¹¹

Ve stejné době namaloval Handke do Šternberka oltářní obraz *Smrt sv. Josefa*. Dílo bylo nakonec převezeno do zámecké kaple s tímtež patrociniem v nové rezidenci šternberského kláštera v Žerotíně, odkud bylo roku 1758 odcizeno drancujícím pruským vojskem a v současné době je nezvěstné.²¹² Obdobnou náhradu se stejným motivem namaloval v roce 1762 Josef Ignác Sadler.²¹³ V Žerotíně nejprve zastávalo funkci letního sídla kláštera prosté jednopatrové stavení, s jehož vzhledem ani stavem nebyl probošt Glätzl spokojen. Nechal jej proto strhnout a na jeho místě vystavěl v letech 1748–1751 novou, honosnější zámeckou rezidenci.²¹⁴ V říjnu roku 1750 přijel společně s Handkem obhlédnout stavbu a na jaře dalšího roku se malíř pustil do výzdoby.²¹⁵ Po pár dnech práce se vrátil ze studijního pobytu v Římě jeho švagr Josef Ignác Sadler, který mu pomohl rozpracované fresky dokončit.²¹⁶ Na obsah těchto maleb měl značný vliv Glätzl, jenž na toto téma s Handkem často diskutoval. Jeho příjezdy pečlivě zaznamenával do klášterních análů a této rezidenci věnoval celkově zvláštní

²¹⁰ Willner 1925 (pozn. 6), s. 39–40.

²¹¹ Stavba nového kláštera byla zahájena v roce 1754. – Jiří Kroupa, Klášter klarisek a olomoucká architektura druhé poloviny 18. století, in: Martin Elbel – Ondřej Jakubec (edd.), *Olomoucké baroko. Proměny ambicí jednoho města I*, Olomouc 2010, s. 330–338, zvl. s. 331–332.

²¹² Mlčák – Svátková 1977 (pozn. 66), s. 198–200.

²¹³ Sadlerův obraz dnes visí na bočním oltáři v kostele Nanebevzetí P. Marie v Hnojicích. – Bohumil Krček – Květoslav Nemrava – Oldřich Pol ml. et. al., *Z minulosti Hnojic*, Hnojice 2001, s. 23. – MMi [Martina Miláčková], heslo Zvěstování P. Marii. Josef Ignác Sadler, in: Ondřej Jakubec – Marek Perůtka (edd.), *Olomoucké baroko. Výtvarná kultura let 1620–1780 II*, Olomouc 2010, s. 324–326, zvl. s. 326, kat. 185.

²¹⁴ Viz Lapáček 2012 (pozn. 160), s. 13. – Zámek byl v 19. století klasicistně upraven a jako takový se dochoval dodnes. – Viz Opluštil 1931 (pozn. 42), s. 180.

²¹⁵ Viz Lapáček 2012 (pozn. 160), s. 14.

²¹⁶ Mlčák 1994 (pozn. 4), s. 40.

pozornost.²¹⁷ Během tří let nechal vystavět nové sídlo s dvaceti pokoji, kuželkárnou, střelnicí, skleníkem a novým parkem s vzácnými stromy. Handkeho a Sadlerova výzdoba objektu se téměř nezachovala, a proto je takřka nemožné určit přesné autorství jednotlivých výjevů. Za výmalbu zámecké kaple čtvercového půdorysu, v níž jsou vyobrazeny scény ze Starého zákona, obdržel malíř 255 zl. a za jídelnu pak 154 zl.²¹⁸ Práci na stavbě a vybavení budov podrobně popsal Dominik Willner díky zprávám z klášterního diária.²¹⁹ Na sochařské výzdobě klášterní rezidence v Žerotíně se z velké části podílel i Handkeho zeť Jan Kammereit.²²⁰ Fresky v kapli byly téměř zničeny, když byla v roce 1897 přeměněna a na první českou továrnu na sladovou kávu na Moravě a je štěstí, že je ve většině případů možné rozpoznat náměty maleb.²²¹ Dnes je zámek v soukromém vlastnictví a interiér veřejnosti nepřístupný.

Rok 1754 přinesl do umělceho života opět smutnou událost, a to smrt jeho druhé manželky Veroniky, která 22. února zemřela ve velmi mladém věku na souchotiny. Byla pochována v malé hrobce, vedle jeho první ženy. Krátce na to Handke začal s výmalbou hlavní lodi šternberského kostela Nejsvětější Trojice.²²² V průběhu těchto prací se oženil potřetí. Jeho nevěstou se stala Karolina Harasovská, vdova po olomouckém barvíři Filipu Thomasovi. Třetí manželství ale nemělo dlouhého trvání. Žena byla Handkemu nevěrná a po roce jej opustila. Následujícího roku skonala v Kojetíně, kde byla také pohřbena.²²³

Na počátku padesátých let nechal Jan Glätzl ve Výšovicích strhnout hospodářský dvůr a na jeho místě zahájil v roce 1753 výstavbu jednopatrového zámečku, který sloužil jako další rezidence šternberských augustiniánů. Stavba byla dokončena někdy v polovině desetiletí a hlavní sál této budovy Handke vyzdobil svými freskami.²²⁴ Na malbách interiéru se podílel i jeho příbuzný, šternberský malíř, Antonín Richter (?–1760), který zřejmě pocházel z Rýmařova a od roku 1754 vystupoval jako Handkeho společník. Ve Výšovicích pokryl strop jídelního sálu malbou

²¹⁷ Miláčková 2010 (pozn. 213).

²¹⁸ Viz Opluštil 1931 (pozn. 42), s. 181.

²¹⁹ Willner 1918 (pozn. 6).

²²⁰ Hradil 2011 (pozn. 168), s. 46–47.

²²¹ Mlčák – Svátková 1977 (pozn. 66), s. 198–200. – Viz Opluštil 1931 (pozn. 42), s. 183.

²²² Handke dokončil výzdobu chrámu kompletně v následujícím roce, kdy vymaloval stěny kostela a volná místa pod kůrem. – Hradil 2011 (pozn. 168), s. 49.

²²³ Mlčák 1994 (pozn. 4), s. 40.

²²⁴ jk [Jiří Kroupa], heslo Výšovice (Prostějov) Bývalá rezidence šternberských augustiniánů kanovníků s domácí kaplí a farní kostel sv. Vavřince, in: Dušan Foltýn (ed.), *Encyklopedie Moravských a slezských klášterů*, Praha 2005, s. 764–765.

představující *Josefa Egyptského na hostině se svými bratry*, na níž je patrný Handkeho vliv.²²⁵ Vyzdobil také několik dalších místností prvního patra.²²⁶

Do kostela sv. Mikuláše v Mladoňově zhotovil v polovině padesátých let tři plátna. Na hlavním oltáři chrámu je dodnes umístěn obraz *sv. Mikuláše* [obr. 78]. Na bočním oltáři se nachází obraz *Smrt sv. Josefa* [obr. 79] a na oltáři protějším olejomalba zobrazující *sv. Antonína Paduánského* [obr. 80]. Poslední zmiňovaný obraz byl roku 1890 nahrazen kopií a originál v polovině dvacátých let 20. století umístěn na bočním oltáři kostela sv. Jiří v nedaleké obci Libina.²²⁷

Kolem roku 1757 byly v Olomouci dokončeny pevnostní práce a město bylo sevřeno opevněním, které zabraňovalo dalšímu stavebnímu rozvoji. To mělo za následek také útlum výtvarné činnosti a s ním spojené práce ve vzdálenějších oblastech Moravy.²²⁸

Roku 1757 zemřel Handkeho dlouholetý přítel Jan Glätzl. Probošt, který dosáhl snad největšího významu pro šternberskou kanonii, skonal na následky předchozího záchvatu mrtvice a umělcova spolupráce s tamním klášteřem téměř ustala.²²⁹

„V roce 1761 jsem do kostela sv. Petra namaloval 3 obrazy, sv. Petra uzdravujícího chromého, sv. Pavla křtícího Dionýsa a sv. Petra trestajícího Ananiáše.“²³⁰ Kostel sv. Petra a Pavla byl v roce 1792 zbořen. Jeho zdi se tyčily v místě dnešního Biskupského náměstí.²³¹ Osud obrazů je neznámý.

K dochovaným dílům z šedesátých let patří obrazy *Antonína Paduánského* [obr. 83] a *Vincence Ferrerského* [obr. 84], které byly nedávno přesunuty z presbytáře úsovského kostela sv. Jiljí do muzea v Uničově. V roce 1766 vzniklo hlavní oltářní plátno *Nejsvětější Trojice* pro kostel v Malé Morávce. V roce 1779 jeho

²²⁵ Mlčák – Svátková 1977 (pozn. 66), s. 198–200. – Idem 1994 (pozn. 4), s. 39.

²²⁶ Více o malbách ve Výšovicích Filip Hradil – Leoš Mlčák, Šternberský malíř Antonín Richter (?–1760), *Vlastivědný věstník Moravský* LVII, 2005, č. 4, s. 357–366. – Mlčák 2010a (pozn. 28), s. 244–250. – Filip Hradil, Rezidence a fary šternberské kanonie v 18. století, in: idem – Jiří Kroupa (edd.), *Šternberk: Klášter řeholních lateránských kanovníků*, Šternberk 2009, s. 135–150, zvl. s. 140–141.

²²⁷ Kopii obrazu sv. Antonína Paduánského vytvořil A. Dittrich z Václavkova. – Dagmar Koverdinská, Obrazy v Mladoňově, *Malínské noviny* I, 2012, Nový Malín, s. 14–15. – Samek 1999 (pozn. 12), s. 344. – Mlčák 1994 (pozn. 4), s. 40.

²²⁸ Milan Togner, Malíři první poloviny 18. století v Olomouci, in: Jiří Kroupa (ed.), *V zrcadle stínů: Morava v době baroka* (kat. výst.), Musée des Beaux-Arts, Rennes 2003, s. 185–187, zvl. s. 186–187. – Pojzl 1992a (pozn. 34), s. 74.

²²⁹ Viz Krámpf (pozn. 9), s. 107.

²³⁰ Mlčák 1994 (pozn. 4), cit. s. 41.

²³¹ Alois Šembera, *Paměti a znamenitosti města Olomouce*, Vídeň 1861, s. 63–64.

místo zaujal obraz stejného námětu od Johanna Franze Greipela (1720–1798) a Handkeho dílo v chrámu zůstalo zavěšeno volně.²³²

V roce 1763 zhotovil stárnoucí mistr několik dalších pláten pro bruntálské piaristy.²³³

Na posledních stránkách své autobiografie zmiňuje Handke větší množství obrazů. K velké škodě však u mnoha z nich zůstal osud neznámý. Z dochovaných jsou to díla pro kostel sv. Máří Magdalény v Horním Městě, kam daroval obraz *Panny Marie se sv. Šimonem Stockem*, dnes umístěný na levém bočním oltáři. Je datovaný letopočtem 1766, stejně jako *Ošetřování sv. Šebestiána* [obr. 89], který je dnes ve sbírce Vlastivědného muzea v Šumperku. O dva roky později vzniklo plátno situované nad hlavním oltářem s námětem *Obrácení Máří Magdalény u stolu farizea Šimona*.²³⁴

Od roku 1768 se již nedochovalo žádné jeho dílo. V roce 1769 zřejmě přestal pro nemoc aktivně tvořit. Jeho malířskou dílnu vedl syn Jan Josef Vincenc (1748–1776).²³⁵ Je velice pravděpodobné, že byl Handke upoután na lůžko, kde dožíval svůj dlouhý a velmi plodný život, opatrován dcerou Janou Františkou.

Jan Kryštof Handke zemřel 31. prosince roku 1774 ve svém domě a byl pohřben stejně jako jeho matka, syn a první dvě manželky, v kostele P. Marie na Předhradí.²³⁶ Jeho druhorozený syn Jan Josef Vincenc, který od roku 1769 vedl Handkeho malířskou dílnu, po něm zdědil spolu s dalším majetkem dům ve Ztracené ulici č. 10. O dva roky později, 1. dubna, Vincenc zemřel a s ním zanikla i kdysi proslavená a prosperující Handkeho dílna.²³⁷ Veškerý majetek připadl manželovi Handkeho dcery Jany Františky Aloisie, magistrátnímu úředníku Jiřímu Trautmanovi, za kterého se provdala v roce 1775.²³⁸

²³² Samek 1999 (pozn. 12), s. 454–455.

²³³ Byl to obraz sv. Tekly, obraz zakladatele řádu sv. papeže Pia V., *Glorifikace Panny Marie* a panoramatický obraz o *Vítězství nad Turky*. – Viz Krámpf (pozn. 9), s. 107.

²³⁴ Samek 1994 (pozn. 12), s. 522–523. – Mlčák 1994 (pozn. 4), s. 40–41.

²³⁵ Togner 2008a (pozn. 11), s. 96.

²³⁶ Viz Krámpf (pozn. 9), s. 108. – Čermák 2002 (pozn. 14), s. 152.

²³⁷ Röder 1934 (pozn. 6), s. 70.

²³⁸ Viz Krámpf (pozn. 9), s. 108.

4 Katalog maleb na plátně na území olomouckého kraje

Jan Kryštof Handke za svůj nesporně plodný život vytvořil pozoruhodný počet olejomalb na plátně a v Olomouckém kraji se nachází jejich značná část. V jeho tvorbě převládají obrazy oltářní, ale realizoval také nemalé množství obrazů závěsných. Jako velice talentovaný malíř zasáhl do širokého spektra žánrů, ať už jsou to narativně laděné výjevy ze života světců, alegorické figury, portréty významných osob či různé tematické cykly a ve své tvorbě nahlédl také do oblasti zátiší. Kvůli velkému počtu obrazů, nejsou do katalogu zařazeny mistrovské olejomalby z kostela sv. Máří Magdalény v Pustých Žibřidovicích, a také dvě, poměrně dosti zasažené četnými pozdějšími přemalbami, které jsou dnes situované v kostele Tří Králů v Ostružné, kam byly přeneseny z bývalého olomouckého kostela P. Marie na Předhradí.²³⁹

4.1 Cyklus Svatých pomocníků

12 obrazů, 1719, 140 × 110 cm (ovál), Šternberk, Handkeho galerie [obr. 1–12]

Dvanáct dochovaných pláten z původního souboru *Čtrnácti svatých pomocníků* realizoval Handke v pětadvaceti letech, kdy byl v počátcích své malířské kariéry. Jednu ze svých prvních rozsáhlejších zakázek zhotovil na rozměrově stejná oválná plátna. Čtrnáct světců, jež jsou přímluvci v těžkostech, nemocech a neštěstí, zpodobnil v polopostavách s příslušnými atributy. Na obrazech je patrný hluboký temnosvit, ale zároveň je všem světcům i předmětům s nimi spojených, ponechána výrazná barevnost, a to převážně v červených a sytě modrých tónech. Velká pozornost je také věnována plastické modelaci postav. Dnes se téměř kompletní cyklus, vyjma sv. Cyriaka a sv. Barboru, nachází v augustiniánském klášteře ve Šternberku. Jan Krámpel se však ještě v roce 1982 zmiňoval o existenci celkem třinácti obrazů.²⁴⁰ Kvalita malířského přednesu patrně neodpovídá Handkeho předcházejícímu skromnému školení u poměrně nevýrazných osobností, o kterých nejsou známy prakticky žádné informace, což jen dokazuje Handkeho malířské nadání a celým souborem se představil jako již vyzrálý

²³⁹ Plátna v Ostružné zobrazují *Klanění Tří králů* a *Ondřeje Avelinského*. Podrobněji Polách 1995 (pozn. 13), s. 36.

²⁴⁰ Viz Krámpel (pozn. 9), s. 92.

malíř. Po smrti objednavatele (1719) měl být celý cyklus umístěn do chodeb nové prelatury. Malíř obrazy o deset let později ještě vyspravil.²⁴¹

Dochovaný cyklus obsahuje: *Sv. Akátius [obr. 1]*, *Sv. Blažej [obr. 2]*, *Sv. Diviš [obr. 3]*, *Sv. Erasmus [obr. 4]*, *Sv. Eustach [obr. 5]*, *Sv. Jiljí [obr. 6]*, *Sv. Jiří [obr. 7]*, *Sv. Kateřina [obr. 8]*, *Sv. Kryštof [obr. 9]*, *Sv. Markéta Antiochijská [obr. 10]*, *Sv. Pantaleon [obr. 11]*, *Sv. Vít [obr. 12]*.

4.2 Povýšení sv. Kříže

Kolem 1724, asi 475 × 245 cm, Jívová, kostel sv. Bartoloměje [obr. 14]

Při realizaci freskové výzdoby kostela sv. Bartoloměje dodal Handke zároveň několik oltářních obrazů, z nichž se dochovalo pouze plátno *Povýšení sv. Kříže*, které je umělcovou první monumentálně pojatou prací v oblasti závěsných obrazů. Je instalováno za hlavním oltářem. V popředí, do pravé strany výjevu, je umístěna postava, kterou Jana Krejčová identifikovala jako pláteníka, jež rozbaluje plátno pro Kristovo tělo a zároveň symbolizuje tamní cech pláteníků.²⁴² Obraz ikonograficky navazuje na freskovou výzdobu lodě a právě zobrazený řemeslník evokuje scénu již po ukřižování. V klenbě presbytáře je malba samotného Ukřižování, což pravděpodobně vedlo Janu Krejčovou k pojmenování *Snímání z Kříže*. Jan Krampl pro to měl ale jiné vysvětlení. Postavu v popředí určil jako římského císaře Hérakleita, který podle legendy přinesl ostatky sv. Kříže zabalené ve svém šatu.²⁴³ V horní části obrazu pak kontrastují v potmělé obloze světlá těla poletujících andělů.

4.3 Večeře v Emauzích

1729, 430 × 215 cm, Olomouc, Univerzita Palackého, Umělecké centrum – bývalý Jezuitský konvikt, kaple Božího Těla [obr. 15]

²⁴¹ Togner 2009b (pozn. 176), s. 99.

²⁴² Jana Krejčová, Jívová na Olomoucku. Příspěvek k poznání památek obce a okolí, *Vlastivědný věstník moravský* LXII, č. 3, 2010, s. 283–296, zvl. s. 289.

²⁴³ Viz Krampl (pozn. 9), s. 92.

Obraz se nachází na hlavním oltáři kaple Božího těla v areálu dnešního jezuitského konviktu. Autor jej označil v pravém dolním rohu: „*JCH Ao: 1729*“.²⁴⁴ Tři postavy sedící kolem stolu, jsou zachyceny při intimní rozmluvě. Prostřední postavou je Kristus, kterého Handke zobrazil v okamžiku, kdy se chystá rozlomit chléb. To je spojeno s motivem eucharistie, který se objevuje v ústřední scéně celé kaple (*Legenda o zázračných hostiích*). Iluzivní architektura společně s portálem v pozadí scény odpovídá prvkům, odvozeným z nástropní malby nad oltářem i skutečným sloupovým hlavicím v kapli, což ještě rozvíjí působení svatyně jako jednotného uměleckého celku. *Večeře v Emauzích* vznikla rok po dokončení výmalby samotné kaple. Malířův vývoj byl tehdy víceméně ukončen a měl před sebou období největšího tvůrčího rozmachu.

4.4 Sv. Bonifác a sv. Barbora s Nejsvětější Trojicí

1729, 295 × 210 cm (ovál), Olomouc, Univerzita Palackého, Umělecké centrum – bývalý Jezuitský konvikt, kaple Božího Těla [obr. 16]

Nejsvětější Trojice v horní části oválného obrazu je v trojúhelníkové kompozici zobrazena na oblačné základně. Obrací se dolů ke světcům. Sv. Bonifác, především znám jako apoštol Německa je oděn v biskupském rouchu. Hlavu má pokrytou mitrou a v ruce svírá rozevřenou knihu. Adorující sv. Barbora drží v pravé ruce meč, který je taktéž atributem sv. Bonifáce.²⁴⁵ Zemité tóny barev oživují modré a červené draperie, z nichž největší pozornost na sebe strhává plášť mučednice. Její figura vykazuje velice podobné rysy, jako postava alegorické Evropy z fresky *Čtyři díly světa vzdávající hold Kristovi* v prostorách Klášterního Hradiska.²⁴⁶ Celá kompozice je vyplněna figurami a působí značně promyšleně. Velice poničené dílo restauroval Karel Benedík v roce 1978.

4.5 Kristův Křest

1729, asi 350 × 170 cm, Olomouc, kostel P. Marie Sněžné [obr. 17]

²⁴⁴ Signování pláten na přední straně se u Handkeho objevuje pouze ojedinele (*Vize sv. Augustina*, 1736, Štěpánov, kostel sv. Vavřince). – Viz Chovanečková 2015 (pozn. 84), s. 107. – Mlčák 2002c (pozn. 46), s. 267–269.

²⁴⁵ Ludvík Skružný, *Atributy vybraných biblických postav, světců a blahoslavených*, Čelákovice 1996, s. 118. – Jakub de Voragine – Anežka Vidmanová, *Legenda aurea*, Praha 2012, s. 365–370.

²⁴⁶ Togner 1994 (pozn. 10), s. 22, kat. 3.

Malba se nachází v kapli sv. Aloise na levé straně kostela P. Marie Sněžné a vznikla v době, kdy Handke pracoval na freskové výzdobě jednotlivých svatyní v chrámu.²⁴⁷ Jan Křtitel, na obraze vpravo, křtí Krista v řece Jordán. V levé ruce drží rákosový kříž, kolem něhož je omotána stuha s nápisem „*Ecce Agnus Dei*“. Oba vyobrazení muži jsou bezvousí a mají přes těla přehozenou namodelovanou červenou draperii, která je v Handkeho dílech poměrně častým prvkem. Nad tímto aktem se vznáší Duch svatý v podobě bílé holubice a z mračen na nebesích pozoruje celou scénu Bůh Otec. Kolem je ještě zobrazeno několik andílků. V pozadí je pohoří diagonálou oddělené od nebes, v jejímž směru přichází světlo. To mimo jiné dopadá na vztyčenou ruku Jana Křtitele, v níž drží detailně vypracovanou křtící misku. Podobné kompoziční zpracování dvou hlavních aktérů děje bychom mohli najít již ve stejnojmenném díle od Annibala Carracciho, nicméně je to pouze domněnka a již se asi nedozvíme, jestli Handke obraz znal nebo je podobnost pouze náhodná.²⁴⁸

4.6 Sv. Augustin

1730, 272 × 143 cm, Svatý Kopeček, bazilika Navštívení P. Marie [obr. 18]

Obraz biskupa a učitele církve sv. Augustina je pojatý s velkou dramatičností. Je datován: „*Anno 1730*“.²⁴⁹ Vznikl v době Handkeho velkého tvůrčího rozmachu. Malířsky dokonale vyzbrojený umělec mistrně zachytil světcovo vnitřní vzrušení na pozadí chrámové architektury, kdy Augustinův výraz dokonale vypovídá o náhlém osvětlení. Scéna je doprovázena několika drobnými andílkami. Růžové a modré tóny, které prostupují celým obrazem, tvoří jemný nafialovělý kolorit. Rozevlátá draperie, rozhozena prudkým gestem rukou, odráží záblesky dopadajícího světla. Expresivně laděná dramatická modelace, která je akcentována světelným pojetím, poukazuje na nedávné setkání s dílem Petra Brandla.²⁵⁰ Na obraz mělo patrně vliv také poznání Willmanova díla, či Haringerovy práce z roku 1728 pro kostel P. Marie Sněžné (*Anděl Strážce, Stětí sv. Barbory, Josefův sen*).²⁵¹ Ve zpracování světcovy tváře lze pozorovat

²⁴⁷ Altrichter – Togner 2000 (pozn. 45), s. 17.

²⁴⁸ Annibale Carracci, *Křest Krista*, 1585, olej, plátno, Bologna, San Gregorio.

²⁴⁹ Mlčák Handke obraz datuje do roku 1731. – Mlčák 1994 (pozn. 4), s. 34.

²⁵⁰ Smejkal 2015 (pozn. 71), s. 32.

²⁵¹ Altrichter – Togner 2000 (pozn. 45), s. 14–15.

příklad Wicartův. Syntézou všech zmíněných prvků dosáhl nesporného úspěchu, což také dokládá několikanásobné variování námětu v dalších letech.²⁵²

4.7 Sv. Štěpán s Nejsvětější Trojicí

1734–1736, asi 640 × 285 cm, Olomouc, kostel sv. Štěpána v bývalém premonstrátském klášteře na Hradisku [obr. 19]

Výstavba hlavního oltáře v kapli sv. Štěpána je datována rokem 1734. Někdy mezi tímto datem a rokem 1736 vznikl obraz, který je na něm dodnes umístěný.²⁵³ Má zaoblené horní rohy a ve spodní části je obloukově vykrojený. Na vskutku monumentálním plátně malíř zachytil scénu z Nového zákona těsně po tom, co sv. Štěpán pronesl slova: „*Hle, vidím nebesa otevřená a Syna člověka stojícího po pravici Boží.*“²⁵⁴ Uprostřed vzrušeného davu stojí bezvousá mladistvá postava sv. Štěpána, jehož pohled se upírá vzhůru k rozevřeným nebesům, v nichž jsou umístěny harmonické postavy Boha Otce, Krista i Ducha svatého. Poslední jmenovaný je zároveň centrem původu jediného světla celé scény. Tato sakrální záře osvětluje pozemské dění užaslých a gestikulujících figur. Podle Krampla patří postavy Nejsvětější Trojice k nejlepším, které Handke vůbec kdy vytvořil.²⁵⁵ V obraze je naprosto odbourána veškerá statičnost a celkově tak působí velmi živým dojmem. Mistrně zachycené výrazy, měkká modelace tvarů, až monochromní zlatavá barevnost Nebeské sféry, oživená červenou a modrou draperií v kontrastu se sférou pozemskou v převládajících modrých, červených a žlutých tónech, to vše se perfektně doplňuje a tvoří strhující kompozici. Toto velkoryse pojaté dílo představuje vrchol v Handkeho tvorbě oltářních obrazů, který již nepřekonal.

4.8 Vize sv. Augustina, Vize sv. Norberta

Kolem 1735, Vize sv. Augustina, 264 × 153,5 cm, Štěpánov, kostel sv. Vavřince [obr. 20]

²⁵² Ivo Krsek, heslo Jan Kryštof Handke, Vidění sv. Augustina, detail, in: Ivo Krsek – Zdeněk Kudělka – Miloš Stehlík et al., *Umění baroka na Moravě a ve Slezsku*, Praha 1996, s. 485, kat. 211. – Smejkal 2015 (pozn. 70), s. 32.

²⁵³ Viz Krampl (pozn. 9), s. 99. – Mlčák 1994 (pozn. 4), s. 35. – Idem 2002a (pozn. 5), s. 19.

²⁵⁴ František Žilka (ed.), *Nový zákon*, Praha 1940, cit. s. 198.

²⁵⁵ Viz Krampl (pozn. 9), s. 99.

Kolem 1735, Vize sv. Norberta, 265 × 148 cm, Štěpánov, kostel sv. Vavřince
[obr. 21]

Obrazy do kostela získal v roce 1791 jeho první farář Vojtěch Karel Jantha (1786–1805) v dražbě na Hradisku.²⁵⁶ Oba dva spadají do Handkeho vrcholného období.²⁵⁷ Sv. Augustina malíř ve svém životě ztvárňoval opakovaně. Patrně největšího úspěchu dosáhl v kapli ve svatokopeckém chrámu v roce 1730. Při porovnání obou těchto pláten je možné sledovat, že Handke zde výjev oprostil od detailního vykreslení architektury a děj přesunul do neurčitého prostoru, čímž ale scéna neztratila na dramatickosti. Organicky semknuté postavy působí značně energickým dojmem. Barevné provedení vykazuje tendence benátského kolorismus, což je velmi dobře patrné, díky nedávnému restaurování.²⁵⁸ Poprvé se zde také objevují tmavovlasí Andělci.²⁵⁹ Druhé plátno se zakladatelem premonstrátského řádu sv. Norbertem, poklekajícím před ukřižovaným Kristem vykazuje celkem podobné malířské kvality.²⁶⁰ Děj se v tomto případě odehrává v noci, což má za následek poněkud větší šerosvitnou modelaci. Kristova vlající bederní rouška dotváří diagonálu vedenou tělem jednoho z andělů, pozorujícího zázračné zjevení.

4.9 Nejsvětější Trojice

1735, 250 × 145 cm, Šternberk, kostel Nejsvětější Trojice [obr. 22]

V roce 1734 Handke připomněl svůj slib z roku 1716. V něm prohlásil, že jako votivní dar dodá oltářní obraz do šternberského kostela Nejsvětější Trojice za předpokladu, že se usadí v Olomouci a ožení se s vdovou Marií Alžbětou Nabothovou. V obou případech se záměr zdařil a Handke v roce 1735 slíbený obraz s námětem *Nejsvětější Trojice* zdarma vytvořil.²⁶¹ Probošt Glätzl nechal ihned zhotovit nový oltář,

²⁵⁶ Oldřich Beránek, Hlavní oltář ve farním kostele ve Štěpánově u Olomouce, *Střední Morava II*, 1996, č. 3, s. 103–107.

²⁵⁷ Krsek 1996a (pozn. 92), s. 129.

²⁵⁸ Obraz restauroval v roce 2019 Dušan Rohlík.

²⁵⁹ Viz Krampfl (pozn. 9), s. 98.

²⁶⁰ Norbert Stock – František Tischler, *Ozvěna z Assisi III Rok církevní*, Praha 1888, 808–812.

²⁶¹ Obraz dokončil 31. 3. 1735. – MZA Brno, fond E 5, Augustiniáni Šternberk, sign. 12, Liber tertius annalium canonice Sternbergensis 1732–1735, zápis z 31. 3. 1735, fol. 120v–121r.

který mramoroval sochař Filip Sattler.²⁶² Ještě téhož roku byl obraz na oltář nainstalován. Po zrušení chrámu roku 1796 byl přesunut do kostela Očišťování P. Marie na Olomoucké ulici, kde se nachází dodnes a díky němuž je také označován jako kostel Nejsvětější Trojice. Handke se ve své biografii zmiňuje o této malbě dvakrát. Podruhé je tento čin nepřesně datován k roku 1724 a navíc udává, že vytvořil další dvě plátna na boční oltáře.²⁶³

Při porovnání kompozice s horní částí obrazu *Sv. Štěpána s Nejsvětější Trojicí* z Klášterního Hradiska je vidět, že malíř zvolil odlišné řešení. Handke zde pojal scénu poněkud sevřeněji. Dramaticky laděný obraz velmi připomíná dvojici děl ze Štěpánova, a lze zde také pozorovat kolorit, ovlivněný dílem Paula Trogera.²⁶⁴

4.10 Nesení Kříže (Cesta na Golgotu)

1736, 201 × 368 cm, Olomouc, Muzeum umění Olomouc [obr. 23]

Obraz vznikl pro refektář kláštera olomouckých kapucínů. Pravděpodobně na konci 19. století byl přenesen do kostela sv. Mořice. Restauraován byl v roce 1987 Karlem Benedíkem. Nyní je plátno v majetku olomouckého Muzea umění. Zobrazená pašijová scéna zachycuje Krista s křížem na ramenou při cestě na Golgotu, kdy mu sv. Veronika podává roušku. Oba jsou obklopeni nespočetným množstvím postav. Milan Togner soudí, že Handke při tvorbě kompozice vycházel z grafiky italského pozdně barokního malíře Aureliana Milaniho (1675–1749).²⁶⁵ Z jeho pohledu jsou také z figurálního komparzu nejzajímavější žánrové scénky v pozadí, kde je malířský rukopis uvolněnější. Zatímco v katalogu výstavy *Středoevropské malířství 17. a 18. století* řadí obraz k Handkeho nejlepším pracím, v publikaci *Olomoucká obrazárna III* jej podrobil větší kritice, kdy postavy shledává anatomicky nepovedené a celkové působení obrazu hodnotí spíše záporně.²⁶⁶ Plátno je zajímavé svou monumentalitou,

²⁶² Sattler přijel z Olomouce 23. 2. 1735 společně s Handkem. – MZA Brno, fond E 5, Augustiniáni Šternberk, sign. 12, Liber tertius annalium canoniae Sternbergensis 1732–1735, zápis ke dni 23. 2. 1735, fol. 114v.

²⁶³ Jan Krámpf tato dvě plátna určil podle klášterních kronik jako malby sv. Františka Xaverského a sv. Jana Nepomuckého. Ani jedno z nich se nedochovalo. – Viz Krámpf (pozn. 9), s. 100. – Mlčák 1994 (pozn. 4), s. 32, 34.

²⁶⁴ Viz Krámpf (pozn. 9), s. 100.

²⁶⁵ Thomas Rescoe (ed.), *The History of Painting in Italy: The schools of Bologna, Ferrara, Genoa and Piedmont, with the indexes III*, London 1847, s. 152.

²⁶⁶ Milan Togner, *Středoevropské malířství 17. a 18. století. Mistrovská díla starého umění z Olomouckých sbírek* (kat. výst.), Oblastní galerie výtvarného umění 1986, s. 30.

mnohfigurálním komparzem a narativní složkou v celkově živě pojaté barevnosti. Sám malíř jej ale v autobiografii vůbec nezmínil, i když jej na zadní straně signoval štětcem: „*Johann Christoph Handke. Pinxit 1736.*“

4.11 Sv. Hugo

1737, 180 × 115 cm, Výšovice, kostel sv. Vavřince [obr. 25–26]

Obraz z výšovického kostela byl Handkemu připisán až začátkem roku 2020, kdy byla při jeho restaurování na zadní straně pod nánosem nečistot odkryta poměrně velká signatura: „*Anno JH 1737*“. Na levé straně obrazu je postava světce v kartuziánském hábitu, přes který má obléknutou rumělkovou kasuli. Muž v pokleku vzhlíží ke kalichu, ve kterém se mu zjevuje ozářená postava Ježíše v dětské podobě. Za kalichem doplňuje diagonální kompozici hořící svícen. Do levého dolního rohu je umístěná labuť, která patří stejně jako biskupská berla k atributům sv. Huga.²⁶⁷ V pozadí lze pozorovat architekturu interiéru, okno s prosklenými tabulkami a hlavu mladého muže, přihlížejícího celému ději. Obraz byl před restaurováním v roce 2019 umístěn na evangelní straně chrámové lodi a nesprávně zařazen do roku 1775. Na své původní místo se vrátil v dubnu roku 2020.

4.12 Vize sv. Norberta

Kolem 1737, 260 × 540 cm, Svatý Kopeček, bazilika Navštívení P. Marie, Andráškov sál [obr. 27]

Plátno se velikostí řadí k Handkeho monumentálním dílům. Je připevněno na strop slavnostního tzv. Andráškova sálu. Kromě vize sv. Norberta v centrální části obrazu je na jeho levé straně zachycen soudobý pohled na klášterní Hradisko, s nímž je svatokopecký chrám bezesporu neodmyslitelně spjat.²⁶⁸ Handkeho typ Kristovy tváře s jemně vykreslenou trnovou korunou na krvi zmáčených vlasech můžeme později dobře pozorovat mimo jiné třeba na obrazech Křížové cesty v Jívové.

²⁶⁷ Rudolf Pfleiderer, *Atributy světců*, Praha 2008, s. 14.

²⁶⁸ Smejkal 1994 (pozn. 111), s. 27.

4.13 Sv. Marie Magdaléna

1739, 182 × 98 cm, Šternberk, Handkeho galerie (zapůjčeno z kostela sv. Matouše v Dolanech) [obr. 30]

Dílo mělo být podle Milana Tognera v kostele sv. Matouše v Dolanech.²⁶⁹ Tam se ale dnes již nenachází a nebylo nalezeno ani po důkladném prohledání tamní fary a půdních prostor chrámu. V evidenční kartě kostela však uvedeno je. Autorka karty tvrdí, že bylo zapůjčeno do kněžského semináře v Olomouci, odkud se zatím nevrátilo. Samotné arcibiskupství o něm ale žádné záznamy nemá.²⁷⁰ V roce 2011 sice obdrželo některé předměty z farnosti v Dolanech, nicméně žádný Handkeho obraz v nich nebyl. Při sestavování katalogu jsem narazil na obraz v Handkeho galerii ve Šternberku, který nápadně odpovídal popisu nezvěstného plátna z dolanského kostela a jako takový jsem jej tedy identifikoval.

Z tmavého pozadí vystupuje silueta klečící světice. Jejím poloobnaženým tělem prochází spirálovitý pohyb. V levé ruce, kterou má položenou na otevřené knize, drží lebku v zemitéch odstínech.

4.14 Povýšení sv. Kříže

1739 (?), 194 × 116,5 cm, Dolany, kostel sv. Matouše [obr. 31]

Obraz bočního oltáře byl do kostela přenesen z některého ze zrušených chrámů.²⁷¹ Pod hlavním výjevem jsou zobrazeni čtyři klečící kartuziáni v řadových hábitech, což napovídá, že by původní umístění plátna mohlo být v dnes již zbořeném kartuziánském kapli v Dolanech, která byla v roce 1716 postavena na místě původního kartuziánského kláštera. V kapli byl oltář zasvěcený sv. Kříži, a tak se nabízí teorie, že po jejím zboření roku 1800 byl obraz přenesen do blízkého kostela sv. Matouše.²⁷² Dílo je pravděpodobně z části přemalované, ale figurální typy odpovídají Handkeho tvorbě.

²⁶⁹ MT [Milan Togner], heslo Handke, in: Anděla Horová (ed.), *Nová encyklopedie českého výtvarného umění A–M*, Praha 1995, s. 242.

²⁷⁰ Evidenční kartu sepsala Libuše Marvánková 31. 10. 2011.

²⁷¹ Miroslav Koudela – Irena Šindlářová, *Paměti obce Dolany*, Olomouc 2012, s. 128. – Samek 1994 (pozn. 12), s. 379–380.

²⁷² Více o zaniklé kartouze df [Dušan Foltýn] – tv [Tomáš Vítek], heslo Zaniklá kartouza „Vallis Josephat“ s kostelem Panny Marie, in: Dušan Foltýn (ed.), *Encyklopedie Moravských a slezských klášterů*, Praha 2005, s. 274–277.

4.15 Pieta

1742, 265 × 151 cm, Olomouc, kostel sv. Filipa a Jakuba [obr. 32]

Podle Jaroslava Horáka není provenience obrazu, který je dnes umístěn na oltáři sv. Josefa v kostele na Nových Sadech, zcela objasněna a není ani jisté, jestli se jedná o dílo Handkeho.²⁷³ V současné době je malba v poměrně špatném stavu a jednoznačné určení pravděpodobně ani není možné. Více by prozradilo až restaurování obrazu, o které se ale v nejbližší době neuvažuje. Podle zjištění Jana Krampla, který vycházel z farní kroniky, by však měl obraz pocházet ze zrušeného olomouckého kostela P. Marie a o Handkeho autorství nepochybuje.²⁷⁴

4.16 Indická mise sv. Františka Xaverského

1744, 228 × 262 cm, Olomouc, kostel P. Marie Sněžné [obr. 33]

Čtveřice obrazů sv. Ignáce z Loyoly a sv. Františka Xaverského je datována rok po výmalbě kaplí těchto dvou hlavních řádových světců v kostele P. Marie Sněžné. Dramatický sloh, který je častý v Handkeho raných dílech, zde vystřídal střízlivější způsob zobrazení. Obrazy tak v jednodušší podobě připomínají klasicizující římskou malbu, jak ji reprezentoval Francesco Trevisani (1656–1746).²⁷⁵ Handkemu byla tato tvorba zprostředkována pravděpodobně díky italské grafice. U všech pláten je dobře patrná autorova schopnost rozvinout narativní stránku díla.²⁷⁶

Obraz je dnes volně umístěn v postranní kapli sv. Josefa. Jezuitský misionář stojí v centru celé kompozice. Je snadno identifikovatelný díky krátce střiženému tmavému vousu a černému plášti, přes který má přehozenou bílou rochetu a krucifixu, jež má ve své pravé ruce.²⁷⁷ Stojí obklopen davem pohanů, kterým káže. Celá čtveřice pláten vykazuje velice podobné malířské kvality, které jsou typické pro tvorbu čtyřicátých let.

²⁷³ Jaroslav Horák, *Kostel sv. Filipa a Jakuba v Olomouci – Nových Sadech a kaple Neposkvrněného Početí Panny Marie v Olomouci – Povelu*, Olomouc 2016, s. 16–18.

²⁷⁴ Viz Krámpal (pozn. 9), s. 115.

²⁷⁵ Pavel Preiss, *Italští umělci v Praze: renesance, manýrismus, baroko*, Praha 1986, s. 412–414.

²⁷⁶ Ivo Krsek, heslo Jan Kryštof Handke, Sv. Ignác z Loyoly udílí almužnu, detail, in: idem – Zdeněk Kudělka – Miloš Stehlík et al., *Umění baroka na Moravě a ve Slezsku*, Praha 1996, s. 485–489, kat. 213.

²⁷⁷ James Hall, *Slovník námětů a symbolů ve výtvarném umění*, Praha 2008, s. 140.

4.17 Sv. František Xaverský přijímá zakládací listinu semináře v Góji

1744, 224 × 262 cm, Olomouc, kostel P. Marie Sněžné [obr. 34]

Šířkový formát pláten Hankemu umožnil zobrazit značné množství detailů s bohatou stafáží, jako je tomu i zde. Převládají zemité tóny barev, spolu s červenou a modrou, kdy se umělec drží lokální barevnosti. Handkeho rukopis energicky vedených tahů je viditelný především v okrajových scénách a vedlejších postavách doplňujících děj.

4.18 Kardinál Moroni předává sv. Ignáci bulu papeže Pavla III.²⁷⁸

1744, 228 × 262 cm, Olomouc, Centrum Aletti [obr. 35]

4.19 Sv. Ignác udílí almužny²⁷⁹

1744, 228 × 265 cm, Olomouc, kostel P. Marie Sněžné [obr. 36]

4.20 Sv. Mikuláš, Sv. Valentin

Před 1745, *Sv. Mikuláš*, 260 × 230 cm, Úsov, kostel sv. Jiljí [obr. 37]

Před 1745, *Sv. Valentin*, 260 × 230 cm, Úsov, kostel sv. Jiljí [obr. 38]

Handke barvitě vylíčil scény ze života dvou svatých biskupů s řadou detailů. Obě díla jsou dnes umístěná na varhanním kůru kostela sv. Jiljí v Úsově. Ve svém podání připomínají narativní tvorbu pražského malíře Jana Jiřího Heinsche (1647–1712).²⁸⁰ Obrazy ale působí poněkud rustikálně, při porovnání s podobně laděnými malbami ze života sv. Ignáce z Loyoly a sv. Františka Xaverského, které Handke vytvořil v podobném období pro kostel P. Marie Sněžné.

²⁷⁸ Obrazu se věnoval Milan Togner. – MT [Milan Togner], heslo Kardinál Moroni předává sv. Ignáci bulu papeže Pavla III. Jan Kryštof Handke, in: Ondřej Jakubec – Marek Perůtka (edd.), *Olomoucké baroko. Výtvarná kultura let 1620–1780 II*, Olomouc 2010, s. 315, kat. 168.

²⁷⁹ Obrazu se podrobně věnoval Ivo Krsek. – Krsek 1996 (pozn. 276).

²⁸⁰ Idem, Malířství vrcholného baroka na Moravě, in: Oldřich J. Blažíček – Mirjam Bohatcová – Beket Bukovinská et al., *Dějiny českého výtvarného umění. Od počátků renesance do závěru baroka II/2*, Praha 1989, s. 612–628, zvl. 624–625.

4.21 Smrt sv. Václava, Klanění tří králů

Kolem 1745, *Smrt sv. Václava*, 183 × 111 cm, Náměšť na Hané, kostel sv.

Kunhuty [obr. 39]

Kolem 1745, *Klanění tří králů*, 180 × 109 cm, Náměšť na Hané, kostel sv.

Kunhuty [obr. 40]

„V této době jsem pro pana z Mayerswaldu na dóm namaloval dva oltářní obrazy a fresky vně i uvnitř loretánské kaple.“²⁸¹ Leoš Mlčák uvedl v poznámce k tomuto záznamu z Handkeho autobiografie, že se jedná právě o obrazy *Smrt sv. Václava* a *Klanění tří králů*, které byly z kostela sv. Václava přemístěny do Náměště na Hané. Na prvním z obrazů se sv. Václav v pokleku drží za kruhové klepadlo dveří kostela, ve kterém byl zavražděn. Světlo vycházející z oblak v horní části, kde jsou osazeni dva andělci, lehce modeluje tělesné tvary jak světce, tak vraha. Malíř v roce 1749 věnoval do kostela sv. Václava ve Skalách obraz s totožným námětem zavraždění sv. Václava, který je na zadní straně opatřen jeho autografem.²⁸² Na první pohled jsou obě plátna téměř identická, ale při podrobnějším zkoumání je patrných několik drobných odlišností například v natočení hlav či vykreslení draperií.

Druhé z děl, *Klanění tří králů*, je připisováno i Antonínu Richterovi.²⁸³ Z tmavého pozadí obrazu nejvíce vystupuje postava P. Marie s Ježíškem v náručí, jejichž znaky ve tvářích poměrně dobře odpovídají dílu Handkeho.

4.22 Klanění tří králů

1746, 280 × 528 cm, Šternberk, Handkeho galerie [obr. 41]

Svůj největší závěsný obraz vytvořil Handke pro čelní stranu letního refektáře šternberské kanonie.²⁸⁴ Scéna je zasazena do konkrétního prostředí s mnohofigurálním komparzem, přičemž do středu celé kompozice jsou umístěny postavy P. Marie s Ježíškem. Oproti dílům z předchozího desetiletí se zde objevuje určitá stagnace v dalším rozvoji. Dramatická světelná modelace figur poněkud ustoupila a Handke se

²⁸¹ Mlčák 1994 (pozn. 4), s. 37.

²⁸² Samek 1994 (pozn. 12), s. 524–525.

²⁸³ Mlčák 1994 (pozn. 4), s. 37.

²⁸³ Samek 1999 (pozn. 12), s. 619.

²⁸⁴ Togner 2009b (pozn. 176), s. 94–95.

svým dílem přibližuje spíše akademizujícímu názoru, o čemž vypovídá celková dokončenost malby. Plátno je dnes součástí sbírky Handkeho galerie ve Šternberku a zdobí stěny v tamní farní budově.²⁸⁵ Pro výzdobu letního refektáře, který nechal postavit probošt Glätz, byly určeny společně s tímto vskutku monumentálním obrazem také následující portréty významných proboštů kanonie.²⁸⁶

4.23 Portrét Alberta II. ze Šternberka

1746, 158 × 285 cm, Šternberk, Handkeho galerie [obr. 42]

Albert II. v roce 1371 založil šternberskou kanonii.²⁸⁷ Řadí se k nejvýznamnějším osobnostem, jež byly držiteli Šternberského panství. Studoval v Bologni a v Paříži, byl důvěrným přítelem a rádcem Karla IV., stal se děkanem v Olomouci, arcibiskupem v Magdeburku a biskupem v Litomyšli.²⁸⁸ Albertova funkce je připomínána opřenou holí s křížem se dvěma příčnými břevny.²⁸⁹ Vysoce postavený duchovní na sobě má šedavé roucho a sedí na židli s vysokým opěradlem. Pravou rukou přidržuje list papíru, na kterém je čitelný nápis: „*Littera Fundati: onis. I.*“ Zakládací listina odkazuje k iniciaci vzniku kláštera.

4.24 Portrét Petra ze Šternberka

1746, 158 × 285 cm, Šternberk, Handkeho galerie [obr. 43]

Na dalším Handkeho plátně, které zdobilo stěny refektáře je fiktivní portrét synovce Alberta II. Po strýcově smrti v roce 1380 připadlo šternberské panství právě jemu a je tak považován za druhého zakladatele kanonie. Šlechtic je stejně jako jeho strýc zobrazen sedící. Na sobě má brnění a hermelín. Pravým loktem se opírá o stůl, přes který je rozvinutý list papíru se slovy: „*Littera Fundati: onis. II.*“. Diagonální kompozici dotváří v levém horním rohu obrazu nápadně stejná zelená draperie, jakou

²⁸⁵ Krsek 1996a (pozn. 92), s. 129.

²⁸⁶ Togner 2009b (pozn. 176), s. 94–95.

²⁸⁷ Martin Pavlíček, Sochařská výzdoba lateránské kanonie a kostela Zvěstování Panně Marie ve Šternberku, in: Filip Hradil – Jiří Kroupa (edd.), *Šternberk: Klášter řeholních lateránských kanovníků*, Šternberk 2009, s. 69–88, zvl. s. 83.

²⁸⁸ Krček – Nemrava – Pol 2001 (pozn. 213), s. 13.

²⁸⁹ Oldřich J. Blažíček – Jiří Kropáček, *Slovník pojmů z dějin umění. Názvosloví a tvarosloví architektury, sochařství, malby a užitého umění*, Praha 1991, s. 114. – Skružný 1996 (pozn. 245), s. 17.

malíř použil v úsovském obraze sv. Mikuláše. V pozadí je otevřený pohled do vysoké chodby s gotickou architekturou.

4.25 Portrét Patrika Vavřince Lehmana

1746, 158 × 285 cm, Šternberk, Handkeho galerie [obr. 46]

Patrik Vavřinec Lehmann byl v letech 1715–1725 šternberským proboštem a iniciátorem celé barokní modernizace Šternberského kláštera.²⁹⁰ Je připomínán jako jeden z jeho nejvýznamnějších stavebníků a obnovitelů. Probošt je zpodobněn v celé postavě. V pozadí pravé části obrazu Handke zachytil budovu probošství s otevřeným arkádovým nádvořím, kterou nechal za svého života Lehmann zbudovat.²⁹¹

4.26 Portrét Patrika Jana Meixnera

1746, 158 × 285 cm, Šternberk, Handkeho galerie [obr. 47]

Patrik Jan Meixner byl po smrti Lehmana zvolen proboštem ve Šternberku a ihned navázal na barokní modernizaci kláštera. Stejně jako je na portrétu Meixnerova předchůdce vyobrazen jeho nejvýznamnější stavební počín, tak i zde Handke znázornil probošta, jak rozevřenou dlaní pravé ruky ukazuje na stavbu s konvexně vypouklým průčelím. V letech 1729–1732 nechal Meixner v zahradě klášterního areálu vybudovat letohrádek. Jeho interiér Handke o několik let později (pravděpodobně 1736) vyzdobil freskou na motivy *Písně písní*.²⁹² Návrh fresky vytvořil tamní řeholník Antonius Hanel. Štukovou výzdobu provedl Filip Sattler. Po zrušení kláštera byl letohrádek roku 1834 zbořen a Handkeho malba je tak jeho jediným zachovaným vizuálním dokladem.²⁹³ Není to veškerá Meixnerova stavební realizace, ale spolu s vybudováním konventní zahrady patří k nejvýznamnějším a jistě byl chloubou celého kláštera.

²⁹⁰ Buben 2003 (pozn. 102), s. 44. – Kroupa 2009 (pozn. 103), s. 43–44.

²⁹¹ Budova probošství byla budovaná v letech 1718–1723. – Foltýn – Kroupa – Vitek 2005 (pozn. 32), s. 665.

²⁹² Krsek 1989 (pozn. 280), s. 623.

²⁹³ Foltýn – Kroupa – Vitek 2005 (pozn. 32), s. 666. – Kroupa 2009 (pozn. 103), s. 53.

4.27 P. Marie se sv. Janem Nepomuckým a Janem Sarkandrem

Kolem 1747, 187 × 130 cm, Mírov, kostel P. Marie Pomocnice křesťanů [obr. 49]

V kompozičním uspořádání lze pozorovat určitou posloupnost. Ta vede od Ježíška přes pravou ruku P. Marie, jež směřuje k Janu Nepomuckému, který zase jakoby ukazoval na Jana Sarkandra a ten levou ruku směřuje na nástroje, jimiž byl mučen. Beatifikace tohoto světce se uskutečnila až v roce 1859 a samotná kanonizace proběhla v roce 1995.²⁹⁴ Kult Jana Sarkandra však rostl téměř ihned po jeho smrti. Handke zde navázal na Wickarta, který jako jeden z prvních zobrazil siluetu Jana Sarkandra v obraze hlavního oltáře kaple Všech sv. Mučedníků, jež vznikl v první polovině dvacátých let.²⁹⁵ V kapli sv. Štěpána u kláštera Hradisko, pro kterou Handke v polovině třicátých let vytvořil hlavní oltářní plátno, se na oltáři bočním nachází Haringerův obraz *Sv. Jan Sarkandra uctívajícího Nejsvětější Trojici* (1733), který taktéž následuje toto zobrazení světcovy postavy.²⁹⁶ Jan Nepomucký byl svatořečen již v roce 1729, což je zdůrazněno tenkou linkou svatozáře a je představen jako přímluvce za svého jmenovce. Oba mučedníci za zpovědní tajemství k sobě byli v dějinách často přiřazováni.²⁹⁷

4.28 Vize sv. Felixe z Cantalice/ sv. Vavřinec z Brindisi²⁹⁸

1747, 220 × 162 cm (ovál), Olomouc, Univerzita Palackého, Umělecké centrum – bývalý Jezuitský konvikt, kaple Božího Těla [obr. 50]

Historikové se v označení názvu díla rozcházejí. V levém dolním rohu andílek rozevírá knihu, ve které je čitelný latinský text: „*De panibus suis dedit pauperibus*. Prov: 22 V9.“²⁹⁹ Tato slova takřka vystihují celou scénu.

²⁹⁴ Jaroslav Němec, *Zázraky ke kanonizaci českých světců*, Olomouc 2009, s. 53. – Gabriela Kodysová, *Sv. Jan Sarkander v barokním umění* (magisterská diplomová práce), Katedra dějin umění FFUP, Olomouc 2014, s. 35.

²⁹⁵ Dnešní kaple sv. Jana Sarkandra. Obraz *Panna Maria s dítětem přijímá skrze přímluvu u sv. Anny sv. Jana Sarkandra*, je od roku 1952 ve fondu Muzea umění v Olomouci.

²⁹⁶ MK [Martina Kostelníčková], heslo P. Maria s dítětem přijímá skrze přímluvu sv. Anny sv. Jana Sarkandra, in: eadem (ed.), *Olomoucká obrazárna III: Středoevropské malířství 16.–18. století z olomouckých sbírek*, Olomouc 2008, s. 158–160, kat. 100.

²⁹⁷ Bohumil Zlámal, *Blahoslavený Jan Sarkander*, Praha 1990.

²⁹⁸ Obrazu se podrobně věnovala Gabriela Elbelová a Milan Togner. – GE [Gabriela Elbelová], heslo Sv. Vavřinec z Brindisi (?) Jan Kryštof Handke – dílna (?), in: Ondřej Jakubec – Marek Perůtka (edd.), *Olomoucké baroko. Výtvarná kultura let 1620–1780 II*, Olomouc 2010, s. 316, kat. 170. – Togner 1994 (pozn. 10), s. 38, kat. 12.

4.29 Anděl Strážce

1748, 265 × 140 cm, Výšovice, kostel sv. Vavřince [obr. 52]

V roce 1729 pracoval Handke na výmalbě kaple sv. Anděla Strážce v kostele P. M. Sněžné, pro niž o rok dříve vznikl stejnojmenný obraz od Karla Haringera.³⁰⁰ Právě u něj se s největší pravděpodobností malíř inspiroval při tvorbě oltářního plátna, dnes umístěného ve výšovickém kostele sv. Vavřince, na němž anděl ochraňuje mladíka před světským pokušením a ukazuje mu správnou cestu duchovního života, kterou by se měl ubírat. V díle, které Haringer vytvořil téměř o dvacet let dříve, je scéna zrcadlově převrácená.

4.30 Křížová cesta

1749, 14 obrazů, 190 × 120 cm, Jívová, kostel sv. Bartoloměje [obr. 56–69]

„V téže době jsem pro kostel v Jívové namaloval křížovou cestu, skládající se ze 14 pašijových obrazů.“³⁰¹ Obrazy zastavení Křížové cesty se v úplnosti dochovaly a v roce 1930 je restauroval Johann Janscha.³⁰² Na cyklu se pravděpodobně podílel také Josef Grabenbauer.³⁰³

4.31 Křest Krista

1749, 183 × 118 cm, Olomouc, Arcibiskupství olomoucké, Muzeum umění Olomouc – Arcidiecézní muzeum Olomouc [obr. 70]

„Tehdy jsem namaloval pro zdejší dóm oltářní obraz Křest Krista.“³⁰⁴ Velmi oblíbený motiv v křesťanské ikonografii Handke namaloval pro kapli sv. Stanislava v Olomoucké katedrále sv. Václava. Objednavatelem byl děkan Kašpar Glandorf. Jan Křtitel má na stuze, která je omotaná kolem jeho typické hole s křížem, symbol Ježíše

²⁹⁹ „dal ze svého chleba nuznému. Přísloví: 22 Verš 9“ – Jedná se o druhou část verše.

³⁰⁰ Altrichter – Togner 2000 (pozn. 45), s. 14.

³⁰¹ Mlčák 1994 (pozn. 4), s. 39.

³⁰² Více o plátnech z Jívové Krejčová 2010 (pozn. 242), s. 283–296.

³⁰³ Togner 2008a (pozn. 11), s. 100.

³⁰⁴ Mlčák 1994 (pozn. 4), cit. s. 39.

Krista v podobě nápisu „*AGNUS DEI*“.³⁰⁵ Pod ním je vyobrazen skutečný beránek s hlavou obrácenou směrem k divákovi. Tento motiv pochází z Janova evangelia.³⁰⁶ Členění terénu, spolu s plasticky vymodelovanou řekou Jordán, napomáhá obrazu k vytvoření iluzivní hloubky, kterou dotváří v pozadí umístěný anděl, držící za dvěma ústředními postavami v ruce bílou draperii. Anděl zde zastupuje symbol čistoty křtu. Obraz není postaven na velkých kontrastech světla a stínu, ale vyskytuje se zde větší barevnost převážně teplých zemitých tónů, které chytře kontrastují s rudým Kristovým rouchem.³⁰⁷

4.32 Čtrnáct sv. Pomocníků

Kolem pol. 18. století, 220 × 260 cm, Výšovice, kostel sv. Vavřince [obr. 72]

Obraz v zásadě vychází z jedné z Handkeho první větší objednávky a to ze šternberského cyklu *Čtrnácti sv. Pomocníků*, kde patrony ztvárnil jednotlivě. Mnohofigurální zobrazení všech postav na jednom plátně si vyžádalo určité zjednodušení a strohost, která není v pozdějších letech Handkeho tvorby ojedinělá. Ve výšovickém kostele se nachází rozměrově totožné plátno s motivem *Seslání Ducha Svatého* [obr. 73], jehož původ ale v současné době není určen. Již na první pohled je ale patrné, že autorství Handkeho není vyloučeno. Světlý kolorit pastelových tónů s použitou převážně lokální barevností je obdobný u obou děl a s největší pravděpodobností pochází druhý zmiňovaný buďto přímo od mistra, nebo od některého z jeho žáků či tovaryšů.

4.33 Sv. Erasmus

1753, 183 × 118 cm, Olomouc, kostel sv. Mořice [obr. 74]

Obraz je dnes umístěn v kostele nad vstupem ze severně přiléhající sakristie do kostela sv. Mořice. Sv. Erasmus, oděný v pluviiálu z brokátové látky, stojí na oblačné základně. V pravém dolním rohu drží anděl velký čluněk, který pravděpodobně

³⁰⁵ Jan Křtitel bývá také vyobrazen s nápisem „*Ecce agnus Dei*“.

³⁰⁶ Viz Žilka 1940 (pozn. 254), s. 187.

³⁰⁷ GE [Gabriela Elbelová], heslo Křest Kristův. Jan Kryštof Handke, in: Ondřej Jakubec – Marek Perůtka (edd.), *Olomoucké baroko. Výtvarná kultura let 1620–1780 II*, Olomouc 2010, s. 316–317, kat. 171.

připomíná světcovu mučednickou smrt, kdy mu byla po vyvrhnutí navinuta střeva na rumpál.³⁰⁸ Handke se podílel na výzdobě kostela, jehož interiérové vybavení zcela zničil požár v roce 1709. Jeho dílem by mohlo být i plátno *Křest Krista* z roku (1730) na oltáři sv. Jana Křtitele, za jehož autora je pokládán i Karel Haringer.³⁰⁹ Obraz je dnes ve velmi špatném stavu zakryt lešením a pro bližší určení by vyžadoval zásah restaurátorů.

4.34 Lovecká zátiší

1754, *Lovecké zátiší s uloveným kancem*, 88 × 120 cm, Olomouc, Muzeum umění Olomouc [obr. 76]

1755, *Lovecké zátiší s uloveným daňkem*, 88 × 120 cm, Olomouc, Muzeum umění Olomouc [obr. 77]

Dvojice dochovaných maleb představuje Handkeho tvorbu v poněkud jiné poloze. Obrazy loveckých zátiší nebyly tou dobou na Moravě příliš rozšířeny.³¹⁰ Nový žánr se u mistra objevuje i později. Z počátku 60. let jsou známy čtyři obrazy spíše komorního charakteru, zobrazující aranžovaná zátiší s rybami, datované na zadních stranách do let 1760 a 1762. Všechny mají podobné rozměry a jsou malovány na lipovém dřevě. Malíř především navázal na tradici holandské malby zátiší 17. století. Z hlediska barevného zpracování šlo pravděpodobně o malou osobní reakci na soudobou proměnu malby s přicházejícím rokokem.³¹¹ *Lovecké zátiší s uloveným kancem* (1754) má na zadní straně napsáno: „*Ein der gleichen schäckiges Wieltschwein ist unweith Hochwaldt geschossen worden. Anno 1754.*“ Obraz stejně jako *Lovecké zátiší s uloveným daňkem* (1755) pravděpodobně plnil dekorativní úlohu a byl také připomínkou výjimečného úlovku.

4.35 Sv. Mikuláš

1756, asi 320 × 160 cm, Mladoňov, kostel sv. Mikuláše [obr. 78]

³⁰⁸ Hall 2008 (pozn. 277), s. 129.

³⁰⁹ Milan Togner, K počátkům kostela sv. Mořice, in: Miloslav Pojsl (ed.), *Olomouc. Proboštský farní chrám sv. Mořice*, Velehrad 1992, s. 21.

³¹⁰ Hlobil – Michna – Togner 1984 (pozn. 74), s. 115.

³¹¹ Milan Togner, Tři neznámá zátiší Jana Kryštofa Handkeho ze sbírek Vlastivědného muzea v Olomouci, *Zprávy Vlastivědného muzea v Olomouci*, 2007, č. 249, s. 3–7. – Idem, heslo Zátiší se pstruhy, in: Martina Kostelníčková (ed.), *Olomoucká obrazárna III: Středoevropské malířství 16.–18. století z olomouckých sbírek*, Olomouc 2008, s. 74, kat. 41.

„Pro Mladoňov, v horách nedaleko Rabštejna, byl určen velký oltářní obraz, společně s dvěma bočními“.³¹² Údaj z malířovy autobiografie se týká obrazů sv. Mikuláš [obr. 78], Smrt sv. Josefa [obr. 79] a sv. Antonín Paduánský [obr. 80]. Poslední jmenovaný se dnes nachází na bočním oltáři kostela sv. Jiří v nedaleké Libině a v Mladoňově jej nahradila kopie. Hlavní oltářní plátno zobrazuje sv. Mikuláše jako muže s šedým plnovousem v mitře a biskupském rouchu. V jedné ruce drží berlu a v druhé váček s mincemi, které sype na oválný stůl s červeným ubrusem před sebou. V levé části obrazu leží spící muž a v pravé části jsou v pozadí rozeznatelné tři postavy mladých žen. Do horní partie plátna malíř umístil na oblak několik andílků. Scéna je s největší pravděpodobností založena na legendě, podle níž sv. Mikuláš nezištně přinesl do domu spícího zchudlého šlechtice hroudu zlata, aby překazil záměr zoufalého muže udělat ze svých dcer nevěstky.³¹³ Podle Dagmar Koverdinské se jedná o umírajícího muže, kterému sv. Mikuláš přináší peníze a andělky v oblačné sféře označila jako duše zemřelých.³¹⁴ Při utváření kompozice Handke jistě čerpal z téměř identicky rozvrženého obrazu sv. Mikuláše, který vytvořil o desetiletí dříve pro úsovský kostel sv. Jiljí. Největším rozdílem je nahrazení skupiny andílků pouze jedním, držícím roh hojnosti.

4.36 Sv. Antonín Paduánský

1754 nebo 1756, asi 200 × 140 cm, Libina, kostel sv. Jiří [obr. 80]

Plátno pochází z bočního oltáře kostela sv. Mikuláše v nedalekém Mladoňově. Bohumil Samek uvedl, že bylo podle tamního inventáře zakoupeno v roce 1754.³¹⁵ Je signováno: „JKH Olmütz 175?“ přičemž poslední číslice není zcela zřetelná. Leoš Mlčák při svém zpracování Handkeho biografie v poznámce zaznamenal, že je obraz datovaný rokem 1756.³¹⁶ V roce 1890, byl nahrazen kopií a poté zůstal nevyužit na půdě mladoňovského kostela až do roku 1925, kdy byl opatřen rámem a přenesen do kostela sv. Jiří v Libině, v němž se nachází dodnes.³¹⁷ Sv. Antonín je znázorněn jako mladý muž v hnědém řádovém hábitu. Společně s Jezulátkem tvoří centrum malby,

³¹² Mlčák 1994 (pozn. 4), s. 40.

³¹³ Viz Voragine – Vidmanová 2012 (pozn. 245), s. 40–45. – Věra Remešová, *Ikonografie a atributy svatých*, Praha 1991, s. 45–46.

³¹⁴ Dagmar Koverdinská, Handkeho obrazy, *Malínské noviny* II, 2012, Nový Malín, s. 7–8.

³¹⁵ Samek 1999 (pozn. 12), s. 344.

³¹⁶ Mlčák 1994 (pozn. 4), s. 40.

³¹⁷ Koverdinská 2012a (pozn. 227), s. 14–15.

kteřou podtrhuje dvojice andílků v pravém horním a levém dolním rohu, kde se také objevuje Handkem často užívaná červená draperie. Později okolo roku 1765 vytvořil menší obraz Antonína Paduánského, který téměř identicky zachycuje ústřední dvojici postav.³¹⁸

4.37 Cyklus Čtyř ročních období

Kolem 1763, *Léto*, 89 × 115 cm, Olomouc, Muzeum umění Olomouci [obr. 85]

Kolem 1763, *Podzim*, 87 × 117 cm, Olomouc, Muzeum umění Olomouc [obr. 86]

Kolem 1763, *Zima*, 87 × 117 cm, Olomouc, Muzeum umění Olomouc [obr. 87]

V této práci opět odbočil od sakrální tematiky, která převažovala v jeho celoživotní práci, a zobrazil alegorické malby čtyř ročních dob. *Léto*, *Podzim* a *Zima* z původního čtyřdílného souboru, určeného pro interiér olomoucké radnice se dnes nachází v olomouckém Muzeu umění. Obraz *Jara* byl patrně ztracen v průběhu druhé světové války.³¹⁹ Typologie vyobrazených postav připomíná starší i soudobá malířova díla. U všech tří obrazů je patrný poměrně pestrý kolorit, což zdůrazňuje jejich dekorativní charakter. Z celkového hlediska cyklus nepatří k nejkvalitnějším Hankeho malbám, nicméně díky zvolenému žánru je i přes to pro oblast Moravy obohacením.³²⁰ Tato díla pro Handkeho neměla pravděpodobně velký význam, jelikož se o nich, stejně jako o loveckých zátiších, ve své autobiografii vůbec nezmínil.

4.38 Archanděl Rafael s Tobiašem

1765, 104 × 84,5 cm, Olomouc, Arcibiskupství olomoucké, Muzeum umění Olomouc – Arcidiecézní muzeum Olomouc (zapůjčeno z kostela Nanebevzetí P. Marie v Hnojicích) [obr. 88]

Plátno je na zadní straně signováno: „*Johann Christoph Handke Pinxit Anno 1765 im Jahr 72 seines Alter*“.³²¹ Pochází z fary při kostele Nanebevzetí P. Marie

³¹⁸ Obraz se nachází v majetku opavských minoritů.

³¹⁹ Adolf Nowak, *Katalog der geschichtlichen Kunst- und Gewerbe-Ausstellung* (kat. výst.), Franz-Josef-Gewerbemuseum 1888, s. 23.

³²⁰ MT [Milan Togner], heslo *Zima*, in: Martina Kostelníčková (ed.), *Olomoucká obrazárna III: Středoevropské malířství 16.–18. století z olomouckých sbírek*, Olomouc 2008, s. 74–77, kat. 44.

³²¹ Marek Perůtka (ed.), *Arcidiecézní muzeum Olomouc. Průvodce*, Olomouc 2006, s. 125.

v Hnojicích.³²² Obraz, vzniklý v závěrečných letech Handkeho života, představuje scénu ze Starého zákona, kdy Tobiáš cestuje na příkaz svého otce Tóbíta do Médie ve společnosti archanděla Rafaela. Obě postavy jsou oděny jako poutníci. Scéna je doplněna atributy psa a ryby.³²³ Malíř v celkově klidné a harmonické kompozici použil převážně lokální barevnost v tlumenějších barvách. Přestože pozdní díla nesou většinou známky jistého poklesu kvality a zručnosti stárnoucího umělce, v tomto případě jde o jednu z výjimek.

4.39 Ošetřování sv. Šebestiána

1766, 178 × 117 cm, Šumperk, Okresní vlastivědné muzeum [obr. 89]

„*Další oltářní obraz sv. Šebestiána jsem také k větší slávě boží daroval.*“³²⁴ Dílo, které bylo dříve osazeno na bočním oltáři kostela sv. Maří Magdalény v Horním Městě, je dnes možné spatřit ve stálé expozici Vlastivědného muzea v Šumperku, v jehož majetku se nachází od roku 1936. Restaurováno bylo v roce 1981.

Nad mučedníkem přivázaným ke stromu se vznášejí dva andílci. Žena, tahající šíp ze světceova stehna je pravděpodobně římská vdova Irena, která podle legendy sv. Šebestiána ošetřila a vyléčila. Ta je v doprovodu mladší dívky, která v ruce drží vázu s léčivou masťou. V levém dolním rohu je rozpoznatelná zbroj pretoriánského důstojníka, jímž údajně sv. Šebestián byl.³²⁵ Na plátně je patrný rutinní přístup závěrečných let Handkeho tvorby, který můžeme pozorovat například v typologii tváří.

³²² GE [Gabriela Elbelová], heslo *Archanděl Rafael s Tobiášem. Jan Kryštof Handke*, in: Ondřej Jakubec – Marek Perůtka (edd.), *Olomoucké baroko. Výtvarná kultura let 1620–1780 II*, Olomouc 2010, s. 317, kat. 173.

³²³ Hall 2008 (pozn. 277), s. 444–445.

³²⁴ Mlčák 1994 (pozn. 4), cit. s. 41.

³²⁵ Hall 2008 (pozn. 277), s. 176.

5 Další Handkeho malby na plátně v Olomouckém kraji

Sv. Augustin

1736, 90,5 × 74,5 cm, Olomouc, Arcibiskupství olomoucké [obr. 24]

Sv. Gilbert

1739, 118 × 76 cm, Olomouc, Arcibiskupství olomoucké [obr. 28]

Sv. Petr Fourský

1739, 117 × 76 cm, Olomouc, Arcibiskupství olomoucké [obr. 29]

Portrét Mikuláše II. Welika

1746, 169 × 275 cm, Šternberk, Handkeho galerie [obr. 44]

Portrét prvního probošta Václava

1746, 158 × 285 cm, Šternberk, Handkeho galerie [obr. 45]

Křest knížete Bořivoje

1746, 125 × 85 cm, Uničov, kostel Nanebevzetí P. Marie [obr. 48]

Sv. Vavřinec

1748, asi 430 × 213 cm, Výšovice, kostel sv. Vavřince [obr. 51]

Sv. Příbuzenstvo

1748, asi 270 × 140 cm, Výšovice, kostel sv. Vavřince [obr. 53]

Sv. Mikuláš

1748, 350 × 164 cm, Štarnov, kostel sv. Mikuláše [obr. 54]

Anděl Strážce

1748 (?), asi 60 × 50 cm, Štarnov, kostel sv. Mikuláše [obr. 55]

Sv. Rodina

1750, ? × ? cm, Olomouc, Arcibiskupství olomoucké, Muzeum umění Olomouc – Arcidiecézní muzeum Olomouc [obr. 71]

Hlava sv. Jana Křtitele

1753, asi 60 × 70 cm, pravděpodobně dřevo potažené plátnem, Velká Bystřice, kostel Stětí sv. Jana Křtitele [obr. 75]

Smrt sv. Josefa

1756, asi 180 × 96 cm, Mladoňov, kostel sv. Mikuláše [obr. 79]

Sv. Augustin

po roce 1760, 140 × 96 cm, Výšovice, kostel sv. Vavřince [obr. 81]

Sv. Vincenc z Pauly

po roce 1760, 140 × 96 cm, Výšovice, kostel sv. Vavřince [obr. 82]

Sv. Antonín Paduánský

asi 1762, 114 × 94 cm, Uničov, Muzeum baroka [obr. 83]

Sv. Vincenc Ferrerský

asi 1762, 114 × 94 cm, Uničov, Muzeum baroka [obr. 84]

Apoteóza Nejsvětější svátosti oltářní s Jaroslavem ze Šternberka³²⁶

první pol. 18. století, 370 × 219 cm, Šumperk, Okresní vlastivědné muzeum [obr. 90]

Ukřižování

první pol. 18. století, 126 × 81 cm, Olomouc, Arcibiskupství olomoucké [obr. 91]

Pieta

nedatováno, ? × ? cm, Olomouc, Muzeum umění Olomouc [obr. 92]

³²⁶ Dílo je ve sbírkách muzea nepřesně identifikováno jako *sv. Karel Boromejský*. Zobrazený výjev se ale nápadně podobá fresce z olomoucké kaple Božího Těla, kdy je podle legendy udíleno před bitvou Jaroslavu ze Šternberka svatě přijímání. To potvrzuje i vojenský tábor, který lze pozorovat v pozadí scény. Problematikou obrazu se již zabývá historička z šumperského muzea Lenka Müllerová.

Sv. Josef

nedatováno, 216 × 125 cm, Šternberk, Handkeho galerie [obr. 93]

Sv. Ubald

nedatováno, 210 × 130 cm, Šternberk, Handkeho galerie [obr. 94]

Sv. Jan Evangelista

nedatováno, 200 × 124 cm, Šternberk, Handkeho galerie [obr. 95]

Sv. Augustin

nedatováno, 200 × 105 cm, Šternberk, Handkeho galerie [obr. 96]

Sv. Ambrož

nedatováno, 200 × 105 cm, Šternberk, Handkeho galerie [obr. 97]

Sv. Jan Křtitel

nedatováno, 199 × 107 cm, Šternberk, Handkeho galerie [obr. 98]

Sv. Jeroným

nedatováno, 200 × 105 cm, Šternberk, Handkeho galerie [obr. 99]

Podobizna duchovního před krucifixem

nedatováno, 100 × 71 cm, Šternberk, Handkeho galerie. [obr. 100]

Portrét světce v kvadrátku

nedatováno, 120 × 90 cm, Šternberk, Handkeho galerie [obr. 101]

Portrét světce v kvadrátku a s bílým plnovousem

nedatováno, 117 × 87,5 cm, Šternberk, Handkeho galerie [obr. 102]

Sv. Erasmus (?)

nedatováno, 84 × 70 cm, Šternberk, Handkeho galerie [obr. 103]

Sv. Jan Nepomucký

nedatováno, olej, plátno, 101 × 73 cm, Šternberk, Handkeho galerie [obr. 104]

Sv. Jan Křtitel

nedatováno, 163 × 119 cm (ovál), Jívová, kostel sv. Bartoloměje [obr. 105]

Sv. Jeroným

nedatováno, 163 × 119 cm, (ovál), Jívová, kostel sv. Bartoloměje [obr. 106]

Sv. Karel Boromejský

nedatováno, 163 × 120 cm, (ovál), Jívová, kostel sv. Bartoloměje [obr. 107]

6 Závěr

Jan Kryštof Handke byl nepochybně nejvýraznější osobností barokního malířství v 18. století v Olomouci, se kterou byl spjat po celý svůj život. Hned na počátku malířovy kariéry město zažívalo dobu ekonomické prosperity a bylo velkou uměleckou metropolí Moravy, díky čemuž neměl Handke o zakázky nouzi. Jeho učitelé nebyli nijak významnými tvůrci, a proto musel být velice talentovaným člověkem, ze kterého se především díky jeho píli stala tak významná osobnost, za jakou je považován. Přestože neabsolvoval žádné zahraniční školení a ani nepodnikl cestu do Itálie, svou tvorbou výrazně překročil hranice regionu nejméně v celomoravském kontextu a zhotovil významné realizace jak v oblasti nástěnné malby, tak v oblasti oltářních obrazů.

Prostřednictvím vídeňských malířů Karla Haringera, Josefa Františka Wickarta, a také původem českého Jana Jiřího Schmidta se seznámil s rakouským „velkým slohem“ jistě podmíněným příkladem Johanna Michaela Rottmayra. Tyto poznatky následně rozvinul o nové zkušenosti z poznání díla Petra Brandla, Paula Trogera a Daniela Grana. Syntézou všech prvků se malíř dostal na středoevropskou úroveň a stal se vyhledávaným protagonistou nejen v rámci celé Moravy.

V průběhu sepsování Handkeho životopisu bylo objeveno mnoho nesrovnalostí. Již v umělcem sepsané autobiografii se vyskytují nepřesnosti a to převážně v datování jednotlivých zakázek a událostí. Autoři, kteří se dále zabývali malířovým životem, spolu ne vždy souhlasí a najít správnou informaci bylo značně problematické. Při popisu dochovaného díla se nebylo možné spolehnout na údaje obsažené v literatuře a často bylo potřeba jednotlivé památky navštívit osobně, aby do práce byly uvedeny aktuální informace.

V bakalářské diplomové práci se podařilo sestavit téměř kompletní seznam umělcových dochovaných maleb na plátně z oblasti olomouckého kraje. Je pravděpodobné, že jsou na tomto území další Handkeho díla, která budou časem odhalována. Mnoho obrazů ještě potřebuje restaurátorský zásah, aby bylo možné dokázat přesné autorství. Při sestavování katalogu vycházela práce z veškeré dohledané literatury, která se o malbách zmiňuje. V oněch publikacích jsou však popisovány převážně totožné obrazy, které byly podrobeny zevrubnějšímu rozboru díky opakované práci různých odborníků, i když také zde se objevily rozdílné názory a interpretace. Pokud byl zpracován větší seznam Handkeho vybraného díla, tak dnes již v mnohých

případech jednotlivá plátna změnila svá umístění a proto bylo potřeba hlubšího pátrání po jejich výskytu. V některých případech kostely vlastní evidenční karty, jež popisují mobiliář chrámů. Údaje v nich zmíněné však zřídka kdy souhlasí s ostatními zdroji. Rozměry obrazů se od skutečné velikosti liší a datace jsou pouze odhadovány s velmi orientační přesností. Do práce jsem se pokusil použít rozměry z vlastního měření, avšak ne vždy to bylo možné z důvodu složitého, až nemožného přístupu k vysoko osazeným oltářním plátnům a jisté odchylky se mohou objevit kvůli vložení olejomalb do napevno zasazených a bohatě zdobených rámců. Stejný problém se vyskytl při ověřování Handkeho autorství. Ten svá plátna signoval na přední stranu pouze ojedinele a jistě by více napovědělo důkladné prozkoumání zadních stran, což by vyžadovalo sejmutí obrazů z oltářů. Při mapování Handkeho olejomalb bylo také nově objeveno několik umělcových děl.³²⁷ Bakalářská práce se setkala i s případem, kdy byl obraz sice doložený v kostelní kartě, nicméně o jeho výskytu nebyly známy žádné informace. Až později se podařilo jedno z pláten v Handkeho galerii ve Šternberku identifikovat jako onen chybějící obraz.³²⁸ Do katalogu bylo vloženo i několik pláten, u nichž je Handkeho autorství zatím sporné.

Doposud žádná literatura nepokryla kompletní Handkeho malířskou tvorbu a většinou se zabývá pouze vybranými díly. Poměrně zásadním problémem, se kterým se práce setkala, je rozsáhlost daného tématu a musela tak některé podrobnější informace vypustit. K velké škodě také nebylo možné věnovat se všem olejomalbám detailněji, jak po stránce obsahové, tak po stránce stylové, což by si mnoho z nich jistě zasloužilo.

Pomineme-li umělcovo školení a ranou tvorbu, je asi nejpodstatnější období třicátých let, které bylo nejúspěšnější částí Handkeho tvůrčího života. Jako zralý a sebevědomý malíř, zběhlý v dobové hagiografické literatuře, byl zván až za hranice regionu k mnohým monumentálním realizacím. Jeho styl byl tvořen dramaticky modelovanými figurami s bohatou výrazovou škálou. V letech čtyřicátých se pak začal držet spíše tradičního malířského projevu, pravděpodobně podmíněného cechovním zařízením. Dramatických scén ubylo a převládly obrysově uzavřené postavy. V jeho dílech je patrné opakování naučených schémat a kompozic a používání spíše znělých lokálních tónů. Po úspěších z předchozích let a dostatkem objednávek, necítil plně zaměstnaný malíř nutnost podřizovat svůj styl větším změnám. Přicházející rokokovou fází se téměř nenechal ovlivnit. Ani v padesátých letech se umělcův styl nijak výrazněji

³²⁷ Nejlepším příkladem může být obraz sv. Huga z výšovického kostela sv. Vavřince.

³²⁸ Konkrétně jde o obraz sv. Marie Magdalény z kostela sv. Matouše v Dolanech.

nezměnil, avšak začal být patrný pokles tvůrčích sil. Až do konce jeho umělecké dráhy v jeho díle, až na výjimky, převládá obecně určitá stagnace a rutinní přístup. Handkeho tvorba byla šířena i v díle jeho žáků a to především u Jana Drechslera a Josefa Ignáce Sadlera. Svou poměrně vyrovnanou kvalitou celoživotní práce předstihl Jan Kryštof Handke své moravské současníky a dostal se na evropskou úroveň.

7 Seznam použitých zkratek

AMO – Archiv města Olomouc

bl. – blahoslavený

čp. – číslo popisné

č. – číslo

ed. – editor

edd. – editoři

Foto – fotografie

kat. – katalog

kol. – kolektiv

MZA – Moravský zemský archiv

obr. – obrázek

P. – Panna

pol. – polovina

s. – strana

SOkA – Státní okresní archiv

sv. – svatý / svatá

tzv. – takzvaný

výst. – výstava

zl. – zlatých

zvl. – zvláště

8 Seznam použité literatury

8.1 Literatura

Altrichter – Togner 2000

Michal Altrichter – Milan Togner, *Olomouc. Univerzitní kostel Panny Marie Sněžné*, Velehrad 2000.

Bělina – Kaše – Kučera 2001

Pavel Bělina – Jiří Kaše – Jan P. Kučera, *Velké dějiny země Koruny české X.*, Litomyšl 2001.

Bělina – Kaše – Mikulec 2011

Pavel Bělina – Jiří Kaše – Jiří Mikulec et al., *Velké dějiny země Koruny české IX.*, Litomyšl 2011.

Buben 2003

Milan Buben, *Encyklopedie řádů, kongregací a řeholních společností katolické církve v českých zemích II/1*, Praha 2003.

Blažíček – Kropáček 1991

Oldřich J. Blažíček – Jiří Kropáček, *Slovník pojmů z dějin umění. Názvosloví a tvarosloví architektury, sochařství, malby a užitého umění*, Praha 1991.

Bolek 1936

František Bolek, *Katolické kostely a kaple v Olomouci*, Olomouc 1936.

Beránek 1996

Oldřich Beránek, Hlavní oltář ve farním kostele ve Štěpánově u Olomouce, *Střední Morava II*, 1996, č. 3, s. 103–107.

Čermák 2002

Miloslav Čermák, *Olomoucká řemesla a obchod v minulosti*, Olomouc 2002.

Čermák 2005

Miloslav Čermák, *Olomoucký orloj*, Olomouc 2005.

Daniel – Drtílková – Elbelová 2010

Ladislav Daniel – Ludmila Drtílková – Gabriela Elbelová et al., *Olomoucké baroko. Výtvarná kultura let 1620–1780* (kat. výst.), Muzeum umění Olomouc 2010.

Doskočil 2010

Jan Doskočil, *Kostel Nanebevzetí Panny Marie v Hradci Králové*, Hradec Králové 2010.

Elbel – Jakubec 2010

Martin Elbel – Ondřej Jakubec (edd.), *Olomoucké baroko: proměny ambicí jednoho města I, Úvodní svazek*, Olomouc 2010.

Elbelová 2010a

GE [Gabriela Elbelová], heslo Ukřižovaný. Filip Sattler, in: Ondřej Jakubec – Marek Perůtka (edd.), *Olomoucké baroko. Výtvarná kultura let 1620–1780 II*, Olomouc 2010, s. 190, kat. 72.

Elbelová 2010b

GE [Gabriela Elbelová], heslo Sv. Vavřinec z Brindisi (?) Jan Kryštof Handke – dílna (?), in: Ondřej Jakubec – Marek Perůtka (edd.), *Olomoucké baroko. Výtvarná kultura let 1620–1780 II*, Olomouc 2010, s. 316, kat. 170.

Elbelová 2010c

GE [Gabriela Elbelová], heslo Křest Kristův. Jan Kryštof Handke, in: Ondřej Jakubec – Marek Perůtka (edd.), *Olomoucké baroko. Výtvarná kultura let 1620–1780 II*, Olomouc 2010, s. 316–317, kat. 171.

Elbelová 2010d

GE [Gabriela Elbelová], heslo Archanděl Rafael s Tobiášem. Jan Kryštof Handke, in: Ondřej Jakubec – Marek Perůtka (edd.), *Olomoucké baroko. Výtvarná kultura let 1620–1780 II*, Olomouc 2010, s. 317, kat. 173.

Fiala 2002a

Jiří Fiala, Dějiny jezuitského konviktu v Olomouci, in: idem – Leoš Mlčák – Karel Žurek (edd.), *Jezuitský konvikt: Sídlo uměleckého centra univerzity Palackého v Olomouci. Dějiny. Stavební a umělecké dějiny. Obnova a využití*, Olomouc 2002, s. 33–151.

Fiala 2002b

Jiří Fiala, Rektoři koleje a akademie (univerzity) Tovaryšstva Ježíšova v Olomouci, in: idem – Leoš Mlčák – Karel Žurek (edd.), *Jezuitský konvikt: Sídlo uměleckého centra univerzity Palackého v Olomouci. Dějiny. Stavební umělecké dějiny. Obnova a využití*, Olomouc 2002, s. 27–31.

Fiala 2002c

Jiří Fiala, Regenti jezuitského konviktu v Olomouci, in: idem – Leoš Mlčák – Karel Žurek (edd.), *Jezuitský konvikt: Sídlo uměleckého centra univerzity Palackého v Olomouci. Dějiny. Stavební a umělecké dějiny. Obnova a využití*, Olomouc 2002, s. 146–151.

Fiala 2009a

Jiří Fiala, Jezuitská akademie a univerzita v Olomouci, in: idem – Zdeněk Kašpar – Leoš Mlčák et. al., *Univerzita v Olomouci (1573–2009)*, Olomouc 2009, s. 27–58.

Fiala 2009b

Jiří Fiala – Miloslav Pojzl, Rektoři univerzity a děkani samostatné teologické fakulty v Olomouci, in: Jiří Fiala – Zdeněk Kašpar – Leoš Mlčák et. al., *Univerzita v Olomouci (1573–2009)*, Olomouc 2009, s. 147–160.

Foerster 1911

Richard Foerster, *Johann Christoph Handke's Selbstbiographie*, Breslau 1911.

Foltýn – Vítek 2005

df [Dušan Foltýn] – tv [Tomáš Vítek], heslo Zaniklá kartouza „Vallis Josephat“ s kostelem Panny Marie, in: Dušan Foltýn (ed.), *Encyklopedie Moravských a slezských klášterů*, Praha 2005, s. 274–277.

Foltýn – Kroupa – Vítek 2005

[df] Dušan Foltýn – [jk] Jiří Kroupa – [tv] Tomáš Vítek, heslo Šternberk (Olomouc) Bývalá kanonie augustiniánů kanovníků s kostelem Zvěstování P. Marii, in: Dušan Foltýn (ed.), *Encyklopedie Moravských a slezských klášterů*, Praha 2005, s. 662–668.

Hall 2008

James Hall, *Slovník námětů a symbolů ve výtvarném umění*, Praha 2008.

Hlobil – Michna – Togner 1984

Ivo Hlobil – Pavel Michna – Milan Togner, *Olomouc*, Praha 1984.

Horák 2016

Jaroslav Horák, *Kostel sv. Filipa a Jakuba v Olomouci – Nových Sadech a kaple Neposkvrněného Početí Panny Marie v Olomouci – Povelu*, Olomouc 2016.

Hradil – Mlčák 2005

Filip Hradil – Leoš Mlčák, Šternberský malíř Antonín Richter (?–1760), *Vlastivědný věstník Moravský* LVII, 2005, č. 4, s. 357–366.

Hradil 2009

Filip Hradil, Rezidence a fary šternberské kanonie v 18. století, in: idem – Jiří Kroupa (edd.), *Šternberk: Klášter řeholních lateránských kanovníků*, Šternberk 2009, s. 135–150.

Hradil 2011

Filip Hradil, „Ve znamení planoucího srdce.“ Josef Ignác Sadler a umělecký mecenáš moravských augustiniánů v polovině 18. století, in: Jiří Kroupa – Martin Miláčková – Leoš Mlčák (edd.), *Josef Ignác Sadler 1725–1767*, Olomouc 2011, s. 43–52.

Chadraba 1975

R. Ch. [Rudolf Chadraba], heslo Handke Jan Kryštof (Hantke, Handtke, Hancke, Hanke, Hankhe), in: Emanuel Poche (ed.), *Encyklopedie českého výtvarného umění*, Praha 1975, s. 150–151.

Chovanečková 2015

Martina Chovanečková, *Sochařství a umělecké dění 20. let 18. století v Olomouci* (magisterská diplomová práce), Katedra dějin umění FFUP, Olomouc 2015.

Jakubec 2001

Ondřej Jakubec, Kaple sv. Stanislava při katedrále sv. Václava v Olomouci. Její stavebník biskup Stanislav Pavlovský (1579–1598) a malířská výzdoba – funkce a význam, *Střední Morava VII*, 2001, č. 12, s. 27–42.

Jakubec 2005

oj [Ondřej Jakubec], heslo Olomouc (Olomouc) Zaniklá kartouza s kostelem Nanebevzetí P. Marie, in: Dušan Foltýn (ed.), *Encyklopedie moravských a slezských klášterů*, Praha 2005, s. 494–498.

Kaňák 1996

Bohdan Kaňák, *Paměti obce Štarnova*, Olomouc 1996.

Kodysová 2014

Gabriela Kodysová, *Sv. Jan Sarkander v barokním umění* (magisterská diplomová práce), Katedra dějin umění FFUP, Olomouc 2014.

Kostelníčková 2008

MK [Martina Kostelníčková], P. Maria s dítětem přijímá skrze přímlovu sv. Anny sv. Jana Sarkandra, in: eadem (ed.), *Olomoucká obrazárna III: Středoevropské malířství 16.–18. století z olomouckých sbírek*, Olomouc 2008, s. 158–160.

Koudela – Šindlářová 2012

Miroslav Koudela – Irena Šindlářová, *Paměti obce Dolany*, Olomouc 2012.

Koverdinská 2012a

Dagmar Koverdinská, Obrazy v Mladoňově, *Malínské noviny I*, 2012, Nový Malín, s. 14–15.

Koverdinská 2012b

Dagmar Koverdinská, Handkeho obrazy, *Malínské noviny* II, 2012, Nový Malín, s. 7–8.

Kozieł 2011

Andrzej Kozieł, Jan Kryštof Handke (1694–1774), *Hlohov a Gorzupia Dolna, Opuscula historiae artium* LX, 2011, č. 2, s. 126–133, zvl. s. 126.

Kostelníčková 2008

MK [Martina Kostelníčková], heslo P. Maria s dítětem přijímá skrze přímluvu sv. Anny sv. Jana Sarkandra, in: eadem (ed.), *Olomoucká obrazárna III: Středoevropské malířství 16.–18. století z olomouckých sbírek*, Olomouc 2008, s. 158–160, kat. 100.

Krejčová 2010

Jana Krejčová, Jívová na Olomoucku. Příspěvek k poznání památek obce a okolí, *Vlastivědný věstník moravský* LXII, č. 3, 2010, s. 283–296.

Krampl 1982

Jan Krampl, *Olomoucký malíř Jan Kryštof Handke (1694–1774)*, Olomouc 1982.

Krsek 1989

Ivo Krsek, Malířství vrcholného baroka na Moravě, in: Oldřich J. Blažiček – Mirjam Bohatcová – Beket Bukovinská et al., *Dějiny českého výtvarného umění. Od počátků renesance do závěru baroka II/2*, Praha 1989, s. 612–628.

Krsek 1996a

Ivo Krsek, Malířství, in: idem – Zdeněk Kudělka – Miloš Stehlík et al., *Umění baroka na Moravě a ve Slezsku*, Praha 1996, s. 112–148.

Krsek 1996b

Ivo Krsek, heslo Jan Kryštof Handke, Vidění sv. Augustina, detail, in: Ivo Krsek – Zdeněk Kudělka – Miloš Stehlík et al., *Umění baroka na Moravě a ve Slezsku*, Praha 1996, s. 485, kat. 211.

Krsek 1996c

Ivo Krsek, heslo Jan Kryštof Handke, Sv. Ignác z Loyoly udílí almužnu, detail, in: idem – Zdeněk Kudělka – Miloš Stehlík et al., *Umění baroka na Moravě a ve Slezsku*, Praha 1996, s. 485–489, kat. 213.

Krček – Nemrava – Pol 2001

Bohumil Krček – Květoslav Nemrava – Oldřich Pol ml. et. al., *Z minulosti Hnojic*, Hnojice 2001.

Kroupa 2005

jk [Jiří Kroupa], heslo Výšovice (Prostějov) Bývalá rezidence šternberských augustiniánů kanovníků s domácí kaplí a farní kostel sv. Vavřince, in: Dušan Foltýn (ed.), *Encyklopedie Moravských a slezských klášterů*, Praha 2005, s. 764–765.

Kroupa 2009

Jiří Kroupa, Barokní architektura šternberského kláštera, in: Filip Hradil – Jiří Kroupa (edd.), *Šternberk: Klášter řeholních lateránských kanovníků*, Šternberk 2009, s. 39–67.

Kroupa 2010

Jiří Kroupa, Klášter klarisek a olomoucká architektura druhé poloviny 18. století, in: Martin Elbel – Ondřej Jakubec (edd.), *Olomoucké baroko. Proměny ambicí jednoho města I*, Olomouc 2010, s. 330–338.

Lapáček 2012

Jiří Lapáček, *Po stopách Žerotínů*, Přerov 2012.

Macek – Zahradník 2005

pm [Petr Macek] – pz [Pavel Zahradník], heslo Olomouc (Olomouc) Konvent kapucínů s kostelem Zvěstování P. Marii, in: Dušan Foltýn (ed.), *Encyklopedie Moravských a slezských klášterů*, Praha 2005, s. 506–509.

Mádl 2006

Martin Mádl, Handkeho skica ze Strahovské obrazárny a malba v olomoucké kapli Božího Těla, *Umění VI*, 2006, s. 504–512.

Macháčová 2009

Iva Macháčová, *Malířská výzdoba kaple ve Velkých Losinách* (bakalářská diplomová práce), Seminář dějin umění FFMU, Brno 2009.

Marek 2010

Miloslav Marek, *Kaple V Lipkách*, Rýmařov 2010.

Miláčková – Mlčák 2011

Martin Miláčková – Leoš Mlčák, Pozdní květ barokního malířství v Olomouci: Josef Ignác Sadler, in: Jiří Kroupa – Martin Miláčková – Leoš Mlčák (edd.), *Josef Ignác Sadler 1725–1767*, Olomouc 2011, s. 9–20

Miláčková 2010

MMi [Martina Miláčková], heslo Zvěstování P. Marii. Josef Ignác Sadler, in: Ondřej Jakubec – Marek Perůtka (edd.), *Olomoucké baroko. Výtvarná kultura let 1620–1780 II*, Olomouc 2010, s. 324–326, kat. 185.

Miláčková 2012

Martina Miláčková, Římský triumf olomouckého malíře Josefa Ignáce Sadlera (1725–1767), in: Ladislav Daniel – Filip Hradil (edd.), *Město v baroku, baroko ve městě*, Olomouc 2012, s. 192–199.

Mlčák – Svátková 1977

Leoš Mlčák – Libuše Svátková, Několik poznámek k dějinám barokního malířství 18. století na Moravě (Josef Ignác Sadler, Antonín Richter, Petr Hochecker), *Sborník památkové péče v Severomoravském kraji III*, 1977, s. 198–200.

Mlčák 1978

Leoš Mlčák, *Hradisko u Olomouce*, Ostrava 1978.

Mlčák 1994

Leoš Mlčák (ed.), *Jan Kryštof Handke. Vlastní životopis 1694–1774*, Olomouc 1994.

Mlčák 1995

Leoš Mlčák, Fresky Ferdinanda Nabotha v kapli „V lipkách“ u Rýmařova, *Střední Morava* I, 1995, č. 1, s. 41–49.

Mlčák 2002a

Leoš Mlčák, K ikonografii barokní umělecké výzdoby premonstrátské kanonie na Hradisku u Olomouce, *Průzkumy památek* I, 2002, s. 3–30.

Mlčák 2002b

Leoš Mlčák, Areál jezuitské koleje v Olomouci, in: Jiří Fiala – Leoš Mlčák – Karel Žurek (edd.), *Jezuitský konvikt: Sídlo uměleckého centra univerzity Palackého v Olomouci. Dějiny. Stavební a umělecké dějiny. Obnova a využití*, Olomouc 2002, s. 179–199.

Mlčák 2002c

Leoš Mlčák, Malby Jana Kryštofa Handkeho pro jezuitskou kolej v Olomouci, in: Jiří Fiala – Leoš Mlčák – Karel Žurek (edd.), *Jezuitský konvikt: Sídlo uměleckého centra univerzity Palackého v Olomouci. Dějiny. Stavební a umělecké dějiny. Obnova a využití*, Olomouc 2002, s. 267–269.

Mlčák 2006

Leoš Mlčák, Drobnosti k dílu Jana Kryštofa Handkeho, *Střední Morava* XII, 2006, č. 23, s. 71–75.

Mlčák 2009

Leoš Mlčák, Univerzitní budovy, in: Jiří Fiala – Zdeněk Kašpar – Leoš Mlčák et. al., *Univerzita v Olomouci (1573–2009)*, Olomouc 2009, s. 127–146.

Mlčák 2010a

Leoš Mlčák, Nástěnné malířství baroka v Olomouci, in: Ondřej Jakubec – Marek Perůtka (edd.), *Olomoucké baroko. Výtvarná kultura let 1620–1780* II, Olomouc 2010, s. 237–250.

Mlčák 2010b

LM [Leoš Mlčák], Panna Marie Královna nebes, Zázrak P. Marie Sněžné. Karel Josef Haringer, in: Ondřej Jakubec – Marek Perůtka (edd.), *Olomoucké baroko. Výtvarná kultura let 1620–1780 II*, Olomouc 2010, s. 271–273, zvl. s. 272.

Mlčák 2012

Leoš Mlčák, Ikonografie zaniklé barokní fresky na olomoucké radnici, in: Ladislav Daniel – Filip Hradil (edd.), *Město v baroku, baroko ve městě*, Olomouc 2012, s. 210–214.

Němec 2009

Jaroslav Němec, *Zázraky ke kanonizaci českých světců*, Olomouc 2009.

Nowak 1888

Adolf Nowak, *Katalog der geschichtlichen Kunst- und Gewerbe-Ausstellung* (kat. výst.), Franz-Josef-Gewerbemuseum 1888.

Opluštil 1931

Zdeněk Opluštil, *Šternbersko*, Vyškov na Moravě 1931.

Pavlíček 2009a

Martin Pavlíček, Barokní architektura, in: Tomáš Baletka – Jan Bistřický – Miroslav Čermák et al., *Dějiny Olomouce I*, Olomouc 2009, s. 430–445.

Pavlíček 2009b

Martin Pavlíček, Sochařská výzdoba lateránské kanonie a kostela Zvěstování Panně Marie ve Šternberku, in: Filip Hradil – Jiří Kroupa (edd.), *Šternberk: Klášter řeholních lateránských kanovníků*, Šternberk 2009, s. 69–88.

Pavlíček 2010a

Martin Pavlíček, Uctívané sakrální stavby a jejich Olomoucké nápodoby a parafráze, in: Ondřej Jakubec – Marek Perůtka (edd.), *Olomoucké baroko. Výtvarná kultura let 1620–1780 II*, Olomouc 2010, s. 48–53.

Pavlíček 2010b

Martin Pavlíček, Sochaři a sochařství baroka v Olomouci, in: Ondřej Jakubec – Marek Perůtka (edd.), *Olomoucké baroko. Výtvarná kultura let 1620–1780 II*, Olomouc 2010, s. 119–141.

Perůtka 2006

Marek Perůtka (ed.), *Arcidiecézní muzeum Olomouc. Průvodce*, Olomouc 2006.

Pfleiderer 2008

Rudolf Pfleiderer, *Atributy světců*, Praha 2008.

Pojsl 1992a

Miloslav Pojsl, *Olomouc. Očima staletí*, Olomouc 1992.

Pojsl 1992b

Miloslav Pojsl (ed.), *Olomouc. Proboštský farní chrám sv. Mořice, Velehrad* 1992.

Polách 1995

Drahomír Polách, K tvorbě malíře J. K. Handkeho v okrese Šumperk, *Severní Morava*, 1995, č. 69, s. 31–48.

Preiss 1986

Pavel Preiss, *Italští umělci v Praze: renesance, manýrismus, baroko*, Praha 1986.

Preiss 1999

Pavel Preiss, *František Karel Palko. Život a dílo malíře sklonku středoevropského baroka a jeho bratra Františka Antonína Palka*, Praha 1999.

Prix 2005

dp [Dalibor Prix], heslo Opava – Město (Opava) Konvent minoritů s kostelem sv. Ducha, in: Dušan Foltýn (ed.), *Encyklopedie Moravských a slezských klášterů*, Praha 2005, s. 542–552.

Remešová 1991

Věra Remešová, *Ikonomie a atributy svatých*, Praha 1991.

Rescoe 1847

Thomas Rescoe (ed.), *The History of Painting in Italy: The schools of Bologna, Ferrara, Genoa and Piedmont, with the indexes III*, London 1847, s. 152.

Ripa 1709

Caesare Ripa, *Iconologia or Moral Emblems*, London 1709.

Röder 1934

Julius Röder, *Die Olmützer Künstler und Kunsthandwerker des Barock*, Olmütz 1934.

Samek 1994

Bohumil Samek, *Umělecké památky Moravy a Slezska I*, Praha 1994.

Samek 1999

Bohumil Samek, *Umělecké památky Moravy a Slezska II*, Praha 1999.

Skružný 1996

Ludvík Skružný, *Atributy vybraných biblických postav, světců a blahoslavených*, Čelákovice 1996.

Smejkal 1994

Bohuslav Smejkal, *Svatý kopeček. Poutní chrám Navštívení Panny Marie*, Olomouc 1994.

Smejkal 2015

Bohuslav Smejkal, *Svatý Kopeček. Poutní bazilika Navštívení Panny Marie*, Přerov 2015.

Stehlík 1996

Miloš Stehlík, Sochařství, in: Ivo Krsek – Zdeněk Kudělka – Miloš Stehlík et al., *Umění baroka na Moravě a ve Slezsku*, Praha 1996, s. 77–111.

Stock 1888

Norbert Stock – František Tischler, *Ozvěna z Assisi III*, Praha 1888.

Šeferisová Loudová 2009

Michaela Šeferisová Loudová, Nástěnné malby Jana Kryštofa Handkeho a Františka Antonína Šebesty-Sebastiniho ve šternberském klášteře, in: Filip Hradil – Jiří Kroupa (edd.), *Šternberk: Klášter řeholních lateránských kanovníků*, Šternberk 2009, s. 103–126.

Šeferisová Loudová 2010

Michaela Šeferisová Loudová, Klášter Hradisko a ikonografický program jeho malířské výzdoby, in: Ondřej Jakubec – Marek Perůtka (edd.), *Olomoucké baroko. Výtvarná kultura let 1620–1780 II*, Olomouc 2010, s. 251–264.

Šembera 1861

Alois Šembera, *Paměti a znamenitosti města Olomouce*, Vídeň 1861.

Šimková 2010

Anežka Šimková, Olomoucký barokní orloj, in: Ondřej Jakubec – Marek Perůtka (edd.), *Olomoucké baroko. Výtvarná kultura let 1620–1780 II*, Olomouc 2010, s. 489–496.

Togner 1973

Milan Togner, Kaple Božího Těla v Olomouci, *Umění XXI*, 1973, str. 331–343.

Togner 1986

Milan Togner, *Středoevropské malířství 17. a 18. století. Mistrovská díla starého umění z Olomouckých sbírek* (kat. výst.), Oblastní galerie výtvarného umění 1986.

Togner 1992

Milan Togner, K počátkům kostela sv. Mořice, in: Miloslav Pojzl (ed.), *Olomouc. Proboštský farní chrám sv. Mořice*, Velehrad 1992.

Togner 1994

Milan Togner, *Jan Kryštof Handke 1694–1774: malířské dílo* (kat. výst.), Muzeum umění Olomouc 1994.

Togner 1995

MT [Milan Togner], heslo Handke, in: Anděla Horová (ed.), *Nová encyklopedie českého výtvarného umění A–M*, Praha 1995, s. 242.

Togner 1998

Milan Togner (ed.), *Kroměřížská obrazárna: katalog sbírky obrazů Arcibiskupského zámku v Kroměříži*, Kroměříž 1998.

Togner 2002

Milan Togner, Kaple Božího Těla, in: Jiří Fiala – Leoš Mlčák – Karel Žurek (edd.), *Jezuitský konvikt: Sídlo uměleckého centra univerzity Palackého v Olomouci. Dějiny. Stavební a umělecké dějiny. Obnova a využití*, Olomouc 2002, s. 239–251.

Togner 2003

Milan Togner, Malíři první poloviny 18. století v Olomouci, in: Jiří Kroupa (ed.), *V zrcadle stínů: Morava v době baroka* (kat. výst.), Musée des Beaux-Arts, Rennes 2003, s. 185–187.

Togner 2007

Milan Togner, Tři neznámá zátiší Jana Kryštofa Handkeho ze sbírek Vlastivědného muzea v Olomouci, *Zprávy Vlastivědného muzea v Olomouci*, 2007, č. 249, s. 3–7.

Togner 2008a

Milan Togner, *Barokní malířství v Olomouci*, Olomouc 2008.

Togner 2008b

MT [Milan Togner], Jan Kryštof Handke, in: Martina Kostelníčková (ed.), *Olomoucká obrazárna III Středoevropské malířství 16.–18. století z olomouckých sbírek*, Olomouc 2008, s. 66.

Togner 2008c

MT [Milan Togner], heslo Zátíší se pstruhy, in: Martina Kostelníčková (ed.), *Olomoucká obrazárna III: Středoevropské malířství 16.–18. století z olomouckých sbírek*, Olomouc 2008, s. 74, kat. 41.

Togner 2008d

MT [Milan Togner], heslo Zima, in: Martina Kostelníčková (ed.), *Olomoucká obrazárna III: Středoevropské malířství 16.–18. století z olomouckých sbírek*, Olomouc 2008, s. 74–77, kat. 44.

Togner 2009a

Milan Togner, Barokní malířství, in: Tomáš Baletka – Jan Bistrický – Miroslav Čermák et al., *Dějiny Olomouce I*, Olomouc 2009, s. 464–478.

Togner 2009b

Milan Togner, Barokní malíři v areálu šternberské kanonie, in: Filip Hradil – Jiří Kroupa (edd.), *Šternberk: Klášter řeholních lateránských kanovníků*, Šternberk 2009, s. 89–99.

Togner 2010a

Milan Togner, Barokní malířství v Olomouci, in: Ondřej Jakubec – Marek Perůtka (edd.), *Olomoucké baroko: výtvarná kultura let 1620–1780 II*, Olomouc 2010, s. 213–227.

Togner 2010b

MT [Milan Togner], heslo Kardinál Moroni předává sv. Ignáci bulu papeže Pavla III. Jan Kryštof Handke, in: Ondřej Jakubec – Marek Perůtka (edd.), *Olomoucké baroko. Výtvarná kultura let 1620–1780 II*, Olomouc 2010, s. 315, kat. 168.

Toman 1993

Prokop Toman, *Nový slovník československých výtvarných umělců II*, Ostrava 1993.

Voragine – Vidmanová 2012

Jakub de Voragine – Anežka Vidmanová, *Legenda aurea*, Praha 2012.

Willner 1918

Dominik Willner, Die Klosterrezidenz in Zerotein, *Deutsches Volksblatt* XLII, 1918, č. 33, s. 1–2.

Willner 1925

Dominik Willner, Die Tätigkeit des Malers Christophorus Handke in Sternberg, *Zeitschrift des deutschen Vereines für die Geschichte Mährens und Schlesiens*, 1925, č. 1–2, s. 19–45.

Zlámal 1990

Bohumil Zlámal, *Blahoslavený Jan Sarkander*, Praha 1990.

Žilka 1940

František Žilka (ed.), *Nový zákon*, Praha 1940.

8.2 Prameny

MZA Brno, fond E 5, Augustiniáni Šternberk, sign. 12, Liber tertius annalium canoniae Sternbergensis 1732–1735, zápis z 31. 3. 1735, fol. 120v–121r.

MZA Brno, fond E 5, Augustiniáni Šternberk, sign. 12, Liber tertius annalium canoniae Sternbergensis 1732–1735, zápis z 23. 2. 1735, fol. 114v.

MZA Brno, fond E 5, inv. č. 696, sign. 15, zápis z 11. 6. 1743, fol. 61r–62r.

MZA Brno, fond G 12 Cerroniho sbírka, sv. II, č. 180.

SOkA Olomouc, fond M 1–1, AMO, inv. č. 2666, sign. 1751, Soupis majitelů domů v 17. a 18. století (Index über Häuser ...), 1749–1792, fol. 461.

SOkA Olomouc, fond M 3–42, Cech zlatníků a stříbrníků Olomouc, inv. č. 2, Kniha mistrů a přijímání a vypovídání učňů, 1671–1813, fol. 15 a.

9 Seznam obrazové přílohy

Obr. 1. Jan Kryštof Handke, Sv. Akátius, 1719, olej, plátno, 140 × 110 cm (ovál), Šternberk, Handkeho galerie. Foto: Martin Lakomý

Obr. 2. Jan Kryštof Handke, Sv. Blažej, 1719, olej, plátno, 140 × 110 cm (ovál), Šternberk, Handkeho galerie. Foto: Martin Lakomý

Obr. 3. Jan Kryštof Handke, Sv. Diviš, 1719, olej, plátno, 140 × 110 cm (ovál), Šternberk, Handkeho galerie. Foto: Martin Lakomý

Obr. 4. Jan Kryštof Handke, Sv. Erasmus, 1719, olej, plátno, 140 × 110 cm (ovál), Šternberk, Handkeho galerie. Foto: Martin Lakomý

Obr. 5. Jan Kryštof Handke, Sv. Eustach, 1719, olej, plátno, 140 × 110 cm (ovál), Šternberk, Handkeho galerie. Foto: Martin Lakomý

Obr. 6. Jan Kryštof Handke, Sv. Jiljí, 1719, olej, plátno, 140 × 110 cm (ovál), Šternberk, Handkeho galerie. Foto: Martin Lakomý

Obr. 7. Jan Kryštof Handke, Sv. Jiří, 1719, olej, plátno, 140 × 110 cm (ovál), Šternberk, Handkeho galerie. Foto: Martin Lakomý

Obr. 8. Jan Kryštof Handke, Sv. Kateřina, 1719, olej, plátno, 140 × 110 cm (ovál), Šternberk, Handkeho galerie. Foto: Martin Lakomý

Obr. 9. Jan Kryštof Handke, Sv. Kryštof, 1719, olej, plátno, 140 × 110 cm (ovál), Šternberk, Handkeho galerie. Foto: Martin Lakomý

Obr. 10. Jan Kryštof Handke, Sv. Markéta Antiochijská, 1719, olej, plátno, 140 × 110 cm (ovál), Šternberk, Handkeho galerie. Foto: Martin Lakomý

Obr. 11. Jan Kryštof Handke, Sv. Pantaleon, 1719, olej, plátno, 140 × 110 cm (ovál), Šternberk, Handkeho galerie. Foto: Martin Lakomý

Obr. 12. Jan Kryštof Handke, Sv. Vít, 1719, olej, plátno, 140 × 110 cm (ovál), Šternberk, Handkeho galerie. Foto: Martin Lakomý

Obr. 13. Jan Jiří Hering – Jan Kryštof Handke, Epizoda ze života Ignáce z Loyoly, 1720–1721, olej, plátno, ? × ? cm, Olomouc, kostel P. Marie Sněžné. Foto: Martin Lakomý

Obr. 14. Jan Kryštof Handke, Povýšení sv. Kříže, kolem 1724, olej, plátno, 475 × 245 cm, Jívová, kostel sv. Bartoloměje. Foto: Martin Lakomý

Obr. 15. Jan Kryštof Handke, Večeře v Emauzích, 1729, olej, plátno, 430 × 215 cm, Olomouc, Univerzita Palackého, Umělecké centrum – bývalý Jezuitský konvikt, kaple Božího Těla. Foto: Martin Lakomý

Obr. 16. Jan Kryštof Handke, Sv. Bonifác a sv. Barbora s Nejsvětější Trojicí, 1729, olej, plátno, 295 × 210 cm, Olomouc, Univerzita Palackého, Umělecké centrum – bývalý Jezuitský konvikt, kaple Božího Těla. Foto: Martin Lakomý

Obr. 17. Jan Kryštof Handke, Kristův Křest, 1729, olej, plátno, asi 350 × 170 cm, Olomouc, kostel P. Marie Sněžné. Foto: Martin Lakomý

Obr. 18. Jan Kryštof Handke, Sv. Augustin, 1730, olej, plátno, 272 × 143 cm, Svatý Kopeček, bazilika Navštívení P. Marie. Foto: Martin Lakomý

Obr. 19. Jan Kryštof Handke, Sv. Štěpán s Nejsvětější Trojicí, 1734–1736, olej, plátno, asi 640 × 285 cm, Olomouc, kostel sv. Štěpána v bývalém premonstrátském klášteře na Hradisku. Foto: Martin Lakomý

Obr. 20. Jan Kryštof Handke, Vize sv. Augustina, kolem 1735, olej, plátno, 264 × 153,5 cm, Štěpánov, kostel sv. Vavřince. Foto: Dušan Rohlík

- Obr. 21.** Jan Kryštof Handke, Vize sv. Norberta, kolem 1735, olej, plátno, 265 × 148 cm, Štěpánov, kostel sv. Vavřince. Foto: Martin Lakomý
- Obr. 22.** Jan Kryštof Handke, Nejsvětější Trojice, 1735, olej, plátno, 250 × 145 cm, Šternberk, kostel Nejsvětější Trojice. Foto: Martin Lakomý
- Obr. 23.** Jan Kryštof Handke, Nesení Kříže (Cesta na Golgotu), 1736, olej, plátno, 200 × 368 cm, Olomouc, Muzeum umění Olomouc. Foto: Muzeum Umění Olomouc
- Obr. 24.** Jan Kryštof Handke, Sv. Augustin, 1736, olej, plátno, 90,5 × 74,5 cm, Olomouc, Arcibiskupství olomoucké. Foto: Markéta Lehečková
- Obr. 25.** Jan Kryštof Handke, Sv. Hugo (před restaurováním), 1737, olej, plátno, 180 × 115 cm, Výšovice, kostel sv. Vavřince. Foto: Mario Král
- Obr. 26.** Jan Kryštof Handke, Sv. Hugo, 1737, olej, plátno, 180 × 115 cm, Výšovice, kostel sv. Vavřince. Foto: Martin Lakomý
- Obr. 27.** Jan Kryštof Handke, Vize sv. Norberta, kolem 1737, olej, plátno, 260 × 540 cm, Svatý Kopeček, bazilika Navštívení P. Marie, Andryškův sál. Foto: Martin Lakomý
- Obr. 28.** Jan Kryštof Handke, Sv. Gilbert, 1739, olej, plátno, 118 × 76 cm, Olomouc, Arcibiskupství olomoucké. Foto: Zdeněk Sodoma
- Obr. 29.** Jan Kryštof Handke, Sv. Petr Fourský, 1739, olej, plátno, 117 × 76 cm, Olomouc, Arcibiskupství olomoucké. Foto: Zdeněk Sodoma
- Obr. 30.** Jan Kryštof Handke, Sv. Marie Magdaléna, 1739, olej, plátno, 182 × 98 cm, Šternberk, Handkeho galerie (zapůjčeno z kostela sv. Matouše v Dolanech). Foto: Martin Lakomý
- Obr. 31.** Jan Kryštof Handke, Povýšení sv. Kříže, 1739 (?), olej, plátno, 194 × 116,5 cm, Dolany, kostel sv. Matouše. Foto: Martin Lakomý

Obr. 32. Jan Kryštof Handke, Pieta, 1742, olej, plátno, 265 × 151 cm, Olomouc, kostel sv. Filipa a Jakuba. Foto: Martin Lakomý

Obr. 33. Jan Kryštof Handke, Indická mise sv. Františka Xaverského, 1744, olej, plátno, 228 × 262 cm, Olomouc, kostel P. Marie Sněžné. Foto: Martin Lakomý

Obr. 34. Jan Kryštof Handke, sv. František Xaverský přijímá zakládací listinu semináře v Góji, 1744, olej, plátno, 224 × 262 cm, Olomouc, kostel P. Marie Sněžné. Foto: Martin Lakomý

Obr. 35. Jan Kryštof Handke, Kardinál Moroni předává sv. Ignáci bulu papeže Pavla III., 1744, olej, plátno, 228 × 262 cm, Olomouc, Centrum Aletti. Foto: Martin Lakomý

Obr. 36. Jan Kryštof Handke, Sv. Ignác udílí almužny, 1744, olej, plátno, 228 × 264 cm, Olomouc, kostel P. Marie Sněžné. Foto: Martin Lakomý

Obr. 37. Jan Kryštof Handke, Sv. Mikuláš, před 1745, olej, plátno, 260 × 230 cm, Úsov, kostel sv. Jiljí. Foto: Martin Lakomý

Obr. 38. Jan Kryštof Handke, Sv. Valentýn, před 1745, olej, plátno, 260 × 230 cm, Úsov, kostel sv. Jiljí. Foto: Martin Lakomý

Obr. 39. Jan Kryštof Handke, Smrt sv. Václava, kolem 1745, olej, plátno, 183 × 111 cm, Náměšť na Hané, kostel sv. Kunhuty. Foto: Martin Lakomý

Obr. 40. Jan Kryštof Handke, Klanění tří králů, kolem 1745, olej, plátno, 180 × 109 cm, Náměšť na Hané, kostel sv. Kunhuty. Foto: Martin Lakomý

Obr. 41. Jan Kryštof Handke, Klanění tří králů, 1746, olej, plátno, 280 × 528 cm, Šternberk, Handkeho galerie. Foto: Martin Lakomý

Obr. 42. Jan Kryštof Handke, Portrét Alberta II. ze Šternberka, 1746, olej, plátno, 158 × 285 cm, Šternberk, Handkeho galerie. Foto: Martin Lakomý

Obr. 43. Jan Kryštof Handke, Portrét Petra ze Šternberka, 1746, olej, plátno, 158 × 285 cm, Šternberk, Handkeho galerie. Foto: Martin Lakomý

Obr. 44. Jan Kryštof Handke, Portrét Mikuláše II. Welika, 1746, olej, plátno, 169 × 275 cm, Šternberk, Handkeho galerie. Foto: Martin Lakomý

Obr. 45. Jan Kryštof Handke, Portrét prvního probošta Václava, 1746, olej, plátno, 158 × 285 cm, Šternberk, Handkeho galerie. Foto: Martin Lakomý

Obr. 46. Jan Kryštof Handke, Portrét Patrika Vavřince Lehmana, 1746, olej, plátno, 158 × 285 cm, Šternberk, Handkeho galerie. Foto: Martin Lakomý

Obr. 47. Jan Kryštof Handke, Portrét Patrika Jana Meixnera, 1746, olej, plátno, 158 × 285 cm, Šternberk, Handkeho galerie. Foto: Martin Lakomý

Obr. 48. Jan Kryštof Handke, Křest knížete Bořivoje, 1746, olej, plátno, 125 × 85 cm, Uničov, kostel Nanebevzetí P. Marie. Foto: Martin Lakomý

Obr. 49. Jan Kryštof Handke, P. Marie se sv. Janem Nepomuckým a Janem Sarkandrem, kolem 1747, olej, plátno, 187 × 130 cm, Mírov, kostel P. Marie Pomocnice křesťanů. Foto: Martin Lakomý

Obr. 50. Jan Kryštof Handke, Vize sv. Felixe z Cantalice / sv. Vavřince z Brindisi, 1747, olej, plátno, 220 × 162 cm (ovál), Olomouc, Univerzita Palackého, Umělecké centrum – bývalý Jezuitský konvikt, kaple Božího Těla. Foto: Martin Lakomý

Obr. 51. Jan Kryštof Handke, Sv. Vavřinec, 1748, olej, plátno, asi 430 × 213 cm, Výšovice, kostel sv. Vavřince. Foto: Martin Lakomý

Obr. 52. Jan Kryštof Handke, Anděl Strážce, 1748, olej, plátno, 265 × 140 cm, Výšovice, kostel sv. Vavřince. Foto: Martin Lakomý

Obr. 53. Jan Kryštof Handke, Sv. Příbuzenstvo, 1748, olej, plátno, asi 270 × 140 cm, Výšovice, kostel sv. Vavřince. Foto: Martin Lakomý

Obr. 54. Jan Kryštof Handke, Sv. Mikuláš, 1748, 350 × 164 cm, Štarnov, kostel sv. Mikuláše. Foto: Martin Lakomý

Obr. 55. Jan Kryštof Handke (?), Anděl Strážce, 1748 (?), asi 60 × 50 cm, Štarnov, kostel sv. Mikuláše. Foto: Martin Lakomý

Obr. 56. Jan Kryštof Handke, Pán Ježíš vydán na smrt, 1749, olej, plátno, 190 × 120 cm, Jívová, kostel sv. Bartoloměje. Foto: Martin Lakomý

Obr. 57. Jan Kryštof Handke, Pán Ježíš bere na sebe kříž, 1749, olej, plátno, 190 × 120 cm, Jívová, kostel sv. Bartoloměje. Foto: Martin Lakomý

Obr. 58. Jan Kryštof Handke, Pán Ježíš padá poprvé pod křížem, 1749, olej, plátno, 190 × 120 cm, Jívová, kostel sv. Bartoloměje. Foto: Martin Lakomý

Obr. 59. Jan Kryštof Handke, Pán Ježíš potkává svou matku, 1749, olej, plátno, 190 × 120 cm, Jívová, kostel sv. Bartoloměje. Foto: Martin Lakomý

Obr. 60. Jan Kryštof Handke, Šimon pomáhá Pánu Ježíši nésti kříž, 1749, olej, plátno, 190 × 120 cm, Jívová, kostel sv. Bartoloměje. Foto: Martin Lakomý

Obr. 61. Jan Kryštof Handke, Veronika nabízí Pánu Ježíši roušku, 1749, olej, plátno, 190 × 120 cm, Jívová, kostel sv. Bartoloměje. Foto: Martin Lakomý

Obr. 62. Jan Kryštof Handke, Pán Ježíš vydán na smrt, 1749, olej, plátno, 190 × 120 cm, Jívová, kostel sv. Bartoloměje. Foto: Martin Lakomý

Obr. 63. Jan Kryštof Handke, Pán Ježíš vydán na smrt, 1749, olej, plátno, 190 × 120 cm, Jívová, kostel sv. Bartoloměje. Foto: Martin Lakomý

Obr. 64. Jan Kryštof Handke, Pán Ježíš padá podruhé pod křížem, 1749, olej, plátno, 190 × 120 cm, Jívová, kostel sv. Bartoloměje. Foto: Martin Lakomý

Obr. 65. Jan Kryštof Handke, Pána Ježíše zbavili roucha, 1749, olej, plátno, 190 × 120 cm, Jívová, kostel sv. Bartoloměje. Foto: Martin Lakomý

Obr. 66. Jan Kryštof Handke, Pána Ježíše přibíjejí na kříž, 1749, olej, plátno, 190 × 120 cm, Jívová, kostel sv. Bartoloměje. Foto: Martin Lakomý

Obr. 67. Jan Kryštof Handke, Pán Ježíš umírá na kříži, 1749, olej, plátno, 190 × 120 cm, Jívová, kostel sv. Bartoloměje. Foto: Martin Lakomý

Obr. 68. Jan Kryštof Handke, Tělo Pána Ježíše položili matce na klín, 1749, olej, plátno, 190 × 120 cm, Jívová, kostel sv. Bartoloměje. Foto: Martin Lakomý

Obr. 69. Jan Kryštof Handke, Pána Ježíše kladou do hrobu, 1749, olej, plátno, 190 × 120 cm, Jívová, kostel sv. Bartoloměje. Foto: Martin Lakomý

Obr. 70. Jan Kryštof Handke, Křest Krista, 1749, olej, plátno, 183 × 118 cm, Olomouc, Arcibiskupství olomoucké, Muzeum umění Olomouc – Arcidiecézní muzeum Olomouc. Foto: Martin Lakomý

Obr. 71. Jan Kryštof Handke, Sv. Rodina, 1750, ? × ? cm, Olomouc, Arcibiskupství olomoucké, Muzeum umění Olomouc – Arcidiecézní muzeum Olomouc. Foto: Zdeněk Sodoma

Obr. 72. Jan Kryštof Handke, Čtrnáct sv. Pomocníků, kolem pol. 18. století, 220 × 260 cm, Výšovice, kostel sv. Vavřince. Foto: Martin Lakomý

Obr. 73. Jan Kryštof Handke (?), Soslání Ducha svatého, třetí čtvrtina 18. století, 220 × 260 cm, Výšovice, kostel sv. Vavřince. Foto: Martin Lakomý

Obr. 74. Jan Kryštof Handke, sv. Erasmus, 1753, olej, plátno, 183 × 118 cm, Olomouc, kostel sv. Mořice. Foto: Martin Lakomý

Obr. 75. Jan Kryštof Handke, Hlava sv. Jana Křtitele, 1753, olej, pravděpodobně dřevo potažené plátnem, asi 60 × 70 cm (nepravidelný tvar), Velká Bystrice, kostel Stětí sv. Jana Křtitele. Foto: Martin Lakomý

Obr. 76. Jan Kryštof Handke, Lovecké zátiší s uloveným kancem, 1754, olej, plátno, 88 × 120 cm, Olomouc, Muzeum umění Olomouc. Foto: Muzeum umění Olomouc

Obr. 77. Jan Kryštof Handke, Lovecké zátiší s uloveným daňkem, 1755, olej, plátno, 88 × 120 cm, Olomouc, Muzeum umění Olomouc. Foto: Muzeum umění Olomouc

Obr. 78. Jan Kryštof Handke, sv. Mikuláš, 1756, olej, plátno, asi 320 × 160 cm, Mladoňov, kostel sv. Mikuláše. Foto: Martin Lakomý

Obr. 79. Jan Kryštof Handke, Smrt sv. Josefa, 1756, olej, plátno, asi 180 × 96 cm, Mladoňov, kostel sv. Mikuláše. Foto: Martin Lakomý

Obr. 80. Jan Kryštof Handke, Sv. Antonín Paduánský, 1754 nebo 1756, olej, plátno, asi 180 × 96 cm, Libina, kostel sv. Jiří. Foto: Martin Lakomý

Obr. 81. Jan Kryštof Handke, Sv. Augustin, po roce 1760, 140 × 96 cm, Výšovice, kostel sv. Vavřince. Foto: Martin Lakomý

Obr. 82. Jan Kryštof Handke, Sv. Vincenc z Pauly, po roce 1760, 140 × 96 cm, Výšovice, kostel sv. Vavřince. Foto: Martin Lakomý

Obr. 83. Jan Kryštof Handke, Sv. Antonín Paduánský, asi 1762, 114 × 94 cm, Uničov, Muzeum baroka. Foto: Martin Lakomý

Obr. 84. Jan Kryštof Handke, Sv. Vincenc Ferrerský, asi 1762, 114 × 94 cm, Uničov, Muzeum baroka. Foto: Martin Lakomý

Obr. 85. Jan Kryštof Handke, Léto, kolem 1763, olej, plátno, 89 × 115 cm, Olomouc, Muzeum umění Olomouc. Foto: Muzeum umění Olomouc

Obr. 86. Jan Kryštof Handke, Podzim, kolem 1763, olej, plátno, 87 × 117 cm, Olomouc, Muzeum umění Olomouc. Foto: Muzeum umění Olomouc

Obr. 87. Jan Kryštof Handke, Zima, kolem 1763, olej, plátno, 87 × 117 cm, Olomouc, Muzeum umění Olomouc. Foto: Muzeum umění Olomouc

Obr. 88. Jan Kryštof Handke, Archanděl Rafael s Tobiášem, 1765, olej, plátno, 104 × 84,5 cm, Olomouc, Arcibiskupství olomoucké, Muzeum umění Olomouc – Arcidiecézní muzeum Olomouc (zapůjčeno z kostela Nanebevzetí P. Marie v Hnojicích). Foto: Martin Lakomý

Obr. 89. Jan Kryštof Handke, Ošetřování sv. Šebestiána, 1766, olej, plátno, 178 × 117 cm, Šumperk, Okresní vlastivědné muzeum. Foto: Martin Lakomý

Obr. 90. Jan Kryštof Handke (?), Apoteóza Nejsvětější svátosti oltářní s Jaroslavem ze Šternberka, 1. pol. 18. století, olej, plátno, 370 × 219 cm, Šumperk, Okresní vlastivědné muzeum. Foto: Martin Lakomý

Obr. 91. Jan Kryštof Handke, Ukřižování, první pol. 18. století, olej, plátno, 126 × 81 cm, Olomouc, Arcibiskupství olomoucké. Foto: Zdeněk Sodoma

Obr. 92. Jan Kryštof Handke, Pieta, nedatováno, olej, plátno, ? × ? cm, Olomouc, Muzeum umění Olomouc. Foto: Zdeněk Sodoma

Obr. 93. Jan Kryštof Handke, Sv. Josef, nedatováno, olej, plátno, 216 × 125 cm, Šternberk, Handkeho galerie. Foto: Martin Lakomý

Obr. 94. Jan Kryštof Handke, Sv. Ubald, nedatováno, olej, plátno, 210 × 130 cm, Šternberk, Handkeho galerie. Foto: Martin Lakomý

Obr. 95. Jan Kryštof Handke, Sv. Jan Evangelista, nedatováno, olej, plátno, 200 × 124 cm, Šternberk, Handkeho galerie. Foto: Martin Lakomý

Obr. 96. Jan Kryštof Handke, Sv. Augustin, nedatováno, olej, plátno, 200 × 105 cm, Šternberk, Handkeho galerie. Foto: Martin Lakomý

Obr. 97. Jan Kryštof Handke, Sv. Ambrož, nedatováno, olej, plátno, 200 × 105 cm, Šternberk, Handkeho galerie. Foto: Martin Lakomý

Obr. 98. Jan Kryštof Handke, Sv. Jan Křtitel, nedatováno, olej, plátno, 199 × 107 cm, Šternberk, Handkeho galerie. Foto: Martin Lakomý

Obr. 99. Jan Kryštof Handke, Sv. Jeroným, nedatováno, olej, plátno, 200 × 105 cm, Šternberk, Handkeho galerie. Foto: Martin Lakomý

Obr. 100. Jan Kryštof Handke, Podobizna duchovního před křížem, nedatováno, olej, plátno, 100 × 71 cm, Šternberk, Handkeho galerie. Foto: Martin Lakomý

Obr. 101. Jan Kryštof Handke, Světec v kvadrátce, nedatováno, olej, plátno, 120 × 90 cm, Šternberk, Handkeho galerie. Foto: Martin Lakomý

Obr. 102. Jan Kryštof Handke, Světec v kvadrátce a s bílým plnovousem, nedatováno, olej, plátno, 117 × 87,5 cm, Šternberk, Handkeho galerie. Foto: Martin Lakomý

Obr. 103. Jan Kryštof Handke, Sv. Erasmus (?), nedatováno, olej, plátno, 84 × 70 cm, Šternberk, Handkeho galerie. Foto: Martin Lakomý

Obr. 104. Jan Kryštof Handke, Sv. Jan Nepomucký, nedatováno, olej, plátno, 101 × 73 cm, Šternberk, Handkeho galerie. Foto: Martin Lakomý

Obr. 105. Jan Kryštof Handke, Sv. Jan Křtitel, nedatováno, olej, plátno, 163 × 119 cm (ovál), Jívová, kostel sv. Bartoloměje. Foto: Martin Lakomý

Obr. 106. Jan Kryštof Handke, Sv. Jeroným, nedatováno, olej, plátno, 163 × 119 cm (ovál), Jívová, kostel sv. Bartoloměje. Foto: Martin Lakomý

Obr. 107. Jan Kryštof Handke, Sv. Karel Boromejský, nedatováno, olej, plátno, 163 × 120 cm (ovál), Jívová, kostel sv. Bartoloměje. Foto: Martin Lakomý

10 Obrazová příloha

Vlevo: **Obr. 1.** Jan Kryštof Handke, Sv. Akátius, 1719, olej, plátno, 140 × 110 cm (ovál), Šternberk, Handkeho galerie.

Vpravo: **Obr. 2.** Jan Kryštof Handke, Sv. Blažej, 1719, olej, plátno, 140 × 110 cm (ovál), Šternberk, Handkeho galerie.

Vlevo: **Obr. 3.** Jan Kryštof Handke, Sv. Diviš, 1719, olej, plátno, 140 × 110 cm (ovál), Šternberk, Handkeho galerie.

Vpravo: **Obr. 4.** Jan Kryštof Handke, Sv. Erasmus, 1719, olej, plátno, 140 × 110 cm (ovál), Šternberk, Handkeho galerie.

Vlevo: **Obr. 5.** Jan Kryštof Handke, Sv. Eustach, 1719, olej, plátno, 140 × 110 cm (ovál), Šternberk, Handkeho galerie.

Vpravo: **Obr. 6.** Jan Kryštof Handke, Sv. Jiljí, 1719, olej, plátno, 140 × 110 cm (ovál), Šternberk, Handkeho galerie.

Vlevo: **Obr. 7.** Jan Kryštof Handke, Sv. Jiří, 1719, olej, plátno, 140 × 110 cm (ovál), Šternberk, Handkeho galerie.

Vpravo: **Obr. 8.** Jan Kryštof Handke, Sv. Kateřina, 1719, olej, plátno, 140 × 110 cm (ovál), Šternberk, Handkeho galerie.

Vlevo: **Obr. 9.** Jan Kryštof Handke, Sv. Kryštof, 1719, olej, plátno, 140 × 110 cm (ovál), Šternberk, Handkeho galerie.

Vpravo: **Obr. 10.** Jan Kryštof Handke, Sv. Markéta Antiochijská, 1719, olej, plátno, 140 × 110 cm (ovál), Šternberk, Handkeho galerie.

Vlevo: **Obr. 11.** Jan Kryštof Handke, Sv. Pantaleon, 1719, olej, plátno, 140 × 110 cm (ovál), Šternberk, Handkeho galerie.

Vpravo: **Obr. 12.** Jan Kryštof Handke, Sv. Vít, 1719, olej, plátno, 140 × 110 cm (ovál), Šternberk, Handkeho galerie.

Obr. 13. Jan Jiří Hering – Jan Kryštof Handke, Epizoda ze života Ignáce z Loyoly, 1720–1721, olej, plátno, ? × ? cm, Olomouc, kostel P. Marie Sněžné.

Obr. 14. Jan Kryštof Handke, Povýšení sv. Kříže, kolem 1724, olej, plátno, 475 × 245 cm, Jívová, kostel sv. Bartoloměje.

Obr. 15. Jan Kryštof Handke, Večeře v Emauzích, 1729, olej, plátno, 430 × 215 cm, Olomouc, Univerzita Palackého, Umělecké centrum – bývalý Jezuitský konvikt, kaple Božího Těla.

Obr. 16. Jan Kryštof Handke, Sv. Bonifác a sv. Barbora s Nejsvětější Trojicí, 1729, olej, plátno, 295 × 210 cm, Olomouc, Univerzita Palackého, Umělecké centrum – bývalý Jezuitský konvikt, kaple Božího Těla.

Obr. 17. Jan Kryštof Handke, Kristův Křest, 1729, olej, plátno, asi 350 × 170 cm, Olomouc, kostel P. Marie Sněžné.

Obr. 18. Jan Kryštof Handke, Sv. Augustin, 1730, olej, plátno, 272 × 143 cm, Svatý Kopeček, bazilika Navštívení P. Marie.

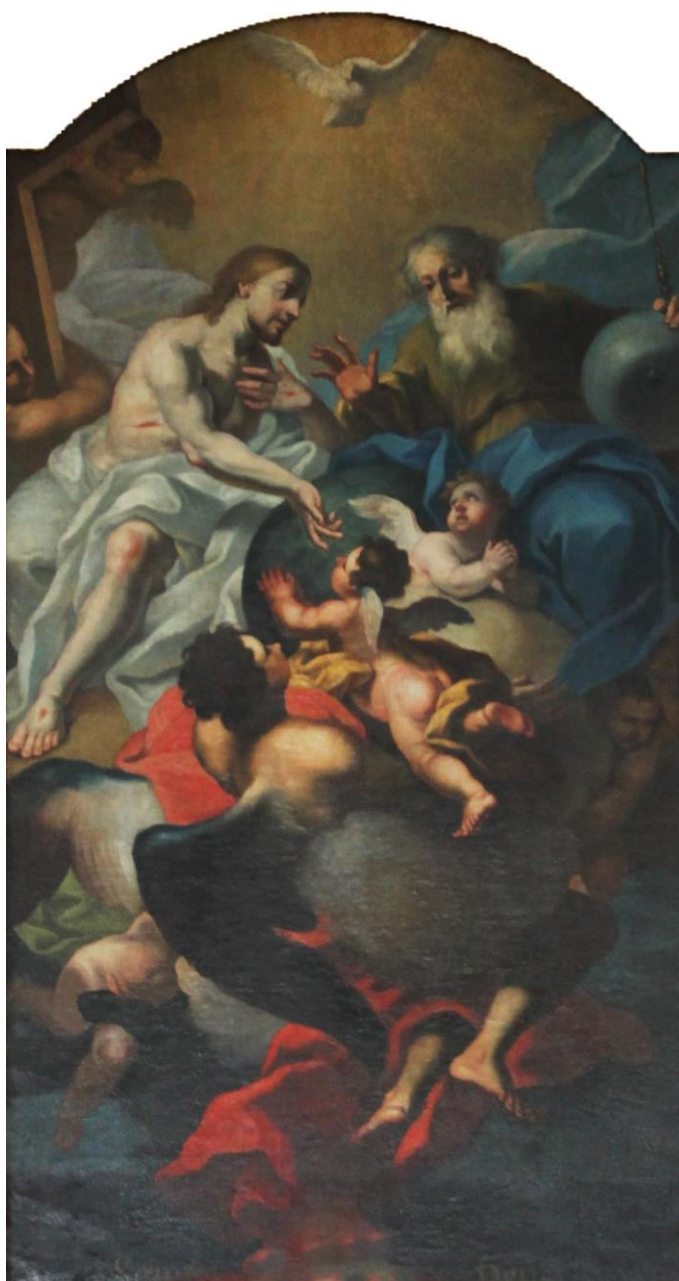
Obr. 19. Jan Kryštof Handke, Sv. Štěpán s Nejsvětější Trojicí, 1734–1736, olej, plátno, asi 640 × 285 cm, Olomouc, kostel sv. Štěpána v bývalém premonstrátském klášteře na Hradisku.

Obr. 20. Jan Kryštof Handke, Vize sv. Augustina, kolem 1735, olej, plátno, 264 × 153,5 cm, Štěpánov, kostel sv. Vavřince.

Obr. 21. Jan Kryštof Handke, Vize sv. Norberta, kolem 1735, olej, plátno, 265 × 148 cm, Štěpánov, kostel sv. Vavřince.

Obr. 22. Jan Kryštof Handke, Nejsvětější Trojice, 1735, olej, plátno, 250 × 145 cm, Šternberk, kostel Nejsvětější Trojice.

Obr. 23. Jan Kryštof Handke, Nesení Kříže (Cesta na Golgotu), 1736, olej, plátno, 200 × 368 cm, Olomouc, Muzeum umění Olomouc.

Obr. 24. Jan Kryštof Handke, Sv. Augustin, 1736, olej, plátno, 90,5 × 74,5 cm, Olomouc, Arcibiskupství olomoucké.

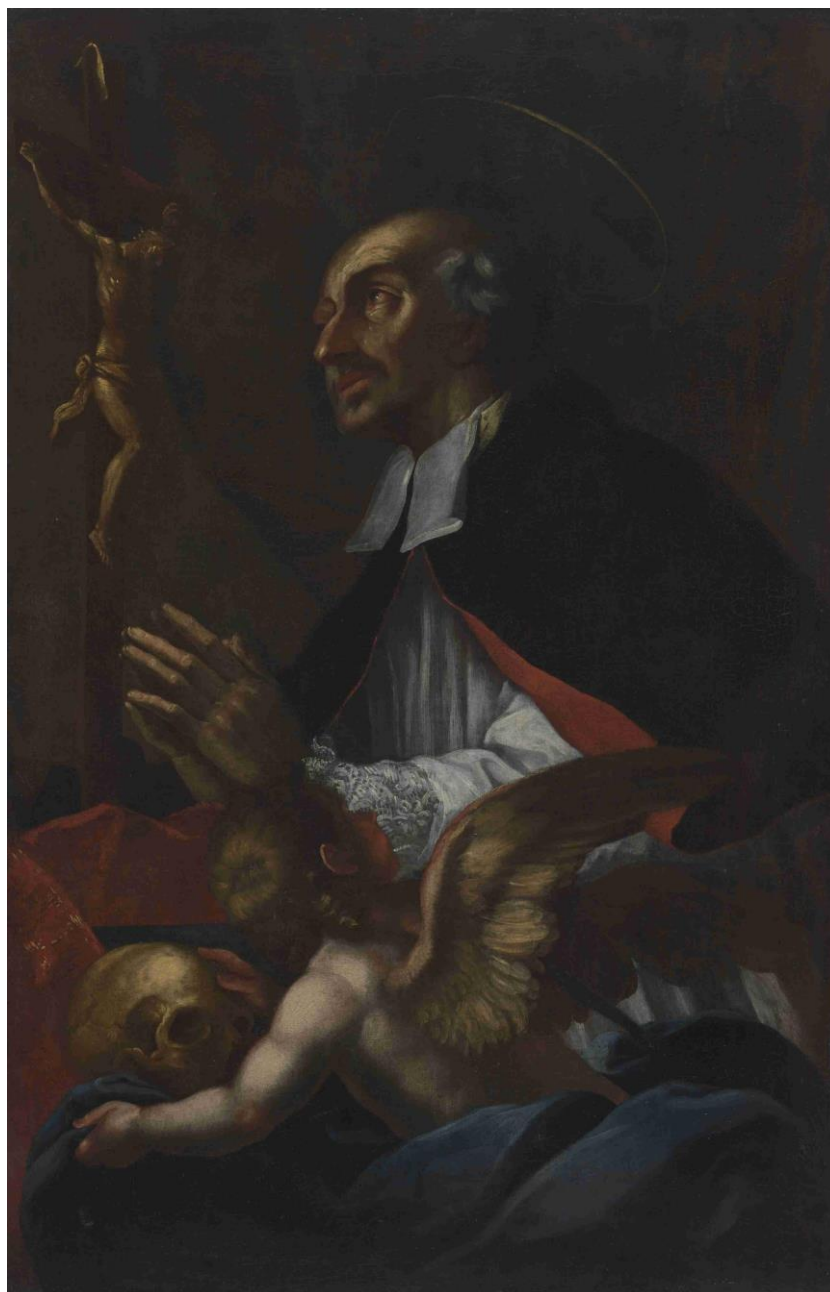
Obr. 25. Jan Kryštof Handke, Sv. Hugo (před restaurováním), 1737, olej, plátno, 180 × 115 cm, Výšovice, kostel sv. Vavřince.

Obr. 26. Jan Kryštof Handke, Sv. Hugo, 1737, olej, plátno, 180 × 115 cm, Výšovice, kostel sv. Vavřince.

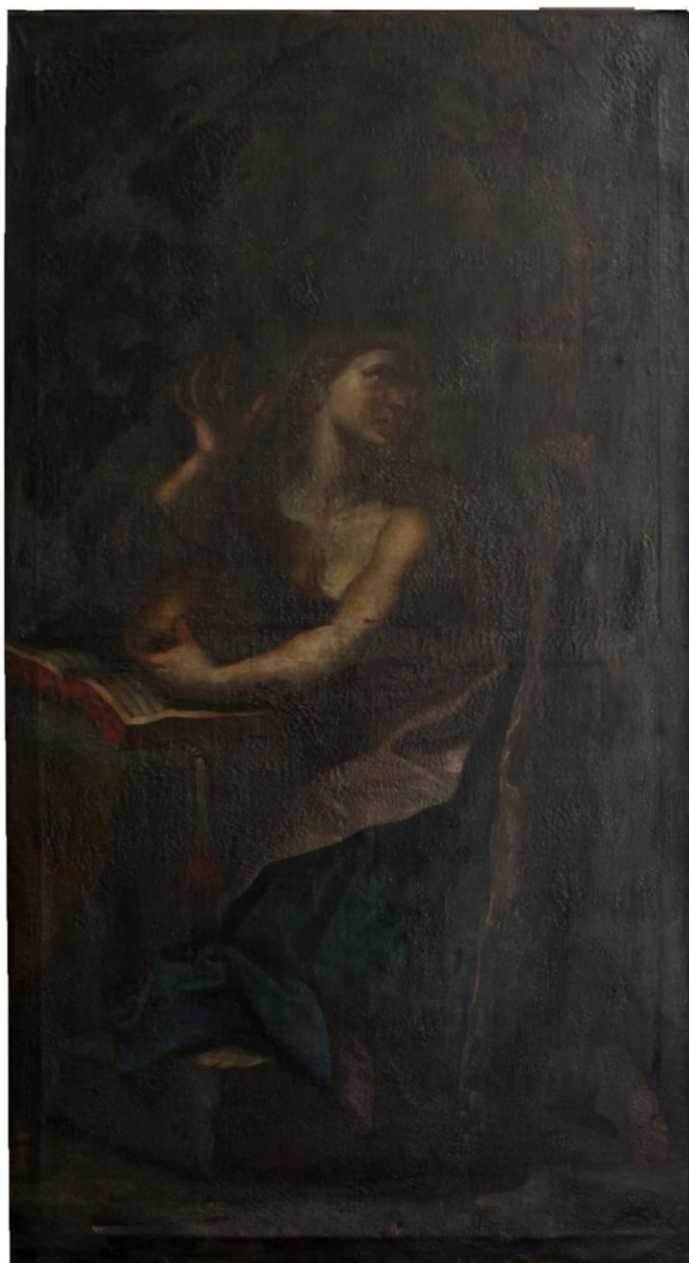
Obr. 27. Jan Kryštof Handke, Vize sv. Norberta, kolem 1737, olej, plátno, 260 × 540 cm, Svatý Kopeček, bazilika Navštívení P. Marie, Andráškov sál.

Obr. 28. Jan Kryštof Handke, Sv. Gilbert, 1739, olej, plátno, 118 × 76 cm, Olomouc, Arcibiskupství olomoucké.

Obr. 29. Jan Kryštof Handke, Sv. Petr Fourský, 1739, olej, plátno, 117 × 76 cm, Olomouc, Arcibiskupství olomoucké.

Obr. 30. Jan Kryštof Handke, Sv. Marie Magdaléna, 1739, olej, plátno, 182 × 98 cm, Šternberk, Handkeho galerie (zapůjčeno z kostela sv. Matouše v Dolanech).

Obr. 31. Jan Kryštof Handke, Povýšení sv. Kříže, 1739 (?), olej, plátno, 194 × 116,5 cm, Dolany, kostel sv. Matouše.

Obr. 32. Jan Kryštof Handke, Pieta, 1742, olej, plátno, 265 × 151 cm, Olomouc, kostel sv. Filipa a Jakuba.

Obr. 33. Jan Kryštof Handke, Indická mise sv. Františka Xaverského, 1744, olej, plátno, 228 × 262 cm, Olomouc, kostel P. Marie Sněžné.

Obr. 34. Jan Kryštof Handke, sv. František Xaverský přijímá zakládací listinu semináře v Góji, 1744, olej, plátno, 224 × 262 cm, Olomouc, kostel P. Marie Sněžné.

Obr. 35. Jan Kryštof Handke, Kardinál Moroni předává sv. Ignáci bulu papeže Pavla III., 1744, olej, plátno, 228 × 262 cm, Olomouc, Centrum Aletti.

Obr. 36. Jan Kryštof Handke, Sv Ignác udílí almužny, 1744, olej, plátno, 228 × 265 cm, Olomouc, kostel P. Marie Sněžné.

Obr. 37. Jan Kryštof Handke, Sv. Mikuláš, před 1745, olej, plátno, 260 × 230 cm, Úsov, kostel sv. Jiljí.

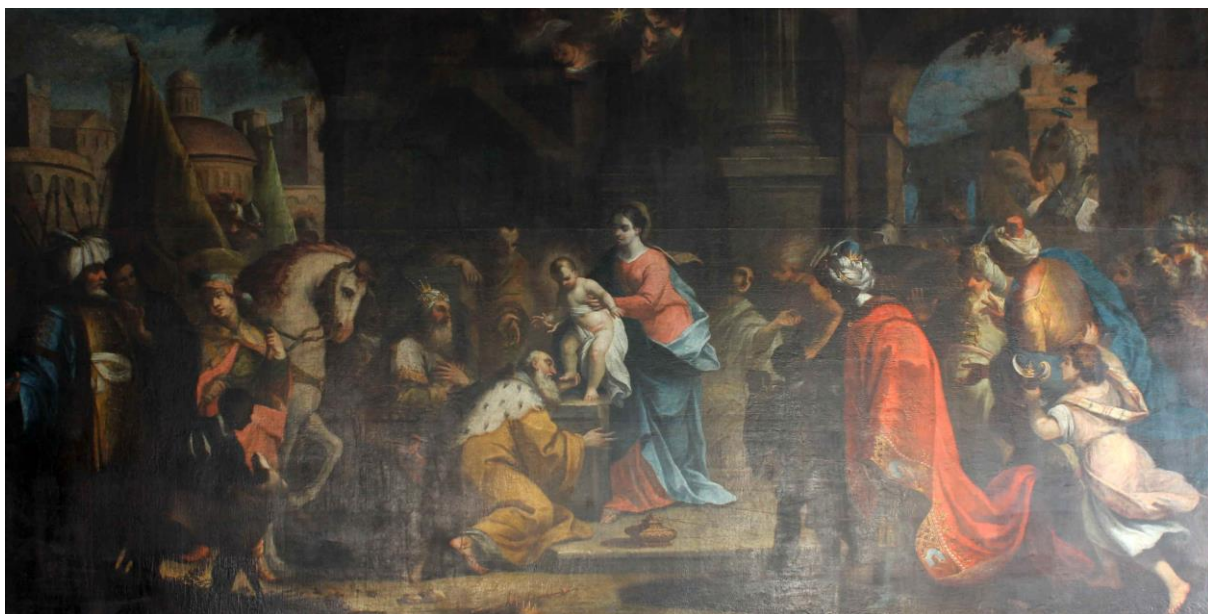
Obr. 38. Jan Kryštof Handke, Sv. Valentin, před 1745, olej, plátno, 260 × 230 cm,
Úsov, kostel sv. Jiljí.

Obr. 39. Jan Kryštof Handke, Smrt sv. Václava, kolem 1745, olej, plátno, 183 × 111 cm, Náměšť na Hané, kostel sv. Kunhuty.

Obr. 40. Jan Kryštof Handke, Klanění tří králů, kolem 1745, olej, plátno, 180 × 109 cm, Náměšť na Hané, kostel sv. Kunhuty.

Obr. 41. Jan Kryštof Handke, Klanění tří králů, 1746, olej, plátno, 280 × 528 cm, Šternberk, Handkeho galerie.

Obr. 42. Jan Kryštof Handke, Portrét Alberta II. ze Šternberka, 1746, olej, plátno, 158 × 285 cm, Šternberk, Handkeho galerie.

Obr. 43. Jan Kryštof Handke, Portrét Petra ze Šternberka, 1746, olej, plátno, 158 × 285 cm, Šternberk, Handkeho galerie.

Obr. 44. Jan Kryštof Handke, Portrét Mikuláše II. Welika, 1746, olej, plátno, 169 × 275 cm, Šternberk, Handkeho galerie.

Obr. 45. Jan Kryštof Handke, Portrét prvního probošta Václava, 1746, olej, plátno, 158 × 285 cm, Šternberk, Handkeho galerie.

Obr. 46. Jan Kryštof Handke, Portrét Patrika Vavřince Lehmana, 1746, olej, plátno, 158 × 285 cm, Šternberk, Handkeho galerie.

Obr. 47. Jan Kryštof Handke, Portrét Patrika Jana Meixnera, 1746, olej, plátno, 158 × 285 cm, Šternberk, Handkeho galerie.

Obr. 48. Jan Kryštof Handke, Křest knížete Bořivoje, 1746, olej, plátno, 125 × 85 cm, Uničov, kostel Nanebevzetí P. Marie.

Obr. 49. Jan Kryštof Handke, P. Marie se sv. Janem Nepomuckým a Janem Sarkandrem, kolem 1747, olej, plátno, 187 × 130 cm, Mírov, kostel P. Marie Pomocnice křesťanů.

Obr. 50. Jan Kryštof Handke, Vize sv. Felixe z Cantalice / sv. Vavřinec z Brindisi, 1747, olej, plátno, 220 × 162 cm (ovál), Olomouc, Univerzita Palackého, Umělecké centrum – bývalý Jezuitský konvikt, kaple Božího Těla.

Obr. 51. Jan Kryštof Handke, Sv. Vavřinec, 1748, olej, plátno, asi 430 × 213 cm, Výšovice, kostel sv. Vavřince.

Obr. 52. Jan Kryštof Handke, *Anděl Strážce*, 1748, olej, plátno, 265 × 140 cm, Výšovice, kostel sv. Vavřince.

Obr. 53. Jan Kryštof Handke, Sv. Příbuzenstvo, 1748, olej, plátno, asi 270 × 140 cm, Výšovice, kostel sv. Vavřince.

Obr. 54. Jan Kryštof Handke, Sv. Mikuláš, 1748, 350 × 164 cm, Štarnov, kostel sv. Mikuláše.

Obr. 55. Jan Kryštof Handke (?), Anděl Strážce, 1748 (?), asi 60 × 50 cm, Štarnov, kostel sv. Mikuláše.

Vlevo: **Obr. 56.** Jan Kryštof Handke, Pán Ježíš vydán na smrt, 1749, olej, plátno, 190 × 120 cm, Jívová, kostel sv. Bartoloměje.

Vpravo: **Obr. 57.** Jan Kryštof Handke, Pán Ježíš bere na sebe kříž, 1749, olej, plátno, 190 × 120 cm, Jívová, kostel sv. Bartoloměje.

Vlevo: **Obr. 58.** Jan Kryštof Handke, Pán Ježíš padá poprvé pod křížem, 1749, olej, plátno, 190 × 120 cm, Jívová, kostel sv. Bartoloměje.

Vpravo: **Obr. 59.** Jan Kryštof Handke, Pán Ježíš setkává svou matku, 1749, olej, plátno, 190 × 120 cm, Jívová, kostel sv. Bartoloměje.

Vlevo: **Obr. 60.** Jan Kryštof Handke, Šimon pomáhá Pánu Ježíši nésti kříž, 1749, olej, plátno, 190 × 120 cm, Jívová, kostel sv. Bartoloměje.

Vpravo: **Obr. 61.** Jan Kryštof Handke, Veronika nabízí Pánu Ježíši roušku, 1749, olej, plátno, 190 × 120 cm, Jívová, kostel sv. Bartoloměje.

Vlevo: **Obr. 62.** Jan Kryštof Handke, Pán Ježíš vydán na smrt, 1749, olej, plátno, 190 × 120 cm, Jívová, kostel sv. Bartoloměje.

Vpravo: **Obr. 63.** Jan Kryštof Handke, Pán Ježíš vydán na smrt, 1749, olej, plátno, 190 × 120 cm, Jívová, kostel sv. Bartoloměje.

Vlevo: **Obr. 64.** Jan Kryštof Handke, Pán Ježíš padá podruhé pod křížem, 1749, olej, plátno, 190 × 120 cm, Jívová, kostel sv. Bartoloměje.

Vpravo: **Obr. 65.** Jan Kryštof Handke, Pána Ježíše zbavili roucha, 1749, olej, plátno, 190 × 120 cm, Jívová, kostel sv. Bartoloměje.

Vlevo: **Obr. 66.** Jan Kryštof Handke, Pána Ježíše přibíjejí na kříž, 1749, olej, plátno, 190 × 120 cm, Jívová, kostel sv. Bartoloměje.

Vpravo: **Obr. 67.** Jan Kryštof Handke, Pán Ježíš umírá na kříži, 1749, olej, plátno, 190 × 120 cm, Jívová, kostel sv. Bartoloměje.

Vlevo: **Obr. 68.** Jan Kryštof Handke, Tělo Pána Ježíše položili matce na klín, 1749, olej, plátno, 190 × 120 cm, Jívová, kostel sv. Bartoloměje.

Vpravo: **Obr. 69.** Jan Kryštof Handke, Pána Ježíše kladou do hrobu, 1749, olej, plátno, 190 × 120 cm, Jívová, kostel sv. Bartoloměje.

Obr. 70. Jan Kryštof Handke, Křest Krista, 1749, olej, plátno, 183 × 118 cm, Olomouc, Arcibiskupství olomoucké, Muzeum umění Olomouc – Arcidiecézní muzeum Olomouc.

Obr. 71. Jan Kryštof Handke, Sv. Rodina, 1750, ? × ? cm, Olomouc, Arcibiskupství olomoucké, Muzeum umění Olomouc – Arcidiecézní muzeum Olomouc.

Obr. 72. Jan Kryštof Handke, Čtrnáct sv. Pomocníků, kolem pol. 18. století, 220 × 260 cm, Výšovice, kostel sv. Vavřince.

Obr. 73. Jan Kryštof Handke (?), Soslání Ducha svatého, kolem pol. 18. století, 220 × 260 cm, Výšovice, kostel sv. Vavřince.

Obr. 74. Jan Kryštof Handke, sv. Erasmus, 1753, olej, plátno, 183 × 118 cm, Olomouc, kostel sv. Mořice.

Obr. 75. Jan Kryštof Handke, Hlava sv. Jana Křtitele, 1753, olej, pravděpodobně dřevo potažené plátnem, asi 60 × 70 cm (nepravidelný tvar), Velký Bystřice, kostel Stětí sv. Jana Křtitele.

Obr. 76. Jan Kryštof Handke, Lovecké zátiší s uloveným kancem, 1754, olej, plátno, 88 × 120 cm, Olomouc, Muzeum umění Olomouc.

Obr. 77. Jan Kryštof Handke, Lovecké zátiší s uloveným daňkem, 1755, olej, plátno, 88 × 120 cm, Olomouc, Muzeum Umění Olomouc.

Obr. 78. Jan Kryštof Handke, sv. Mikuláš, 1756, olej, plátno, asi 320 × 160 cm, Mladoňov, kostel sv. Mikuláše.

Obr. 79. Jan Kryštof Handke, Smrt sv. Josefa, 1756, olej, plátno, asi 180 × 96 cm, Mladoňov, kostel sv. Mikuláše.

Obr. 80. Jan Kryštof Handke, Sv. Antonín Paduánský, 1754 nebo 1756, olej, plátno, asi 200 × 140 cm, Libina, kostel sv. Jiří.

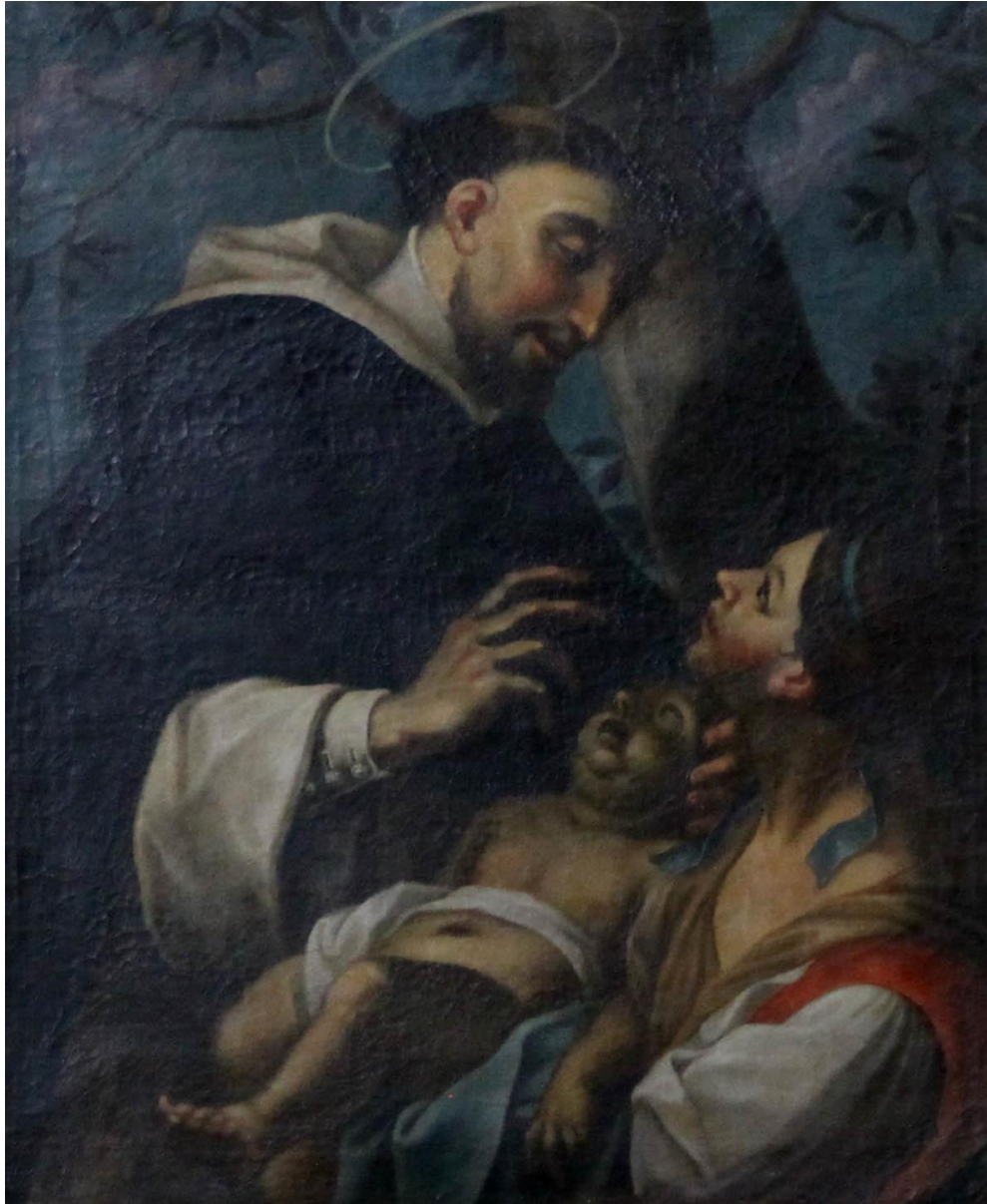
Obr. 81. Jan Kryštof Handke, Sv. Augustin, po roce 1760, 140 × 96 cm, Výšovice, kostel sv. Vavřince.

Obr. 82. Jan Kryštof Handke, Sv. Vincenc z Pauly, po roce 1760, 140 × 96 cm,
Výšovice, kostel sv. Vavřince.

Obr. 83. Jan Kryštof Handke, Sv. Antonín Paduánský, asi 1762, 114 × 94 cm, Uničov, Muzeum baroka.

Obr. 84. Jan Kryštof Handke, Sv. Vincenc Ferrerský, asi 1762, 114 × 94 cm, Uničov, Muzeum baroka.

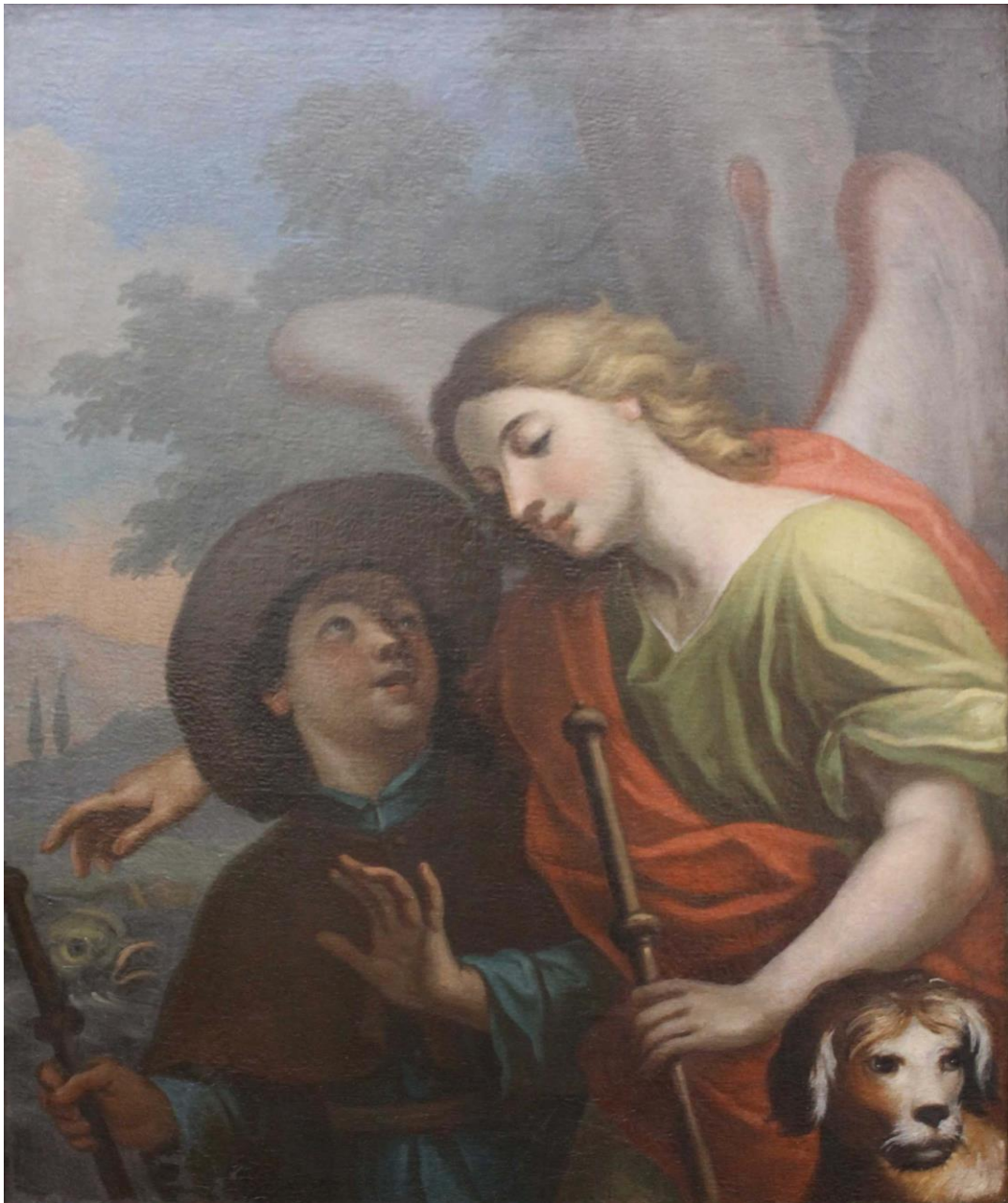
Obr. 85. Jan Kryštof Handke, Léto, kolem 1763, olej, plátno, 89 × 115 cm, Olomouc, Muzeum umění Olomouc.

Obr. 86. Jan Kryštof Handke, Podzim, kolem 1763, olej, plátno, 87 × 117 cm, Olomouc, Muzeum umění Olomouc.

Obr. 87. Jan Kryštof Handke, Zima, kolem 1763, olej, plátno, 87 × 117 cm, Olomouc, Muzeum umění Olomouc.

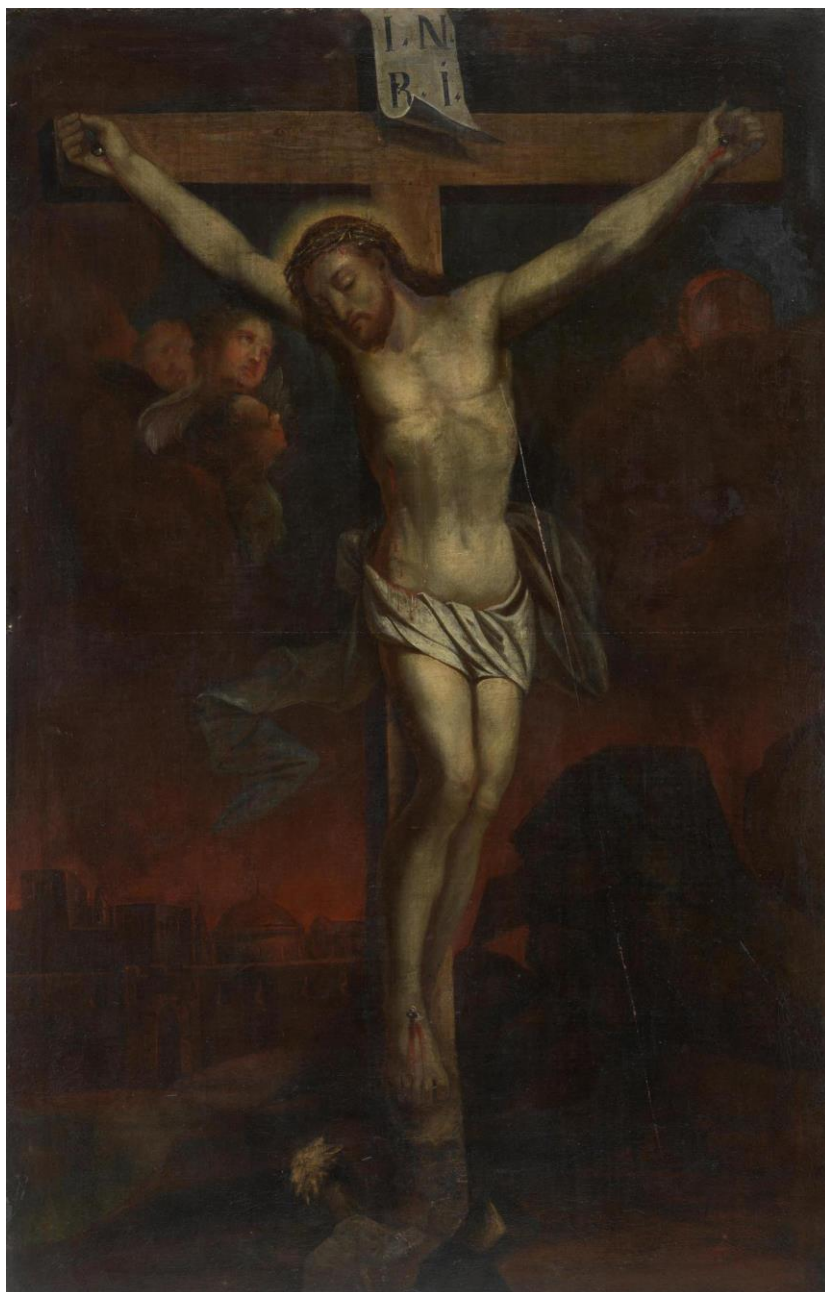
Obr. 88. Jan Kryštof Handke, Archanděl Rafael s Tobiášem, 1765, olej, plátno, 104 × 84,5 cm, Olomouc, Arcibiskupství olomoucké, Muzeum umění Olomouc – Arcidiecézní muzeum Olomouc (zapůjčeno z kostela Nanebevzetí P. Marie v Hnojicích).

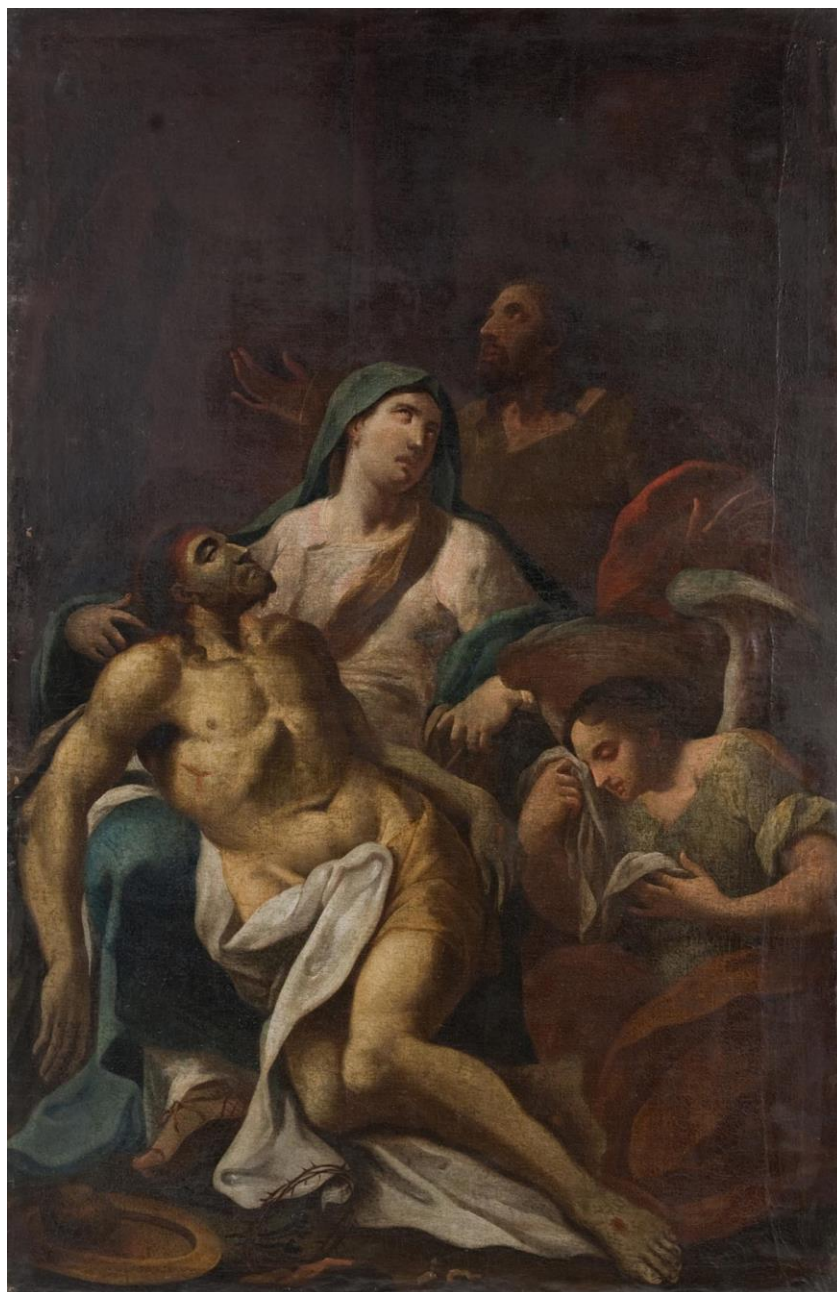
Obr. 89. Jan Kryštof Handke, Ošetřování sv. Šebestiána, 1766, olej, plátno, 178 × 117 cm, Šumperk, Okresní vlastivědné muzeum.

Obr. 90. Jan Kryštof Handke (?), Apoteóza Nejsvětější svátosti oltářní s Jaroslavem ze Šternberka, první pol. 18. století, olej, plátno, 370 × 19 cm, Šumperk, Okresní vlastivědné muzeum.

Obr. 91. Jan Kryštof Handke, Ukřižování, první pol. 18. století, olej, plátno, 126 × 81 cm, Olomouc, Arcibiskupství olomoucké.

Obr. 92. Jan Kryštof Handke, Pieta, nedatováno, olej, plátno, ? × ? cm, Olomouc, Muzeum umění Olomouc.

Obr. 93. Jan Kryštof Handke, Sv. Josef, nedatováno, olej, plátno, 216 × 125 cm, Šternberk, Handkeho galerie.

Obr. 94. Jan Kryštof Handke, Sv. Ubald, nedatováno, olej, plátno, 210 × 130 cm, Šternberk, Handkeho galerie.

Obr. 95. Jan Kryštof Handke, Sv. Jan Evangelista, nedatováno, olej, plátno, 200 × 124 cm, Šternberk, Handkeho galerie.

Obr. 96. Jan Kryštof Handke, Sv. Augustin, nedatováno, olej, plátno, 200 × 105 cm, Šternberk, Handkeho galerie.

Obr. 97. Jan Kryštof Handke, Sv. Ambrož, nedatováno, olej, plátno, 200 × 105 cm, Šternberk, Handkeho galerie.

Obr. 98. Jan Kryštof Handke, Sv. Jan Křtitel, nedatováno, olej, plátno, 199 × 107 cm, Šternberk, Handkeho galerie.

Obr. 99. Jan Kryštof Handke, Sv. Jeroným, nedatováno, olej, plátno, 200 × 105 cm, Šternberk, Handkeho galerie.

Obr. 100. Jan Kryštof Handke, Podobizna duchovního před krucifixem, nedatováno, olej, plátno, 100 × 71 cm, Šternberk, Handkeho galerie.

Obr. 101. Jan Kryštof Handke, Světec v kvadrátku, nedatováno, olej, plátno, 120 × 90 cm, Šternberk, Handkeho galerie.

Obr. 102. Jan Kryštof Handke, Světec v kvadrátku a s bílým plnovousem, nedatováno, olej, plátno, 117 × 87,5 cm, Šternberk, Handkeho galerie.

Obr. 103. Jan Kryštof Handke, Sv. Erasmus (?), nedatováno, olej, plátno, 84 × 70 cm, Šternberk, Handkeho galerie.

Obr. 104. Jan Kryštof Handke, Sv. Jan Nepomucký, nedatováno, olej, plátno, 101 × 73 cm, Šternberk, Handkeho galerie.

Obr. 105. Jan Kryštof Handke, Sv. Jan Křtitel, nedatováno, olej, plátno, 163 × 119 cm (ovál), Jívová, kostel sv. Bartoloměje.

Obr. 106. Jan Kryštof Handke, Sv. Jeroným, nedatováno, olej, plátno, 163 × 119 cm (ovál), Jívová, kostel sv. Bartoloměje.

Obr. 107. Jan Kryštof Handke, Sv. Karel Boromejský, nedatováno, olej, plátno, 163 × 120 cm (ovál), Jívová, kostel sv. Bartoloměje.

11 Anotace

Jméno a příjmení	Martin Lakomý
Obor	Dějiny výtvarných umění
Instituce	Katedra dějin umění, Filozofická fakulta. Univerzita Palackého v Olomouci
Vedoucí práce	prof. PhDr. Ladislav Daniel, Ph.D.
Rok	2020
Název práce	Jan Kryštof Handke a jeho malby na plátně na Olomoucku
Název práce v angličtině	Jan Kryštof Handke and his canvases in Olomouc region
Anotace práce	Cílem bakalářské diplomové práce je shrnout veškeré poznatky o životě a díle malíře Jana Kryštofa Handkeho. Práce se poté snaží zmapovat a vytvořit katalog veškerých jeho malby na plátně v Olomouckém kraji.
Klíčová slova	baroko, Jan Kryštof Handke, malířství, Morava, olej na plátně, Olomouc
Anotace práce v angličtině	The aim of the bachelor's thesis is to summarize all the knowledge about the life and work of the painter Jan Kryštof Handke. The work tries to map and create a catalogue of all his paintings on canvas in the Olomouc region.
Klíčová slova v angličtině	baroque, Jan Kryštof Handke, painting, Moravia, oil on canvas, Olomouc
Počet stran	175
Počet znaků včetně mezer	133 698
Jazyk práce	čeština